

BROWN BOOK

TIGHT BINDING

OSMANIA UNIVERSITY
LIBRARY

Call No. K.83.....K19D.....

Name of Book...*2nd Edition*.....

Author...*F. A. A. A.*.....

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200145

UNIVERSAL
LIBRARY

ಡೊಂಕು ಬಾಲ

ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿ

“ ಕುಣಿದನಾ ರಾಮಯ್ಯ ”
(ಪುಟ ೧೦೯)

K83
K190

Strings of Life are so Slender

The strings of life are so slender that they may be snapped at any time. Your family wholly rests on your life-strings and if they are suddenly snapped, on what else can your family rest? Life Assurance only can provide safe alternate strings.

**The Canara Mutual Assurance Co., Ltd.,
UDIPI (S. India)**

ಕನ್ನಡದ ಕಲಾನಾಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮೊತ್ತಗೆ

“ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಲಿಗೆ ”

ಲೇಖಕರು :

ಹಳಪೇಟೆ ಚಿಂತಾಮಣಿರಾಯರು

“ ಸೂಚಿ ಶಿಲ್ಪ ವಿಚಾರದ ”

ತೀವ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಬೀಳಲಿರುವದು.

ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆಯ ೯ ನೆಯ ಕುಡಿ

ಢೊಂಕು ಬಾಲ

(ಸುನಂಜನ ಲಿಖ್ತನಗಳು)

ಶ್ರೀ. ಸಾ. ಕಸ್ತೂರಿ

ಜುಲೈ ೧೯೪೪

ಬೆಲೆ: ೧ — ೮ — ೦

CHECKED

ಸಂಪಾದಕರು
ಚುಳಕಿ ಗೋವಿಂದರಾಯರು

ಮಾರಾಟಗಾರರು:

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರ, ಧಾರವಾಡ
ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ

Checked 1965

ಲ. ಸಾ. ಮಾಲೆಯ ೧೦ನೆಯ ಕುಡಿ

ಕಸ್ತೂರಿ

ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ

ಶ್ರೀಮತಿ 'ವಾಣಿ'

Checked 1969

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ದ. ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿ

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರ
ಧಾರವಾಡ

ಮುದ್ರಕರು:

ಶಿ. ಬ. ಹರಿಹರ

ತೋಂಟಿದಾರ್ಯ ಪ್ರೆಸ್, ಧಾರವಾಡ

CHECKED 1956

ನಿವೇದನೆ

★

ನಮ್ಮ ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆಗೆ ಒಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿ, ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಎಲ್. ಇವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆವು. ಅದರಂತೆ ಅವರು ನಮ್ಮ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ತಮ್ಮ ಈ ಕೃತಿಯಾದ “ ಡೊಂಕುಬಾಲ ” ನನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿ ಇವರ ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಮಳವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿದೆ. ಇಂಥವರ ಈ ಕೃತಿ ದೊರೆತುದು ದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಾಲೆಯು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತದೆ.

ಪಡಿಯಚ್ಚನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಮೈಸೂರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಂಘದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಅದನ್ನು ಬರೆದವರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಸ್. ಎನ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೂ ನಾವು ಉಪಕೃತರಾಗಿರುವೆವು.

ಸಂಪಾದಕರು

ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ

ಗ್ರಂಥಕರ್ತ ಉವಾಚ

ಕತೆಗಾರ, ಪ್ರಜಾಮತ, ವಾಣಿ ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ “ ಕೊರವಂಜಿ ” ಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಟವಾದ ಹಲವು ಹರಟೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಬರೆದ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಹರಟೆಗಳನ್ನೂ “ ದೊಂಕು ” ದಾರದಿಂದ ಬಿಗಿ ದಿದೇನೆ. ನನ್ನ ಬರೆವಣಿಗೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಓದಿದ ಗ್ರಂಥಗಳೆಂದಲೂ ನಾನು ಕಂಡ ಜನಜೀವನದಿಂದಲೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೇನೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ ವನ್ನು ಲಲಿತವೆಂದು ಪ್ರಕಾಶಕರೇ ಒಪ್ಪಿದಾರೆ; ಆದರೆ ಅದು ಸುಲಲಿತವಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಸಾಲೋಗರ, ವೇದನಾರವಿಂದ, ಪ್ರಾಚೀನಾರೀತಿ, ಗುಳಸ್ಯ ಕಂಠಸ್ಯ, ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಜೆ, ಕೀಧಾವಿ ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ೨೩ನೆಯ ಪುಟ ದಲ್ಲಿ ಸಿತಾಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಿತಾರ ಎಂದು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಅಂತೆಯೇ, ಉಳಿದ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಚ್ಚಿನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಓದಬೇಕು. ಹೊದಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರದ ಪಡಿಯಚ್ಚನ್ನು ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಒದಗಿಸಿದವರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಂಘದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಅದನ್ನು ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಸ್. ಎನ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರು. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು. ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಂದು ಅದನ್ನು ಓದಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ರುವ ತಮಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಓದಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೂ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದೇ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಲಿ ! ಇನ್ನೇನೂ ವಿಶೇಷವಿಲ್ಲ.

ದುರ್ಗಿ ಗುಡಿ
ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ನಾ. ಕೆ. ಸ್ತೂರಿ

ಅಡ್ಡ ಹೆಸರನ್ನೂ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ನರವಿಲ್ಲದ ನಾರಾಯಣನಾಗಿ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಆಫೀಸ್ ಮುಂದಿನ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ “ಜನನ”ದಿಂದ “ಮರಣ”ದ ವರೆಗೂ ಘಟ ಸಾಗಿಸಬಹುದು. ತೊಂಬತ್ತರಲ್ಲೊಂಬತ್ತಾಗಿ, ಒಲೆ ಮರೆ ಬೆಕ್ಕಾಗಿ, ಬದುಕನ್ನು ನೂಕಬಹುದು.

ಆದರೆ, ನನಗಿಂತ ಒಂದೆರಡು ಗೇಣು ಕಡಮೆ ಬೆಳೆದರೆ ಸರಿ, ಬಂದು ಗ್ರಹಚಾರ ! ಅವನ ಪಾಡು ಅತ್ಯಂತ ರೋದನೀಯ. ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಅವನನ್ನು ತುಳಿದಿರಿಸಿ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ತೇಲಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ನೆರಳಿನ ನುಗ್ಗುಟದಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಾಳಿಗೆ ಬೆಳಕಿಲ್ಲದ ಬರಬೇಕು ? ತುದಿಗಾಲಲ್ಲೇ ತಾಂಡವನಾಡುತ್ತಾ ಅವನು ಇತರರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಿವಿ ಎತ್ತಿ ಆಲಿಸಬೇಕು; ಮುಖ ನೀಡಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಸಗಾ ಆಕಾರದ ಕಡೆ ಕತ್ತಿತ್ತಿ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯ ಬೇಕು. ಅವನು ಭಾರಿ ಜನಸಂದಣಿಯ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದರೆ, ಸರಿ ! ಸಾವಿರ ಕಾಲು ಮಂಟಪದ ಸ್ತಂಭಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಳಲುವ ಹಸುಗೂಸಿನಂತೆ ಅಸಹಾಯ ನಾಗಿ ಗೋಳಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಯಾರೂ ತಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನಗಂಡಾಗ ಅವನ ಕೋಪ ಕೆರಳುತ್ತದೆ. ಇತರರ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕುಳ್ಳರು ಯಾವುದಾದರೂ ಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಮಾಡು ತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅಗಸ್ತ್ಯರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ನಾವು ತೆಗೆದು ನಮ್ಮ ಅಂಗೈ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಕುಳ್ಳರಾಗಿದ್ದರು ಅವರು. ಆದರೂ, ದಾದವಿಲ್ಲ ದಿದ್ದಾಗ, ಮುಂದೆ ಒದಗಬಹುದಾದ ದಾದದ ಚಿಂತೆಯನ್ನೂ ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ಆಷ್ಠೊಂದು ಉಪ್ಪುನೀರನ್ನೂ ಕುಡಿದೇಬಿಟ್ಟರಲ್ಲ ! ಜೊತೆಗೆ ವಾತಾಸಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಹಾಕಿದರು ಜಠರದೊಳಕ್ಕೆ ಉಸ್ರಿನಕಾಯಿಗಾಗಿ ! ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಎಂಬುವನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕುಳ್ಳ. ಆತ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನೇಣಿಸುತ್ತಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಏರಿಸುತ್ತಾ ನಾಲ್ಕಾರು ಸಿಂಹಾಸನಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದ, ತನ್ನದು ಸಹಿತವಾಗಿ ! ಕುಳ್ಳರ ಸ್ವಭಾವವೇ ಕುಚೇಷ್ಟೆ. ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನೇ ಬಲಿಹಾಕಿದ ದೇವರು ವಾಮನನಾಗಿಯೇ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ. ಬೇಡುವಾಗ ಕುಳ್ಳ; ಕಾಡುವಾಗ ಕಳ್ಳ. ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮೂರನೆಯದು ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೇ !

ಕುಳ್ಳರನ್ನು ಕಂಡರೆ, (ಅವರನ್ನು ಕಾಣುವುದೇ ಬಹು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ)

ಕನಿಕರ ತುಂಬಿದ ಕೀಟಲೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರೂ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆದವರಾದರೂ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೇ ! ಇಂಥ ಸಲಿಗೆಯ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಕುಳ್ಳರು ಸದಾ ಸಿದ್ಧರಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಾಕೆಯಂತೂ ಅವರ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿ, ಇಸ್ಪೀಟ್ ಕಟ್ಟು, ಪಗಡೆ ಕಾಯಿ, ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಕನ್ನಡಕ, ಜಪಸರ ಇವುಗಳನ್ನು ಎಟುಕಲಾರದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿ ಪೇಚಾಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವರು ಯಾವ ಜಾತ್ರಿಗೂ ತೇರಿಗೂ ಉತ್ಸವಕ್ಕೂ ಹೋಗಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ತೋಳಿನ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಕೂರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೋರಿಸುವವರು ಯಾರು? ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನವರು “ಜೈ” ಅಂದಾಗ ಅವರೂ “ಜೈ” ಎಂದು ಧ್ವನಿ ಗೂಡಿಸಿ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಾರೆ, ಅಷ್ಟೆ. ಗುಂಪಿನ ಗಂಟಲು ಕಾಯುತ್ತಾ ನಿಂದು, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಗೋವಿಂದಾ ಎಂದು ಹೇಳುವುದೇ ಅವರ ಸೇವಾರ್ಥ.

ನನಗಿಂತ ಒಂದೆರಡು ಗೇಣು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದರೂ ಗೋಳು ತಪ್ಪಿ ದ್ದಲ್ಲ. ಸೂತಿಕಾಗೃಹದಿಂದ ಸುಡುಗಾಡಿನವರೆಗೂ ಕಣ್ಣಂಜಿಲು ಸಹಿತ ಕಾದಿರುತ್ತಾರೆ ಮಹೀಜನಗಳು. ಬುದ್ಧಿ ಬರುವ ಮೊದಲೆ ತಲೆ ತಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸುವಾಗ ಅದರ ಚೌಕಟ್ಟು ತಲೆ ಬುರುಡೆಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತದೆ. ಕೋಣೆಯಿಂದ ಕೋಣೆಗೆ ಸಾಗಿಸುವಾಗ ಬಾಗಿಲ ವಾಡಗಳು ಪಾದಮಸ್ತಕಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಡಿಯುತ್ತವೆ. ತಂದೆಯ ಮೇಜಿನ ಕೆಳಗೆ ಅಂಚೆಕಾಲಿಕುಲು ಕಲಿತರೆ ತಲೆಬಡಿತವೇ ಲಾಭ. ಹೀಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ಚಿಕ್ಕಂದವಾಡುವಾಗಲೇ, ಮೊದಲಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ಸ್ನಾನದ ಮನೆ, ಬಸ್ಸು, ರೈಲು, ದೇವಸ್ಥಾನ, ಕಾರಾಗೃಹ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಿಗೂ ಹರಡಿ ಬರಬರುತ್ತಾ ತಲೆ ಬಟ್ಟಾಗಿ ಪೆಟ್ಟುಗಳ ಮೊತ್ತದಿಂದ ಮೆದುಳೇ ಕದಡಿಬಡುತ್ತದೆ. ಅಂತು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎಟುಗಳ ಮೂಟೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುವುದೇ ಎತ್ತಮದವರ ಶಿರೋಲಿಖಿತ. ಅವರು ರೆಡ್‌ಮೇಡ್ ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಎ. ಆರ್. ಪಿ. ಗುಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ ಕೂರುವಂತಿಲ್ಲ. ಬೈಸಿಕಲ್ಲಿನ ಸೀಠವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮೇಲಾಗಿಸಿದರೂ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಹಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೇ ಮಂಡಿಗಳೆರಡೂ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಬಡಿಯುವುವು. ಸುಡುಸುಡು ಚಹ ಕೂಡಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಸೇರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಂಪಾದ ಪಾನೀಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನೆ ಸಂಜೆಯ ತೇಗು ಇವತ್ತು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಅವರು ಕಳ್ಳತನ ಕಲಿತು,

ಕನ್ನ ಕೊರೆದರೆ, ಇಡೀ ಕಳೇಬರವನ್ನು ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಸುವುದರೊಳಗೆ ಬೆಳ್ಳಂಬೆಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಪೆನಷನ್ ಪಡೆದ ಅನಂತರವೂ ಕೂಡ ಅವರ ಸಂಗಡ ಯಾರೂ ವಾಕಿಂಗ್ ಹೊರಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಮನೆ ಮಂಚದಲ್ಲಲ್ಲದೆ ಮಲಗುವಂತಿಲ್ಲ. ನಂಟರಿಷ್ಟರಲ್ಲಾಗಲಿ, ಆಸ್ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಪರ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದಾಗ, ಸೊಂಟದಿಂದೀಚಿನ ಕಾಲುಭಾಗ (ಅರ್ಧ ಭಾಗವೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಹೇಳಬಹುದು, ಇರ್ಕಾಲಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ) ಕೆಳಗೆ ಜೋರು ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳಂತೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಮುದುರಿಸಿ ಮಲಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಮಂಡಿಗಳೇ ತಲೆಗಂಬಗಳು ! ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದೆ ಅವರು ಪಂಚಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಗಸ್ತು ತಿರುಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಗೆಳೆಯರಿಗಂತೂ ಅವರು ಅನಂದದಾಯಕ; ಗೇಲಿಯ ಗಣಿ; ಚಟಾಕಿಗಳ ಗುರಿ. ಸಾಲುಮರ ಮುರಿದೀತು, ಆಕಾಶ ಹರಿದೀತು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳುದುರಿದೀತು, ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಕಳಚೀತು, ಪಂಚಮಿಯ ಚಂದ್ರ ಚುಚ್ಚೀತು, ವಿಮಾನ ಕಿವಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದೀತು, ಎಂದು ಅವರು ಮೇಲು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೂಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. “ನಿನಗೇನಪ್ಪ ! ಸದಾ ಪರಲೋಕಾವಲೋಕನ, ತಾರೆಯರ ಸಹವಾಸ, ಒಂದೆ ಕೂಗತೆ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಮೇಲುದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತು ಎತ್ತಮದವರು ವನಸುಮಗಳಂತೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ವಿಕಸಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರು ನಿಜಕ್ಕೂ ಗಗನ ಕುಸುಮಗಳೇ ! ನನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಯಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಗಗನಕುಸುಮವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾಸ್ತರ್‌ರವರು “ಲೋ ! ನೀನು ನಿರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂತಹ ಮಾಲಿಂಗಿಯೂ ಕೂಡ ನಿನಗೆ ಮೊಳಕಾಲಿನಷ್ಟೇ ಆಳ !.....ನೀನು ಹಾವು ಕಚ್ಚಿ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಲಿಂದ ಹೃದಯದ ವರೆಗೂ ರಕ್ತನಾಳಗಳ ಮೂಲಕ ಅದರ ವಿಷ ಹರಿದು ಬರುವುದರೊಳಗೆ ನಿನ್ನ ಪುರುಷಾಯುಷ್ಯೇ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.....ಇನ್ನು ನೀನು ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಬಿಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ನೇತಾಡಿದರೂ ನಿನ್ನ ಕಾಲು ನೆಲಕ್ಕೆ ತಗಲುತ್ತದೆ... ನಿನಗೆ, ಅಂದರೆ, ನನಗೆ ಸಿಡಿಲೇ ಗತಿ. ” ಎಂದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಗಳ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಕಾಲಮಹಿಮೆ ! ಮೊನ್ನೆ ಅವನ ತಲೆಗೆ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ತಂತಿ ತಗುಲಿತು.

ಕಾಲಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಸಮವಾಗಿದ್ದರೆ ಚಂದ, ಅಂತ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅನ್ನಿ ಸುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಕಾಲಭೈರವರೂ ಬೇಡ, ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಬೆಯರೂ ಬೇಡ, ಅನ್ನಿ ಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಕಾಲಗತಿಯನ್ನರಿತವರು ಯಾರು ?

ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಡೊಂಕು

೩

ತುದಿಮೂಗು

ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲ್ಲೇ ಕೋಪ ಕುಳಿತಿರುವ ದೂರ್ವಾಸರು ಯಾರೂ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಓದಕೂಡದೆಂದು ಮೊದಲೇ ತಡೆದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಹೊರಮೂಗಿಂದ ಮಾನವನಿಗೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ, ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಮೊದಲ ನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆನೆ ನಮಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ವಾಸಿ. ಆನೆ ತನ್ನ ಮೂಗಿನಿಂದಲೇ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತದೆ; ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಮೈ ಉಜ್ಜಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತನ್ನನ್ನು ನೋಯಿಸಿದವರ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಬೇವಿಯಲ್ಲಿ ಉರುಳಾಡುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಮಾವುತನ ಮಗನನ್ನು ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಸೂಜಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಅದು ತನ್ನ ಮೂಗಿನಿಂದ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯಬಲ್ಲದು. ಕೀಧಾವಿಗಳಾದ ನಮ್ಮ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ, ಮೇಧಾವಿಗಳಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಆರ್ಯರೂ ಕೂಡ ಅದರ ಮೂಗನ್ನು ಕೈಯಿಂದೇ ತಿಳಿದು ಮೋಸಹೋಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹಸ್ತಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು ! ಅಂತಹ ಹೆಸರಿಗಾಗಿ ಆನೆಯೂ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಮೂಗಿತ್ತಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಆನೆಗೂ ಮೂಗಿದೆ, ನಮಗೂ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಕರಿನರಾಂತರ. ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗೂ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಬಾಯಮುಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ

ಎತ್ತರವಾಗಿ ಎದ್ದುನಿಲ್ಲುವ ಮೂಗೇ ಇಲ್ಲ. ವಸ್ತುತಃ ಮೂಗು ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯ, ಅಲ್ಲದೆ, ಉಸಿರೆಳೆಯುವ ಉಪಕರಣ. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ಧೂಳೇ ವಾಸನೆಯ ಪ್ರೇರಕ. ಆದರೆ, ನಾಗರೀಕತೆ ಬೆಳೆದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಗಾಳಿ ಯಲ್ಲಿ ಗೋಧೂಳು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರ ವಿಧದ ಧೂಳೂ ಸೇರಿ ಬರ ಬರುತ್ತಾ ಮಾನವನ ನಾಸಿಕೆಗೆ ನಾತವೇ ಹತ್ತದಂತಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಒಬ್ಬ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕವಿ “ ಗುಲಾಬಿ ಹೂವಿನ ಕಂಪನು ಹೀರಲು ಸಾಲದು ಒಂದೇ ಮೂಗಿನೆಗೆ ” ಎಂದು ಸಿಂಬಳ ಸುರಿಸಿರುವನು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಮೂಗಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣದೆ ಪರಿಮಳವನ್ನೇ ದೂರುವರು. ಮೂಗು ಡೊಂಕಾದರೆ ಪರಿಮಳ ಡೊಂಕೆ, ಎಂದು ಅವರು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಘ್ರಾಣಶಕ್ತಿ ಇಳಿದುಹೋಗಿರುವುದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲವೇ. ಏಕೆಂದರೆ, ಚುರುಕಾದ ಮೂಗಿನವರು ಯಾರೂ ಈಗಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೂ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ವಾಸಿಸಲಾರರು. ಪರಿಮಳದ ಇರುವಿಕೆಯು ಗೋಚರವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಬರಿಯ ಮೂಗು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದೆಂದು ಶರೀರ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ‘ ಕತ್ತಿ ಒಲ್ಲದೇ ಹೊತ್ತು ಕತ್ತುರಿಯ ಪರಿಮಳವೆ? ’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ‘ ಇಲ್ಲ ’ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದೇ ಮಾನವ ಧರ್ಮ. ಕತ್ತಿಗೆ ಮೂಗಿದ್ದರೂ ಮೆದುಳಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸರ್ವ ಜನ ವಿದಿತವಾದ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮೂಗೂ ಇದೆ, ಮೂಗಿನ ಮೇಲುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೆದುಳೂ ಇದೆ. ಕೆಲವು ನೇಳೆ ಮೆದುಳು ಕದಡಿ “ ಕುಸುಮದೊಳು ಗಂಧವೋ, ಗಂಧದೊಳು ಕುಸುಮವೋ, ಗಂಧ ಕುಸುಮಗಳೆರಡೂ ನಾಸಿಕದೊಳಗೋ? ” ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಗೆ ಹೊರಟು ಮೂಗು ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇರಲಿ! ಉಸಿರಾಡುವುದಕ್ಕೂ ವಾಸನೆ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೂ ನಮಗೆ ಈಗಿನ ಹೊರಮೂಗು ಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತನ್ನ ಮೂಗು ಕೊಯ್ದ ಮೇಲೂ ಶೂರ್ಪಣಖಿ ಚಿರಕಾಲ ಬಾಳಿದಳು. ಮೂಗುಬೊಟ್ಟು, ಬುಲಾಕು ಮುಂತಾದ ಒಡನೆಗಳಿಗವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು, ಅಷ್ಟೆ! ಅಲ್ಲದೆ ಚಾಳೀಸ ಬಂಜಾಗ ಕನ್ನಡಕ ಧರಿಸಲು ತೊಂದರೆಯಾಯಿತೋ ಏನೋ? ಆದರೂ ಆಕೆಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಉದು

ಬತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಡುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿರಲಾರರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣ, ಘ್ರಾಣ ಎರಡನ್ನೂ ಉಳಿಸಿ ಕೇವಲ ಅಪಮಾನ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವರೆಲ್ಲರೂ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿದ ಶತ್ರುವಿನ ಮೂಗನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಅವನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಇದೇ ಪದ್ಧತಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. “ ಹಾಳಾದವನ ಮೂಗು ಮುರಿಯಬೇಕು ” ಎಂದು ನಮಗೆ ಆಗಾಗ ಅನ್ನಿಸುವುದೂ ಈ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದಲೇ. ಅದರೆ ಕಾನೂನು, ಕೋರ್ಟು, ಕಾರಾಗೃಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಸೆಯೆಲ್ಲವೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲೇ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಂಚ ಅನುಕೂಲವುಂಟು. ಮೂಗು ಕೊಯ್ದು ಮೆಣಸಿನ ಪುಡಿ ತುಂಬುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಆ ಬಡಕ್ಕೂಸುಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸಬಹುದು. ಮೊದಮೊದಲು ಮೂಗನ್ನು ಕೊಯ್ದೇ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬರಬರುತ್ತಾ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಮಾನವನು ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಮೂಗನ್ನು ಹಿಂಡಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅವನು ಒಪ್ಪಿದನು. ಮಹಾಭಾರತದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮೂಗಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಬಳೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಬಣ್ಣ ಎಷ್ಟು ಕೆಳಕ್ಕೆಳೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಈಗಲೂ ವಾದವಿವಾದಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ವಿರಾಟ ರಾಜ್ಯದ ಗೊಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಸುಮ್ಮನೆ ದನ ಕಾಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೇ ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವರು ಉತ್ತರಕುಮಾರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೂರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೂಗಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚುವುದೇ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪೀಠಿಕೆ! ಗೋಗ್ರಹಣದ ಮುಹೂರ್ತ ಸಮೀಪಿಸಿತು, ಎಂದು ವಿರಾಟರಾಯನಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡಲು ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ, ಜಯದ್ರಥ, ಕೌರವಭ್ರಾತ ಮೊದಲಾದ ಅತಿರಥರು ಏನು ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ನೀವು ನಾರಣಪ್ಪನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ‘ ಗೋಪಾಲಕ ನೊಬ್ಬನ ಹಿಡಿದು ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಸುಣ್ಣವ ಬರೆದು ಬಿಟ್ಟರು ಹಗೆಯ ಪಟ್ಟಣಕೆ ’ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಸರಿ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಜನ, “ ತುದಿಮೂಗಿನಲಿ ಬಿಳುಪೇನು ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿ ದಂಡಧಾರಿಗಳಾದರು.

ಹೊರಮೂಗಿಂಬ ಈ ಹೊರೆಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮವಾದದ ಪರದಾಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಾವೇ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಂಡದ್ದು ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಎಂದು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದು ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಮೂಗನ್ನು ನಾವು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಯೋಗಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ತತೆಯ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ನಾಸಾಗ್ರವು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಾಧನ. ಸ್ಥೂಲಚಕ್ಷುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಏಕೀಕರಿಸಿ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಷ್ಟು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸ್ಥಳ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮನೋರಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೂತು ಕುಳಿತಾಗ ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವುದೆಂಬ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದ ನಮಗೆ ಏನೂ ತೋಚದೇ ಇದ್ದಾಗ, ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟರೆ ಎಷ್ಟೋ ಶಾಂತಿ ಸುಖ ಸಮಾಧಾನಗಳು ಒಳಮೂಡಿ ತಣಿಸುತ್ತವೆ. “ಅವನಿ ಪತಿ ಮೂಗಿನಲಿ ಕರಪಲ್ಲವವನಿಟ್ಟನು” ಇನ್ನು ಇವನಿಪತಿಗಳೇಕೆ ಅನುಮಾನಿಸಬೇಕು? ಪಾಂಚಾಲೀ ಸ್ವಯಂವರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ‘ಬಾಯ ಮೌನದ, ಬೆರಳ ಮೂಗಿನ ರಾಯರು’ ಅನೇಕರಿದ್ದರೆಂದೂ ನಾರಣಪ್ಪನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನಶ್ಯ ತುಂಬಲು ಡಬ್ಬಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಮೂಗನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಜಿಪುಣರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿರುವರು. ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಕೈಕೈ ಹಿಡಿದು ಕುಲುಕುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮೂಗಿಗೆ ಮೂಗನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಉಜ್ಜುವುದು ಎಂಬ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಾವು ಮೂಗಿಗೆ ಹೊಸ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು, ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದೇವೆ.

ಮೂಗುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜಾತಿಯುಂಟು. ಕತ್ತಿ ಮೂಗು, ಗಿಣಿ ಮೂಗು, ಕೊಕ್ಕರೆ ಮೂಗು, ಕೊಡಲಿ ಮೂಗು, ಗುದ್ದಲಿ ಮೂಗು, ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ ಮೂಗು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಹಾಜನರು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಮೂಗುಗಳು ಮುಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೇಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಎತ್ತಲೋ ತಿರುಗಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಬಾಯೊಳಗೆ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. “ಮುಂಚೆ ಮೂಗು ರುಚಿ, ಅ ಮೇಲೆ ಬಾಯಿ ರುಚಿ” ಎಂಬುದು ಇಂತಹ ಮೂಗುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಶೀತೋಷ್ಣಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮೂಗಿನ ಅಗಲವೂ ಕಿರಿದು ಹಿರಿದಾಗಿ ಅದರ ಆಕಾರ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದಂತೆ ! ಆದರೆ ಇಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಬೇಕು. ಒಂದೆರಡು ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲೇ ಮೂಗನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ಮೂಗು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕುಲಕ್ರಮಾಗತವಾದ ಮೂಗನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನರಿತೇ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಮೂಗಿನ ಡೊಂಕಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ಮವೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ಸಾರಿದರು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಅವರು ಗರುಡನನ್ನೇ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಗರುಡ ನಿತ್ಯದಲಿ ಸೇವೆಯ ಮಾಡಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅತ್ಯಂತ ಸೇವಕನೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೂಗಿನ ಡೊಂಕನ್ನು ಎತ್ತಿ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ಮ ಬಿಡಲಿರಬಹುದು. ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನೀ ಬಳಲಬೇಡ” ಎಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹರಿದಾಸರು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದಾರೆ.

ಕವಿಯ ಡೊಂಕು

೪

ಕುಮಾರ ಸಂಭವ

“ ಟ್ರಂಗ್....ಟ್ರಂಗ್....ಟ್ರಂಗ್ ! ಟ್ರಂಗ್.... ” “ ಹಲೊ ! ಹಲೊ ! ಯಾರು ? ” “ ಎಕ್ಸ್‌ಜೇಂಜ್ ಸಾರ್, ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಕಾಲ್ ಬಂದಿದೆ ! ೬೩೬೪.... ಹಲೊ ಹಲೊ ಹಲೊ ೧೩೨೨ ಮಾತನಾಡಿ....ಮೂರೇ ನಿಮಿಷ.... ”

“ ಯಾರು ? ನೀವೇ ? ಆಯ್ಯೋ ! ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದೀರಾ ? ಹುಡುಗರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೇ ? ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲವೆ ಇವತ್ತು ? ಹುಷಾರಾಗಿದೀರಿ ತಾನೆ ? ”

“ ಏನು ಸಮಾಚಾರ? ಯಾಕೆ? ಇಷ್ಟು ಗಡಿಬಿಡಿ! ನಿನ್ನ ಕಾಗದ ಇವತ್ತು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬಂತು.... ಎಲ್ಲಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದೀಯಾ? ”

“ ಸಕ್ಕದ ಮನೆಯಿಂದ.... ಏನಾಯಿತು ಹೇಳಿ ಬೇಗ.... ಹರಿಗೆ ಆಯಿತೆ? ”

“ ಓ! ಮರೆತೆ! ನಾನೇ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು.... ಹೆಂಗರುಳು ಅಂದರೆ ಹೀಗೇನೆ. ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಏನೂ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲದೆ ಆಯಿತು.”

“ ನನಗದೇ ಹೆದರಿಕೆ ಇಲ್ಲ! ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ! ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಿರೇನು? ”

“ ಹೋಗದೆ? ಚೆನ್ನಾಯಿತು! ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿದಾರೆ? ಈ ಹುಡುಗರು, ನಾನು! ಎಲ್ಲಯ ಗ್ರಹಚಾರ? ಕೈಮೀರಿ ಹೋದಮೇಲೆ ಕೈ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಫಲವೇನು? ಆಮೇಲೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡುತ್ತೀಯೇನು?.... ಯಾಕೆ? ಏನದು? ನಗುತ್ತೀಯಾ? ”

“ ಚೆನ್ನಾಯಿತು ಅಂದ್ರೆ! ನಗುವ ವಿಷಯವೇ ಇದು? ಹೇಳಿ ಬೇಗ.... ಆಮೇಲೆ.... ”

“ ಅವಳು ಓಡಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ನಿನ್ನೇನೆ ಅನುಮಾನ ಬಂತು. ಎದುರು ಮನೆ ಲಾಯರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಅನುಭವ ಇದೆ ಯಲ್ಲಾ. ರೈಲು ಸ್ಟೇಷನ್ ಬಳಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಇದೆ; ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ; ಯಾವ ಆತಂಕವೂ ಇಲ್ಲ, ಅಂದರು. ಗಾಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು.... ಶಾಳಿ! ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.... ಗಾಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸೇರಿಸಿದೆ.... ನಿನಗೂ ಕಾಗದ ಬರೆದೊ ಅಷ್ಟರವರೆಗಿನ ಸಮಾಚಾರಕ್ಕೆ.... ”

“ ಆಮೇಲೆ? ”

“ ಆಮೇಲೆ.... ”

“ ಹೇಳಿ ಬೇಗ.... ಹರಿಗೆ ಆಯಿತೆ? ”

“ ಬೆಳಗ್ಗೆ ೧೦ ಗಂಟೆಗೆ ಹರಿಗೆ ಆಯಿತು. ”

“ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಿರಾ? ”

“ ಹೋಗದೆ? ನಾನೇನು ಅಂತಹ ಕಲ್ಪು ಮನಸ್ಸಿನ ಒಡ್ಡನೇ?... ನಿನ್ನ ಸ್ವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ನನಗೂ ಕೊಂಚ ಕರುಣೆ ಪ್ರೀತಿ ಸ್ನೇಹ.... ”

“ಅದೆಲ್ಲ ಯಾಕೆ, ಈಗ? ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಿರಾ?”

“ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಹುಪ್ಪಾರಾಗಿದಾಳೆ. ಡಾಕ್ಟರು ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯವರು. ಬಂದು ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

“ಮಗು ಹೇಗಿದೆ?”

“ದುಂಡು ದುಂಡಗೆ! ಭಾರಿ, ತೋಳ!....”

“ಛಾ! ಬಿಡ್ತು ಅನ್ನಿ!.... ತಾಯಿಗೆ ಆಹಾರ....?”

“ಎಲ್ಲ ಅಲ್ಲೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.... ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಂದೇ ಹಾರಿಗೆ ಧುಮುಕಿ ಬಿಡಬೇಡ. ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳ ಶುಶ್ರೂಷೆ ವುಷ್ಕಳವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ದಿನಕ್ಕೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ಚಾರ್ಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.... ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಾಚಾರ!.... ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವಳು ಏನು ಮಾಡಿದಳು ಗೊತ್ತಿ?”

“ಹೇಳಲೋ?”

“ಹೇಳು!”

“ಓಡಿಬಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು.”

“ಅಯ್ಯೋ! ಹುಚ್ಚಿ!”

“ಸಾರ್! ಇನ್ನು ಒಂದೇ ನಿಮಿಷ, ಸಾರ್! ಬೇಗ ಮುಗಿಸಿ.”

“ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚಿ! ಹೆರಿಗೆ ಆದ ತಕ್ಷಣ ಓಡುವುದಂತೆ, ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಂತೆ!... ನೀನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲವೆ? ಇನ್ನೂ ಚೆಲ್ಲು ಚೆಲ್ಲು!”

“ಮಹಾ ಅನುಭವವಿರುವವರ ಹಾಗೆ....!”

“ಸಾಕು, ಸುಮ್ಮನಿರೆ! ಯಾವಾಗ ಸವಾರಿ ಇತ್ತಕಡೆ ಚಿತ್ತೈಸುವುದು?”

“ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಕೊಂಚ ವಾಸಿ ಅಂತ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹೇಳಿದ ತಕ್ಷಣ ಹಾಜರ್, ಅಲ್ಲಿ! ದಿನವೂ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ಇರಿ. ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಈ ನಂಬರಿಗೆ....”

“ಅದು ಯಾವುದು ಫೋನ್? ಎ. ಆರ್. ಪಿ. ದೆ?”

“ಯಾವುದಾದರೆ ತಾನೆ ಏನ್? ಕೇಳಿಸುತ್ತೆ!.... ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳದು ಫೋಟೋ ತೆಗೆದು ಕಳುಹಿಸಿ.”

“ಅಯ್ಯೋ! ಅಯ್ಯೋ! ಅಯ್ಯೋ! ಏನು ಆಸೆ? ಏನು ಮೋಹ!.... ಅದು ಸರಿ! ಈ ನಿನ್ನ ಅವಾಂತರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಅಂತ ಕೇಳಲೇ ಇಲ್ಲವಲಾ ನೀನು, ಬುದ್ಧಿವಂತೆ!”

“ಯಾಕೆ? ಅವಳಿ ಜವಳಿ ಏನು?.... ಹೇಳಿ.... ಬೇಗ ಹೇಳಿ!”

“ಅವಳಿ ಜವಳಿ? ಏನು ನೀನು ಹೇಳುವುದು? ಅವಳಿ ಜವಳಿ ಗೊಂದು ಅವಳಿ ಜವಳಿ!”

“ನಾಲ್ಕೇ?”

“ಹುಂ.”

“ದೇವರೇ ಗತಿ.”

“ಎರಡು ಗಂಡು, ಎರಡು ಹೆಣ್ಣು....”

“ಬಣ್ಣ!”

“ನಾಲ್ಕೂ ಬೆಳ್ಳಗೆ! ಆದರೆ, ಕೇಳಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಬಾಲದ ತುದಿ ಮಾತ್ರ ಕಪ್ಪು.”

“ಹಾಗಾದರೆ ಅವಳ ಹಾಗೇನೆ, ಎಲ್ಲಾನೂ! ಯಾರಿಗೂ ಕೊಡ ಬೇಡಿ, ಒಂದು ಮರೀನುವೆ.”

“ಸಾರ್, ಟೈಂ ಆಯಿತು.”

ತೊದಲ ಡೊಂಕು

೨೫

“ಮುಂದೇ ಸುಂಡಾ”

—○—

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅನೇಕ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲೇ ಕೂಡದು. ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ. ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ, ನನಗೆ ರೇಗುತ್ತೆ. ಅವರು ನೀರಿಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ದಿನ ನನಗೆ ಹಲ್ಲು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವಂತೆ, ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ಹಲ್ಲುಗಳು! ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯೋ!

ಅದೇನು ರಂಪ ಎಬ್ಬಿಸಿಬಿಟ್ಟರು, ಇಬ್ಬರೂ ನೇರಿಕೊಂಡು! ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಹೆಚ್ಚು, ಕಡಿಮೆ, ತಡೆದು ನೋಡಬಾರದೇ? ತಾಳ್ಮೆ ಇರಬೇಡವೇ? ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗಿಲ್ಲವೇ? ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ದಂತಪಂಕ್ತಿಗಳು ಬಾಯಿ ತುಂಬ ಬಂದಿಲ್ಲವೇ? ಆತುರ, ಅನುಮಾನ, ಅಹಂಕಾರ! ನನಗೇನೂ ಅಷ್ಟು ಅವಸರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷ ಬಾಳಿ ಬದುಕ ಬೇಕಾಗಿರುವಾಗ, ನಾಲ್ಕು ದಿನ ತಡವಾಗಿ 'ಹಲ್ಲಿಗ' ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಏನಂತೆ ಮಹಾ! ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಅವು ಒಳಗಿಂದ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನೂ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಸಹನೆ ಸಾಲದು. ಯಾವುದೋ ಕೃಷ್ಣಕದಲ್ಲಿ ಓದಿಬಿಟ್ಟರು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ: "ಜನನಾತ್ಮರ ೨೦೦ ದಿನಕ್ಕೆ ಶಿರುವಿಗೆ ದಂತದ ಕಾಣಿಕೆ ಆಗಬೇಕು" ಅಂತ. ನನ್ನ ತಂದೆ, ನನ್ನ ಬಾಯೊಳಗೆ ಬೆರಳೆಟ್ಟು ಹುಡುಕಿದ್ದು ಹುಡುಕಿದ್ದೇ! ತಾಯಿಗೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಕೆನ್ನಗೂ ಇಳಿಯಿತು. ಗಲ್ಲದಿಂದ ತೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿತು. "ಬಾಯಿ ಕೊಟ್ಟ ದೇವರು ಹಲ್ಲು ಕದಿಯುತ್ತಾನೆಯೇ" ಅಂತ ನನ್ನ ನೆರಸು ಹೇಳಿದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬೋಳು ಬಾಯಿ ಅಂತ ನನ್ನ ಕಂದನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬೈಯುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಅಂತ ನನ್ನನ್ನೆ ಎದೆಗೆ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡರು. ತಂದೆಗಂತೂ ಮುಖ ಸಪ್ಪಗಾಯಿತು. ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅಲ್ಲಂದ ಕದಲಿದರು.

ಹಲ್ಲು ಬರಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗಿನ್ನೊಂದು ಗಾಬರಿ. ಹೆತ್ತು ತಿಂಗಳು ಬೆಳೆದರೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಮಾತು ಬರಲಿಲ್ಲವಂತೆ! ಅವರ ದಿಗಿಲು ನೋಡಿ ನನಗೂ ಕೊಂಚ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಏನೇನೋ ಅಂದು ನೋಡಿದೆ. 'ಗಾ'....'ಗೂ' ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಸುವುದು. ನನಗೇ ಅದರ ಅರ್ಥ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಕೂಡ 'ಗಾ' ಅಂದಾಗ ಏನೇನನ್ನೋ ತಂದು ಕೊಡುವರು. ಗಾಣಿಗನ ಕೊಡ, ಗಾಂಪ ರೊಡೆಯರ ಚಿತ್ರ, ಗಾಂಧಿ ಗೊಂಬೆ, ಗಾಯದ ಮುಲಾಮು, ಗಾಲ್ಫ್ ವರ್ತಿ ಸಾವಲು, ಗಾಳಿಪಟ.... ನನಗೆ ತುಂಬಾ ರೇಗಿತು. 'ಗೂ' ಅಂದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಅಜ್ಜಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. "ನೋಡೆ! ನಿನ್ನನ್ನು ಗೂಬೆ ಅಂತ ಬೈಯುತ್ತೆ, ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ಇದಕ್ಕೆ?" ಅಂತ ತನ್ನ

ಸೊಸೆಗೆ, ಅಂದರೆ, ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿದರು. ಗೂಬೆ ಅಂದರೆ ಏನು ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ, ‘ಗಾಗಾ’ ‘ಗೂಗೂ’ ಗಳ ಜೊತೆಗೆ ‘ಗಾಗೂ’ ‘ಗೂಗಾ’ ಎಂಬ ಹೊಸ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ಹೊರಡಿಸಲು ಕಲಿತೆ. ಅವುಗಳನ್ನೇ ನನ್ನ ರೋದನ ಮೋದನಗಳ ನಡುವೆ ಆಗಾಗ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದೆ. ಅದರೆ, ಇದರಿಂದ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅಮರಣಾಂತವೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗೃಹಸ್ಥ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ, ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ಗಾಗೂ ಗೂಗಾ ಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರಪಂಚ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಾನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಗಳಗಳ ಗೋಳಾಡಿದರು. ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ತಾಪತ್ರಯವಂತೂ ಹೇಳಿ ತೀರದು.

ಎಷ್ಟಾದರೂ ಹಿರಿಯ ಮಗ,...ಅಲ್ಲ,...ಹಿರಿಯ ಮಗು! ಅವರ ಸಂಕಟ ನನ್ನನ್ನೂ ಬಾಧಿಸಿತು. ಏನಾದರೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಉಚ್ಚಾರಮಾಡಿ ನನ್ನ ಜನ್ಮದಾತೃಗಳ ತಪ್ಪು ಮಾನಸವನ್ನು ತಂಪು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ. ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು ಚೀವುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಅದೇ ಯೋಚನೆ. ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಅದೇ ಮಹಾ ಸಮಸ್ಯೆ. ಅಜ್ಜಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಆಕೆಯ ಕಿವಿ ಹಿಡಿದು ಎಳೆಯುವಾಗಲೂ ‘ಗಾಗೂ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಂದು ಮಾತನ್ನಾಡಲಾರೆನೇ’ ಎಂಬುದೇ ಚಿಂತೆ.

ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೆ, ನಾನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಮೇಜಿನ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಇರುವೆಗಳನ್ನು ಹಿಡುಕಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅವರು ಸರಕ್ಕನೆ ಬಂದು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಾಲು ನೀಡಿದರು. ನಾನು ಅವರ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಇರುವೆಯನ್ನು ಹರಿಯ ಬಿಟ್ಟೆ. ಅದು ಅವರನ್ನು ಕಚ್ಚದೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಾರಿ ಬಿತ್ತು. ಆಗ, ನಾನೇ ಅವರ ಬೆಟ್ಟನ್ನು ಜಿಗುಟಿದೆ. ಆಗ ಅವರು ಕೆಳಗೆ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿ : “ —ಂಡೇ —ಂಡಾ ” ಅಂದರು. ಆ ಮಾತಿನ ಧೋರಣೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದ ಪ್ರಾಸ, ಅದರೊಳಗಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ‘ಘಂಟಾಘೋಷ’ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆ ಮಾಡಿತು. ನನಗೆ ಗಾಗೂ

ಗಲ ಮೇಲೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆ ಕ್ಷಣದಿಂದ, ನಾನು, ಯಾರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಯಾವ ರೀತಿ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಧ್ಯಾನ, ಧಾರಣ, ಸಮಾಧಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೇವಲ “ —ಂಡೇ —ಂಡಾ ” ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಮನನದಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ರಾತ್ರಿ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲೇ ಅದನ್ನು, ನನಗೆ ನಾನೇ ನೂರಾರು ಸಲ ಅಂದು, ಅದರ ಮಾಧುರ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆದುಳನ್ನು ಆಡ ವಿಟ್ಟೆ. “ —ಂಡೇ —ಂಡಾ ಹಾ! ಮೆರೆಯೆ ಮರಿಗನ್ನಡಂ ” ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಜಯಘೋಷ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ನಾನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದೆ. ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಕಾಟಾಚಾರ್ಯರು ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ‘ ಕಾಟಾಚಾರ್ಯರು ’ ಅಂತ, ನಾನು ಅವರಿಗೆಟ್ಟ ಹೆಸರು. ಜೇರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅದಿನ್ನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮುತ್ತಿಟ್ಟರು. ಹಾಳು! ನಶ್ಯದ ಮೂಗು! ಎಂಟು ಹತ್ತು ದಿನ ಬೆಳೆದ ಮುಳ್ಳು ಬೇರೆ ಮುಖದ ತುಂಬ! ಆದರೂ ನನ್ನ ಹೊಸ ಮಾತನ್ನು ಅವರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ನಾನು ಅವರನ್ನು “ —ಂಡೇ —ಂಡಾ ” ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ, ತಂದೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ! ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಅವರು ತುಂಬಾ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡರು. “ ಆಯ್ಯೋ ಇವನೇ! ” ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಾ ನನ್ನನ್ನು ಧುಡುಂ ಅಂತ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಎಸೆದೇ ಬಿಟ್ಟರು. ನಾನು ಕಿಟೋ ಅಂತ ಕೂಗಿದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬಂದರು. ಅಜ್ಜಿಯೂ ಜಂದರು. ಅಳುವಿನ ನಡುವೆ ನಾನು ಮತ್ತೆ “ —ಂಡೇ —ಂಡಾ ” ಅಂದೆ. “ ಯಾರೋ? ” ಅಂದರು ಅಜ್ಜಿಯವರು. ಅವರಿಗೂ “ —ಂಡೇ —ಂಡಾ ” ಅಂದೆ. ತಕ್ಷಣ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಮುತ್ತಿಡುವ ಬದಲು ನನ್ನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಒಂದು ಕೊಟ್ಟರು.

ಯಾಕೋ, ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ಯಾರಾದರೂ ತಿಳಿಸುತ್ತೀರೇನು? “ —ಂಡೇ —ಂಡಾ ” ಅಂದರೇನು? ” ಯಾಕೆ ಇವರು ಹೀಗೆ ರೇಗಾಡುತ್ತಾರೆ? ”

ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನ

ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ಅದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟ್ಟಕ್ಕೂ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನರೇ ಕಾರಣಕರ್ತರು. ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ನೆರಳಿನಂತೆ ಅನುಸರಿಸಿ ನಮ್ಮ ನಡಿಗೆ ಉಡಿಗೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಆವತಾರಕ್ಕೆ ಅವತಾರಿಕೆ ಬರೆದವರೇ ಅವರು. ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಮಾನವ ಕುಲದ ಆದಿಯಿಂದಲೂ ಅವರು ಎಲ್ಲರ ಶಿಕ್ಷಣ ರಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಚ ಮಹಾಪಾತಕಗಳಿಗಿಂತ, ಪಡ್ಯಸಿಕರಿಗಿಂತ, ಸಪ್ತ ಋಷಿಗಳಿಗಿಂತ, ಅಷ್ಟಾ ವಕ್ರರಿಗಿಂತ, ಈ ನಾಲ್ವರು ತೇಜೋವಧಿ ಟೋಜೋವಧಿ ಮಾಡಬಲ್ಲರು ; ಓಜೋಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬಲ್ಲರು! ಅವರು ಯಾರೋ ಎಲ್ಲಿರುವರೋ ಎಂಬುದು ಅಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಕುಲಗೋತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ, ಅವರೇ ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆಯ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳು.

ನಾವು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ ; ಸಕ್ಕರೆ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ ; ನಮ್ಮ ವೇದನಾರವಿಂದವನ್ನು ಕಂಡು ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಮರುಗುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇಕೆ?... ನಾವು ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ. ಒಂಟಿಸಲಗದಂತೆ ನಿತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ದೀಪವಿಲ್ಲದ ದೀಪಸ್ತಂಭದಂತೆ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಭೂಭಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸದೆ ಬಾಳಬದುಕಿದರೆ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಭೀಯಾಳಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಭೀತಿಗಾಗಿಯೇ ತಂದೆಯರು ಕಾಶಿಯಾಶ್ರೆಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿದ್ದು ! ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಕೂಡ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ತಿರುಗಾಡಿದರೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಏನೆಂದಾರು

ಎಂಬ ಸಂದೇಹದಿಂದಲೇ ! ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಏನು ಹೇಳಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನದಿಂದಲೇ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ವರೋಪಚಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಲಂಕೃತ ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿದ್ದು, ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಂದಿರು. ಸಾಲೋಗರವಾದರೂ ಹಾಲೋಗರವನ್ನೇ ಬಡಿಸಿ ಬೀಗರನ್ನು ಸಂತೈಸಿ, ಕೇವಲ ಬಡಗರದಿಂದಾದರೂ ಸಡಗರಪಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಜನರ ನಾಲಿಗೆಯ ಹರಿತಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಅವರು ಮದುವೆಯನ್ನು ಯಥಾ ವಿಧಿಯ ಬರಹ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಅಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ತೀರ್ಥರೂಪರು ತಿಂಡಿ ತೀರ್ಥಗಳಿಗಾಗಿ ತಿರುಪೆ ಎತ್ತಿ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದುಮಠ ಸೇರದೆ ಮನೆಯನ್ನೇ ಕುದುರಿಸಿದ್ದು,— ಎಲ್ಲವೂ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ನಡುವೆ ಗೌರವ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ; ಮನವಂತ, ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗ, ಸಂತಾನ ಗೋಶಾಲ ಎಂಬ ಹೊಗಳಿಕೆಗಾಗಿ.

ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನರೂ ನಮ್ಮ ತೊಟ್ಟಲ ಸುತ್ತ ಬಂದು ನಿಂತು, 'ಲೋ!' ಎಂದು ನಕ್ಕು ನಮ್ಮ ಬಾಯೊಳಗಿಂದ ಕಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಹೆದರಿ ನಾವು ಸ್ತನ್ಯಪಾನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಅನ್ಯ ಪಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಾಲ್ಕು ಜನರ ನಾಜೋಕಿನ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ನಾವು ಎದ್ದುನಿಂತು ತೊದಲುುತ್ತೇವೆ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಬುರುಡೆ ಚಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ? 'ವಿದ್ಯಾವಿಹೀನಃ ಶಿಶು' ಎಂಬ ಪದ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ? ಜೀವನೋಪಾಯಗಳ ಅಭಾವದಿಂದಲೇ ? ಅಲ್ಲ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಏನೆನ್ನುತ್ತಾರೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದಲೇ. ಹುಡುಗಿಯರ ಶಿಂಗಾರ ಭಂಗಾರ, ಹುಡುಗರ ವಾಚು ಬಾಚುಗಳು, ಹಿರಿಯರ ರೀತಿ ತೇಂಕಾರಗಳು, ಎಲ್ಲವೂ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನರಿಗಾಗಿಯೇ. ಸಂಗೀತ ಕಲಿಯುವುದು ನಾಲ್ಕು ಜನರಿಗಾಗಿ ; ಕಲಿತವನು ಹಾಡದೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುವುದೂ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಟೀಕೆಗೆ ಹೆದರಿ. ನಾಲ್ಕು ಜನ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ನಕ್ಕಾರು ಎಂದು ಮನೆಯಾಕೆ ಕೂಗಿ ಅವಮಾನ ಪಡಿಸಿದಾಗ, "ಸುಮ್ಮನಿರಿ ! ನಾಲ್ಕು ಜನ ಓಡಿ ಒಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ನಾಟಕಿ ಅಂತ ಕೂಗುತ್ತಾರೆ" ಎಂಬುದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಕೇಳಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಜನ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರವಾಗಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಜನ ಬರಲಿ, ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಇರಲಿ ಎಂಬ

ಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಕೆಲಸಗಳು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು. ನಾವು ಯಾರ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಿದರೂ, ಕಡೆಗೆ, ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕುವ ಮೊದಲು ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರೇ ನಮಗೆ ಆಧಾರ. ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಕಾಲು ಚಾಚುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಎಂಬುದೇ ಆ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಜೀವನಾಧಾರ! ಹಾಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯವ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಾವೂ ನಾಲ್ಕು ಜನರಂತೆ ಬದುಕಿದ ಹಾಗಾಯಿತು....

ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗರ ಡೊಂಕು

೭

ನೀಲಾಂಬರಿ

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವುದೇನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಬಲ್ಲರು. ಆದರೂ ತಂದೆತಾಯಂದಿರು ತಮ್ಮ ಮೊದಲು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು ಕೈ ಬೀಸಿದರೆ ಜೈ ಅನ್ನುವರು; ಆಕಳಿಸಿದರೆ ಬಾಯಿ ಬಿಡುವರು; ತೊದಲು ನುಡಿದರೆ ಚಪ್ಪರಿಸುವರು, ಹೊಸಲು ದಾಟಿದರೆ ಹೊರಳಾಡುವರು! ಯಾರೂ ಮಾಡದ ಮಹಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಮಾಡಿದ ಹಾಗಿನ ಪರಮಾನಂದ ಅವರಿಗೆ! ತಾವೇ ಆಕಳಿಸಿದಷ್ಟು ತಾನುಸ! ತಾವೇ ತೊದಲಿದಷ್ಟು ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಭಾವ! ತಾವು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಎಂಬ ಹಿಗ್ಗು!

ಈ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಾವೇ ಸವಿದರೆ ಸಾಲದೆ? ಮನೆಗೆ ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮಗುವಿನ ಮೂಗು ಸಿಂಬಳವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗನನ್ನು ಸರ್ಕಸ್ ಪ್ರಾಣಿಯಂತೆ ಸಿಂಗರಿಸಿ ಬಾಲಾಂಗುಚ್ಚ ಕಟ್ಟಿ ತಂದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಸಿನಾಸೆ ತೋರಿಸಿ ಹಂಗಿಸಿ ಹೆದರಿಸಿ ಅದರ ಬಾಯಿಂದ ಬಿದಿಗೆ ತದಿಗೆ ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಂತಹ ಪುತ್ರ ಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನಂತರ ಅಂತಹ ಅತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯದವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು. ಎರಡರಿಂದ ಎಂಟರವರೆಗಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಿರುವ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ದಿರುವುದೇ ಕ್ಷೇಮ.

ಆದರೆ, ನಾವಾಗಿ ನುಗ್ಗದೆ ಇದ್ದರೂ ಗ್ರಹಚಾರ ಅಂತ ಒಂದಿದೆ ಯಲ್ಲಾ, ನಾವಿದ್ದ ಕಡೆಗೇ ಆಪತ್ತುಗಳನ್ನು ತಂದೊದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ !

ಮೊನ್ನೆ ನನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ನಾನು ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು, ಇನ್ನೊಬ್ಬತ್ತ, ಇಬ್ಬರೇ ಇಬ್ಬರು. ಮುಂದಿನ ಸ್ಟೇಷನಿಗೆ ಏದುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು, ಎಂಜನು. ಎದುರಾಗಿದ್ದ ಆಸಾಮಿಯ ಶರ್ಟು ಕಿಸೆಯ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಸಿನಷ್ಟುಗಲ ಪೆಪ್ಪರ್ಮಿಂಟಿನ ಬಣ್ಣ ಕಾಣಿಸಿತು. ಬಲೆ ಬಲೆಯಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಚೀಲದೊಳಗಿಂದ ಮೂರು ಕಾಸಿನ ತಗಡಿನ ಪೀಪಿಯೊಂದು ನನ್ನನ್ನು ಅಣಕಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಗ್ರಹಚಾರ ! ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆ ! ನಾನು ಪೇಪರನ್ನು ಹರಡಿ ಮುಖಕ್ಕಡ್ಡವಾಗಿ ಹಿಡಿದೆ; ಆದರೂ ಅವರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ, “ಮಕ್ಕಳ ಬುದ್ಧಿ, ಎಷ್ಟು ಅಂತೀರಾ, ರಾಯರೇ !” ಅಂತ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು ! ನನಗೆ ರೇಗಿತು. ಪೇಪರನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿದೆ. ದುರದುರನೆ ಆ ಪಂಡಿತ ಸಿತನನ್ನೆ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತೆ. “ಮಕ್ಕಳ ಬುದ್ಧಿ ಎಷ್ಟು ಅಂತೀರಾ” ಎಂದರು. “ಎಷ್ಟು ?” ಅಂದೆ !

“ನನ್ನ ಚೇಚ್ಚೂನ ಒಂದು ಸಾರಿ ಮೈಸೂರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದಿದೇನೆ, ಅಷ್ಟೆ ! ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳ ಹೆಸರನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಈಗಲೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಕೆಂಗೇರಿ, ಬಿಡದಿ ಹತ್ತಿರ ಮಾತ್ರ ಕೊಂಡ ತಡವರಿಸುತ್ತಾನೆ ಅಷ್ಟೆ !”

ನನ್ನ ತುಂಟು ಮೆದುಳು ಕಲಹಕೀಟಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು ! ಪೇಪರನ್ನು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟೆ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರು “ಯದುರಾಯರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ ಯದುವಂಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ” ಅಂತ ವಿವರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆಗ ನಾನು ಅವರ ಸ್ತೋತ್ರ

ಲಹರಿಯನ್ನು ತಡೆದು, “ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸಾರಾ ! ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ವಯಸ್ಸು ? ” ಅಂದೆ.

“ ಫಾಲ್ಗುಣಕ್ಕೆ ಐದು ತುಂಬಿತು. ”

“ ತುಂಬಿ ಹೋಯಿತೇ ? ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಹುಡುಗ ಎಂಟನೆಯ ಹೆನ್ರಿಯ ಹೆಂಡಿರ ಹೆಸರನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪದೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆಯೇ ? ” ಎಂದೆ. ಯಾಕೋ ಏನೋ, ಅವರ ಕಳೆ ಕುಂದಿತು. ನಾನು ಮತ್ತೆ, “ ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗ ಆಕಾಶ ನೋಡಿಕೊಂಡು ‘ ಮೇಘದೂತ ’ ಹೇಳಬಲ್ಲನೇ ? ” ಎಂದೆ. ಅವರ ಮುಖ ಪೆಚ್ಚಾಯಿತು.

“ ಐದು ವರ್ಷ ಅಷ್ಟೆ, ನಮ್ಮ ಜೀಜ್ಜುವಿಗೆ ” ಅಂದರು.

ಇರಬಹುದು ಸ್ವಾಮಿ ! ಐದಲ್ಲ ನಾಲ್ಕಾರು ಅಂತಲೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಿ ! ಆದರೆ ಅದೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನಮ್ಮೂರು ಶ್ಯಾನಭೋಗರ ದುಡುಗ ಅಪ್ಪನ ಖಾತ ಕಿರದಿ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬರೆದು ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದೇ ರಾತ್ರೀಲಿ. ಪ್ರಚಂಡ ಪ್ರಸವ ಸ್ವಾಮಿ, ಅದು ! ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತಾಗ ಕಬಳಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕವನ ಕಟ್ಟುವನು ! ಅವನು ಅತ್ತರೆ ರಾಗ ಮಾಲಿಕೆ ! ಕೆಮ್ಮಿ ದರೆ ಹಮ್ಮೀರ ಕಲ್ಯಾಣ ! ಶೀತರೆ ಸಿತಾಹ !

ಎದುರಿಗಿದ್ದಾತನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಗಂಟಲು ಸರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು “ ಅದರೂ ಮೇಘದೂತಾನೆಲ್ಲಾ.... ” ಅಂತ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಲು ನಾನು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

“ ಸ್ವಾಮಿ ! ಮಲ್ಲಿನಾಥನಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವನು ಕಾಳಿದಾಸನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲ ಹಿಡಿದನಂತೆ, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ ತಮಗೆ ? “ ಭಾರವೇರರ್ಥಗೌರವಂ ” ಅಂತ ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ತಾವು ? ಕಾಳಿದಾಸನಿಗೆ ಸಲ್ಲುವುದರ ಅರ್ಥ ಗೌರವ ಇವತ್ತೂ ಕೂಡ ಸಲ್ಲುವ ಭಾರವಿಗೆ ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ೧೨ ತಿಂಗಳು, ಅಷ್ಟೆ.... ”

ಜೀಜ್ಜುವಿನ ತಂದೆ ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತರು. ಒಂದೆರಡು ಸಲ ತುಸು ಸುಯ್ಯರು ! ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಧಟಕ್ಕನೆ

ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ ಬಿಡಿ ಅಂದ್ರೆ! ಗ್ರಂಥ ಬರೆಯುವದೇನು, ಮಹಾ! ಶಾಯಿ, ಕಡ್ಡಿ, ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಕ್ಕಳು ಮೂರು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಗೀಚಿ ಹಾಕಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ ಹಾಳೆ ತುಂಬ. ಆದರೆ ಐದು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಚೇಚ್ಚುವಿನ ಹಾಗೆ ಚರಿತ್ರೆ, ರೈಲ್ವೆಗೈಡು ಇವುಗಳನ್ನು.... ” ಅಂತ ಮತ್ತೆ ಹೊಗಳುತ್ತೆಗೆದರು.

ನನಗೆ ಸಹಿಸಲಿಲ್ಲ, “ನೋನ್ನೆ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ತಂದಿದ್ದರು, ಬಿದಿರಿನ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಗಿಣಿ, ಆ ಮಗು! ಯಾರೂ ಹೇಳಿಕೊಡದ ಕೀರ್ತನೆ ಹಾಡುತ್ತ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲೇ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು....” ಅಂದೆ.

“ ಸರಿ, ಬಿಡಿ! ” ಅಂದರವರು.

“ ಬಿಡುವುದೇನು? ನಿಮ್ಮ ಚೇಚ್ಚುವಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು ಆ ಗಿಣಿ! ಬಟ್ಟು ಚೀಪುತ್ತಲೇ ‘ ಏಕಾದಶಿ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ’ ಅಂತ ರುಕ್ಕಾಂಗದನ ಕಥೇನ ಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು ” ಅಂದೆ.

“ ಹರಿಕಥೆ ಶಿವಕಥೆ ಮಾಡಬಹುದು, ಏಕಾದಶೀನೂ ಆಗಬಹುದು.... ಆದರೆ, ರಾಜರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು.... ಸಮ್ಮ ಚೇಚ್ಚುವಿನ ಹಾಗೆ.... ” ಅಂದರು, ತಂದೆಯವರು, ಪುತ್ರನ ಮೇಲಿನ ಕುರುಡು ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ.

ಆದರೆ, ನಾನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ. “ ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ, ನೀಲಾಂಬರಿ ರಾಗ ಅಂತ ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ನೀವು? ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ಹಾಡಿದ್ದು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸು. ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಮಗು! ನೀಲಿ ಲಂಗ ತೊಡಿಸಿಹ್ಲರಂತೆ ಅವತ್ತು.... ಆ ಮಗುವಿಗೆ.... ” ಎಂದೆ.

“ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು ” ಅಂತ ಗೊಣಗುತ್ತಾ ಅವರು ಮೂಲೆಯಲ್ಲೇ ಆಚೆಗೆ ತಿರುಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತರು.

ನಾನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ.

ಗಂಡು ಕರುಳ ಡೊಂಕು

೮

ಎಂಟನೇ

ನನಗೆ ಈಗ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ. ಅಗಲ ಎತ್ತರ ಸುತ್ತಳತೆ ಎಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ದರಿದ್ರ ನಾರಾಯಣರ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಮೂರು ಪಾಲು ಹೆಚ್ಚು. ಕಡಿದರೆ ನಾಲ್ಕು. ಅಲಂಕಾರ ಪೂರ್ತಿಯಾದರೆ ನನ್ನನ್ನ ಪಠಾಣ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸುವರು ತಿಳಿಯದ ಜನ. ಆದರೂ, ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಮಗುವಿನ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಅಟದಲ್ಲೇ ಅಕ್ಕರಿ ಜಾಸ್ತಿ. ಅಟ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಟೆನ್ನಿಸ್‌ಗಳಲ್ಲ; ಕೇವಲ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ, ಕೋಲುಕುದುರೆ, ಕಳ್ಳವೋಲೀಸ್, ಗುಡುಗುಡುಗುಡು, ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಲ್ಲೋರಿಯಾಗಳು. ಸಮವಯಸ್ಕರೊಂದಿಗೂ ದೊಡ್ಡವರೊಂದಿಗೂ ಅಡುವುದೆಂದರೆ ನನಗಾಗದು. ನನ್ನ ಮನೋಬುದ್ಧಿಗಳು ಮಗುತನದ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರುತ್ತೆ. ಮನಶ್ಯಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರನ್ನ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು.

ನನ್ನ ತಂಗಿ ಸುಬ್ಬಿಗೆ ಒಂದು ಮಗು ಇದೆ. ಮಾಚ್ಚಿ ಅಂತಾರೆ ಅದನ್ನ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಬರದೆ ಇರುವುದರಿಂದ. ಆದರೆ ಜೊತೆ ಅಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಾರೋ ಎಂದು ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಸುಬ್ಬಿ ನನಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಕಾಲೇಜು ಓದುಗಾರಿಕೆಯ ಗೋಷ್ಠಿ ವ್ಯಸನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆಯಬಹುದಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನೂ ಕರೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ತಪ್ಪದೆ ಹೋಗಿ ಮಾಚ್ಚಿ ಸಂಗಡ ಅಡುವೆ.

ಇದೇನಿದು? ಈ ಧಡಿಯ ಕಾಲೇಜು ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತಿದನೇ ಎಂದು ನೀವು ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಡಬೇಡಿ. ನೋಡಿ! ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಫಲಿತಾಂಶಗಳು, ಶೇಕಡಾಗಳು, ಬೋರ್ಡುಗಳು ಇದ್ದರೂ

ಕೂಡ ನನ್ನಂಥ ಶಿಶುಜೀವಿ ಬಿ. ಎ. ತರಗತಿಗೆ ಬಂದಿದೇನೆ, ಭೂಪ! ಇರಲಿ! ಆ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಕೃತ.

ಸುಬ್ಬಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಚಹ ತೀರಿಸುವದರೊಳಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ, ಸತಿಪತಿಯರು, ಸಿನಿಮಾಗೆ ಹೊರಡುವರು. ಮಾಚ್ಚಿ ಭಾರ ನನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ. ನಾನೂ ಮಾಚ್ಚೀನೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಮಡಿ ಉಟ್ಟು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಅರಸಿನದ ಪೊಟ್ಟಣ ಕಟ್ಟಿ ಆಗತಿ ಎತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಳಗೆ ಸುಬ್ಬಿ ಬರುವ ಹೊತ್ತಾಗುವುದು. ಭಾವ ನನ್ನ ಮುಂಗುರುಳು ಸರಿಪಡಿಸಿ, “ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತೀಯಾ? ಗೋಪು!” ಅನ್ನುವನು.

ಒಂದು ದಿನ ಸುಬ್ಬಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು, “ಗೋಪಿ! ಒಂದು ಶಿಶು ವಿಹಾರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸೋ! ಮನೆ ಮುಂದೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಮರಳುಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕಿ ಎರಡು ಹಳೇ ಮೋಟಾರ್ ಟೈರ್ ನೇತಾಡಿಸಿದರಾಯಿತು. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಸಂಪಾದನೆ!” ಅಂದಳು. ವಿಷ್ಣುವರೂ ಸಹೋದರಿ. ಬಿ. ಎ. ನೂ ಹೋಗಿತ್ತು. ಯೋಚನಾತರಂಗಗಳು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕುಣಿದುವು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಹಾಗಾಯಿತು ನನಗೆ. “ಓದು ತಲೆಗೆ ಹತ್ತೋದಿಲ್ಲ ಅಂತೀಯಾ. ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಆಟ ಆಡಿಸು” ಅಂದಳು. ಕೊಡೆಯನ್ನು ಕೊಂಕುಳಿಗೆರಿಸುತ್ತ ಬಾಗಿಲು ಸಂದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಲಿ ಹುಡುಕಿದೆ.

ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸುಬ್ಬಿಯ ಸೂಚನೆ ಕಿವಿಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಗುಂಗು ಗಾನ ಮಾಡಿತು. ಮರಳಿನ ಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆ ಏಳುವುದೇ? ಅನುಮಾನ ಅವರಿಸಿತು. ತಲೆ ನೋವು ಬಂತು. ಪ್ರತಿಭೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಮನೆ ಮುಂದಿನ ವರಾಂಡಾದಲ್ಲಿ ಮಂದಳಿಗೆ ಹಾಸಿ ಮಲಗಿದೆ.

ಬಂತು, ಸುಬ್ಬಿ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ....ಇನ್ನೊಂದು! ಅಮ್ಮನನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸಿ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಪಡೆದು, “ಬಿಡಿಬಿಡಿ” ಎಂಬ ನಮ್ಮೂರು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಾಹಿರಾತು ಹಾಕಿಸಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗರೇ! ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡಬೇಡಿರಿ !

ಗೋವು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ

ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲೇ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿನ

ಸೀಳಿಗೆಯನ್ನು

ಆಡಿಸಿ ಕುಣಿಸಿ ನಲಿಸಿ ನುಡಿಸುವನು.

ಮಕ್ಕಳ ಕಾಟವೇ ನಿಮಗೆ ತಾಗದು; ನೀವು ಸುಖವಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸಿ!

ಗಂಟಿಯೊಂದಕ್ಕೆ ರುಸುಮು ಒಂದು ಮಗುವಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾಣೆ.

ಡಜನ್ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎರಡೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ. ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ

ಬರೆಯಿರಿ. ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯ ಹುಡುಕುವ.

ವಿಳಾಸ: “ತಾಪತ್ರಯ” ನಾನರಸೇನೆ-ರಸ್ತೆ, ಮೈಸೂರು.

ಮರುದಿನವೇ ಟಿಪಾಲಿನವರು ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದರು. “ಇದೇ ತಾನೇ ತಾಪತ್ರಯದ ಮನೆ?” ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. “ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ, ನಾಲ್ಕಾಣೆಯಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿತು!” ಎಂದು ಹಿಗ್ಗಿದೆ. ಲಕ್ಕೋಟಿ ಹರಿದು ಒಳಗಿನ ಕಾಗದ ತೆಗೆದಾಗ ಕೈ ನಡುಗಿತು. ಓದಿದಾಗ ರೋಮಾಂಚ ವಾಯಿತು. ಯಾರೋ ಅಪರಿಚಿತರು. ಆದರೇನು? ಇನಾಮುದಾರು. ಒಳ್ಳೆ ಯದೇ ಆಯಿತು. ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಗು, ಗಂಡು; ಕೂಸು ಎಂಬುದೇ ನಾಮಧೇಯ; ಮೂರು ವರ್ಷ ಎಂಟು ತಿಂಗಳು; ಶ್ರವಣ ನಕ್ಷತ್ರ; ಮಕರ ರಾಶಿ; ಸಂಜೆ ಐದರಿಂದ ಏಳರ ವರೆಗೆ!

ಅಡಿಗೆಮನೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಕೂಡಿಹಾಕಿದ್ದ ಖಾಲಿ ಬೆಂಕಿ ಪೊಟ್ಟಣಗಳು ಹನ್ನೆರಡು ಸಹಿತ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೂಸಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತೆ. ಮೂರು ವರ್ಷದ ಮಗು ಅಷ್ಟು ಬೆಳೆದು ಬಸವನ ಹಾಗಿರುತ್ತೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಪೊಟ್ಟಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತರಿಸಿ ಒಂದು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದೆ. ಸಾಲಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲಿರಿಸಿ ‘ರೈಲು’ ಎಂದು ನೂಕಿದೆ. ಕೂಸಿಗೆ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಅತ್ತಲಿಂದತ್ತಲು ಓಡಾಡಿದೆ. ಹಿಮ್ಮಡಿಯಿಂದ ಹುಡುಗ ಪಕ್ಕಗಳನ್ನು ತಿವಿದ. ಇಳಿಸಿ,

ತೋಟಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಿ. ಅವನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಆಗಲೇ ಏನೇನೋ ದುರಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಕೊಂಡು, “ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ಬೇಕೆ? ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು!” ಎಂದು ಸುತ್ತಾಡಿದೆ. ಆ ತುಂಟನೋ ಕಿವಿಹಿಡಿದೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಹುಡುಗನ ವಯಸ್ಸು ಮೂರಲ್ಲ, ಮೂವತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರಿತು. ಬಲು ತೂಕ! ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಲೆಯನ್ನೇ ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೋ ಏನೋ? ಮಕರ ರಾಶಿಯಲ್ಲ, ವೃಷಭ ರಾಶಿಯೇ ಇರಬೇಕೆನಿಸಿತು.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಏಳು ಹೊಡೆಯಿತು. ಕೂಸನ್ನಿಳಿಸಿ ಬೆವರೊರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಆ ಹೊಸಲು ದಾಟುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಸಬೂಬಿಲ್ಲದೆ ಎಂಟಾಣೆ ಕೊಟ್ಟರು. “ಬರಬರುತ್ತಾ ಬಂಗಾರವಾಗಲಿ! ಇದನ್ನ ಈಗಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಮ್ಮನ ಕೈಲಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ.

ಆಗ ‘ಕೂಸು’ ಓಡಿಬಂದು ಗಬಕ್ಕನೆ ಎಂಟಾಣೆಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಕುಣಿದಾಡಿತು. ‘ಯಾಕೊ?’ ಎಂದು ನಾನು ಹೆದರಿಸಿದಾಗ, ‘ನಿನ್ನಂಥ’ ಧಾಂಡಿಗನನ್ನ ಆಟ ಆಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಎಂಟಾಣೆ ಬೇಡವೇನು?’ ಎಂದು ಹೇಳಿತು.

ಕಾಸು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕೊಡೆಯನ್ನು ಕೊಂಕುಳಿಗೇರಿಸಿದೆ. ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟೆ. ಹುಡುಕಿ ತರಲು ತಾತ್ಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಕೀಲಿ ಕೈ

(ಪೆಣ್ಣೇ ಹೇಳಿದ್ದು)

ಮೊನ್ನೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಕೀಲಿ ಕೈ ಗೊಂಚಲು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಮಂಗಳ
ಮಾಯ ! ಒಟ್ಟು ಆರು ಬೀಗದ ಕೈಗಳು ! ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದವರು ಸೊಗ
ಸಾದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕತೆ ತಲೆಯೊಳಗೆ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ, ಕಾಫಿ
ಕುಡಿದು ಕೂತು ಬರಿದೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ
ವೆನ್ನು ಮೇಜಿನ ಡ್ರಾಯರೊಳಗೆ ! ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಗದ ಬೀರುವಿನಲ್ಲಿ ! ಕೊಂಚ
ತಡೀರಿ, ಹುಡುಕಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೆ, ಕಾವೆಲ್ಲ ಅರಿಹೋದ ಮೇಲೆ
ಕಾವ್ಯ ಹೇಗೆ ಬರೆಯೋದು ಎಂದು ಎಗರಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಳ್ಳೇ ಕಷ್ಟಕ್ಕಿಟ್ಟು
ಕೊಂಡಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ನಾನು ಎಲ್ಲಿಲ್ಲೋ ಹುಡುಕಿದೆ. ಕೈಗೆ ಯಾವು
ದಾದರೂ ಕಾದಂಬರಿ ಕೊಟ್ಟು 'ಇದನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಇರಿ' ಎಂದು ಹೇಳೋಣ
ಎಂದರೆ, ಅವೆಲ್ಲ ಬೀರುವಿನಲ್ಲೇ ಇವೆ. ಬೀರು ಬೀಗದ ಕೈ, ಗೊಂಚಲಲ್ಲೇ !
ಪ್ರತಿ ಕೀಲಿ ಕೈಯನ್ನೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ಇರಿಸುವುದೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರ
ಲಕ್ಷಣ ಎಂದು ಆಗ ನಾನು ತಿಳಿದೆ. ಭವ್ಯವಾಗಿ ಬೀರುವಿನೊಳಗೆ ಕುಳಿತು
ಕಾರಂತ ಗೋಕಾಕ ಗೋರುರು ಜಡಭರತ ಮುಂತಾದವರು ನನ್ನ ಪೇಚಾ
ಟವನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ತಪ್ಪನ್ನು ನಾನೇ ಹೊರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವರ
ತಲೆಗೆ ಹಾಕುವುದೇ ಸರಿಯಾದ ಉಪಾಯ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಅಷ್ಟು
ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವರೇ ಬಂದರು ಒಳಕ್ಕೆ.

“ ಬೀಗದ ಕೈ ಗೊಂಚಲೆಲ್ಲಿ ? ತನ್ನಿ, ಇಲ್ಲಿ ! ”

“ ಕೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನೇನೆ ! ಉಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ.....ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲೇ
.....”

“ ಸುಳ್ಳು ! ”

“ ಸುಳ್ಳು ! ” ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತಿದು ? ಯಾಕೆ ? ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊ ! ಯಾವುದನ್ನು ಕಡೆಗೆ ತೆರೆದೆ ನೀನು ? ಬೀರಾನೇ ? ಪೆಟ್ಟಿಗೆನೇ ? ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ? ”

“ ನಾನೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ? ನೀವು ತಾನೆ ಎದುರು ಮನೆಗೆ ಇಸ್ಪೀಟಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದ್ದು ? ”

“ ಇಸ್ಪೀಟಿನ ಮಾತು ತೆಗೆಯದೇ ನಿನ್ನ ಹತ್ರ ಬೇರೆ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ....ಥತ್ ”

ನನ್ನ ಸಹನೆ ಮೀರಿತು....ನನ್ನ ಮನೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಅಂದರೆ ಸುತ್ತ ಹತ್ತು ಮನೆಯವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಶ್ಚರ್ಯ ! ಅಡಿಗೆಮನೆ ಉಗ್ರಾಣ ಆಫೀಸ್ ರೂಮು ದೇವರ ಕೋಣೆ ಎಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಕೇಳುತ್ತೀರಿ ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿದರೂ ಕೂಡ ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೋಗಿ ತಡಕಾಡದೆ ತಂದುಕೊಡಬಹುದು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಅವರ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಕೋಳಿ ಕೆದರಿದ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತೆ, ತುಂಡು ಪದ್ಯಗಳು, ಖಂಡ ಕಾವ್ಯಗಳು, ರಗಳೆ ಚೂರುಗಳು, ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು....ಅದರೆ, ನಾನು ಯಾವುದನ್ನೂ ನನ್ನ ಪಾಲಾಗಿ ಕಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಈ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ನಾನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ.

“ ನೀವೇ ಕಳೆದಿದ್ದೀರಿ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಅಂದೆ. ”

“ ಹೌದು, ಹೌದು. ”

“ ಹೌದೇನು ? ನೀವೇ ! ನಾನಿದುವರೆಗೂ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥ ಕಳೆದಿಲ್ಲ ಈ ಮನೇಲಿ. ”

“ ಕಳೆಯದೆ ಏನು ? ಮೊನ್ನೆ ನನ್ನ ಪರ್ಟಿನ ಗುಂಡಿ ? ”

“ ಅದು ನನ್ನ ತಪ್ಪೇನು ? ಓ ಹೋ ಹೋ ! ”

“ ಓ ಹೋ ಹೋ, ಅಂದ್ರೆ ? ”

“ ಓ ಹೋ ಹೋ ಅಂದ್ರೆ ಓ ಹೋ ಹೋ ಅಂತ, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನು ? ”

“ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ”

“ ನನ್ನ ಲಕ್ಷಣ ಸಾಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ತರಬಹುದಲ್ಲ ! ”

ಸರಿ! ನನಗೆ ಅಳು ಬಂತು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮಾತು ಬಿಟ್ಟೆವು. ನನ್ನ ಹಟ ನಾನೂ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಅಡಿಗೆಮನೆ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿಯಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ವಕ್ಕದ ಮನೆ ಲಿಲ್ಲೇನ ಕರೆದು ಅವಳ ಕೈಲೇ ಅವರ ಕೋಣೆಗೆ ಕಾಫಿ ಕಳು ಹಿಸಿದೆ. “ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರು ಇಟ್ಟಿದೆ” ಎಂದು ಅವಳೇ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸುವಾಗ ನಾನು ತುಟಿ ತೆರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಸ್ ಚಾರ್ಜಿಗೆ ಅಂತ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಮೂರಾಣೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ “ಓಹೊಹೋ” ಎಂದು ವಿಕಟವಾಗಿ ಅರ್ಭಟಿಸುತ್ತ ಬಾಗಿಲು ದಾಟಿದರು. ನಾನೂ ಓಹೊಹೋ ಅಂದೆ!

ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಬಾಗಿಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಹಾಸಿಕೊಂಡೆ. ಅವರು ಮಂಚದ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು “ತ್ಸ....ತ್ಸ....ತ್ಸ” ಎಂದು ಲೊಚ ಗುಟ್ಟಿದರು. “ಉಶ್ಯಪ್ಪಾ” ಎಂದು ಒದ್ದಾಡಿದರು. ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ದೇವರೇ! ಎಂದರು. ನಾನು ಸದ್ದುಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮೊಸಳೆಯಹಾಗೆ ತಪ್ಪಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆ. ಮೈ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ರೇಗಿ ಬೀಳೋಣ ಅಂತ ಕಾದಿದ್ದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲೇ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಡ್ಲೆ ಹೋದರು. ಅವರೂ ಸೋಲಲಿಲ್ಲ; ನಾನೂ ಗೆಲ್ಲಲು ಅವಕಾಶಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನನಗೆ ‘ಆಯೋ’ ಎನಿಸಿತು. ಪ್ರಾಣಿ ಎಷ್ಟು ಸಂಕಟಪಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮನ ನೊಂದಿತು. ಒಂದೇ ನೊಗಕ್ಕೆ ಹೆಗಲುಕೊಟ್ಟ ಗಂಡಹೆಂಡಿರಲ್ಲವೇ, ಎಂದೆನಿಸಿತು. ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಒಪ್ಪುವಂತಾಯಿತು; ಆದರೂ, ಬಿಗುಮಾನ ಎಂಬುದೊಂದಿದೆಯಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ, ಉಪ್ಪು, ಹುಳಿ, ಖಾರ ತಿಂಬುವ ವರೆಗೂ! ಅವರೇ ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡಿಸಲಿ ಎಂದು ಕಾದೆ.

ಸಂಜೆ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಕೊಂಚ ಮುಂಚೆಯೇ ಬಂದರು. ಹೆಲ್ಲುಗಳೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡೇ ಚಿತ್ತೈಸಿದರು. ಅದರ ಅರ್ಥ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ, ಸರಕ್ಕನೆ ನಾನು ಓಡಿಹೋಗಿ ಒಂದು ಮಂದಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಒರಗಿದೆ. ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದರು. ಸರೋಜಾ, ಸರೋಜಾ, ಸರೋಜಾ ಎಂದೆ ಅಂಗಲಾಚಿದರು. ಕ್ಷಮಿಸು ಸರೋಜಾ ಎಂದು ಬಿಕ್ಕಿದರು. “ಬೀಗದ ಕೈ ಗೊಂಚಲು ನನ್ನ ಅಂಗಿ ಕಿಸೆಯೊಳಗೇನೆ ಇತ್ತು ಕಣೆ! ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ದೂರದಿಂದಲ್ಲ, ನೀನೇನು ಶಿಕ್ಷೆ

ಬೇಕಾದರೂ ವಿಧಿಸು, ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ! ಸರೋಜಾ, ಸರೋಜಾ!” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿದರು.

ಎಷ್ಟಾದರೂ ನನ್ನದು ಹೆಂಗರುಳು! ಎದ್ದು ಅವರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತೆ. “ನನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನೇನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದು?” ಎಂದೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನೀರನ್ನೊರಸುತ್ತಾ “ನಿನ್ನದೇನು ತಪ್ಪು? ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪು! ನನ್ನ ಕಿಸೆಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ಬೀಗದ ಕೈ ಗೊಂಚಲು.... ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದ್ದರೆ....” ಎಂದರು. ಆಗ ನಾನು, “ಇಲ್ಲ! ಇಲ್ಲ! ಅಡಿಗೆಮನೆ ಸುಸುವೆ ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿದ್ದು.... ನಾನೇ ಇವತ್ತು ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಂಗಿ ಕಿಸೆಯೊಳಗಿರಿಸಿದ್ದು” ಎಂದೆ.

“ಓಹೋಹೋ” ಅಂದರು.

ನಾನು ಅಣಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ, ಮುಖ ತಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತವರ ಡೊಂಕು

೧೦

ಅವಿವಾಹಿತರಿಗೊಂದೆಚ್ಚರಿಕೆ!

ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈಜೆಗೆ ‘ಹೆಣ್ಣು ನೋಡುವ’ ಅನುಭವ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೊಸಕನ್ನಡದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲೂ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲೂ ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಬಂದವನೆದುರು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕರೆತರುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೂರಾರು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿಸಿದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಒಂದು ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗರಿಗೆಲ್ಲ ಹಂಚಿದರೆ “ಹೆಣ್ಣು ನೋಡುವ” ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಅವರು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದಾಟಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ. ಹತ್ತಾರು ಕಡಿ ಅತಿಥ್ಯ, ಜಪುಣರು ಕೃಪಣರು

ನಿವೃಣರು ಮುಂತಾದವರ ಪರಿಚಯ, ಉಚಿತ ಪ್ರವಾಸ, ಚೋಕ್ಟ ಭೋಜನ, ಸಂಗೀತ ಶ್ರವಣ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ನೆನಪನ್ನು ಸವಿಮಾಡಿದೆ. ಅದರೆ ನನಗಾದ ಒಂದು ಕಹಿ ಅನುಭವ ಮಾತ್ರ ಇತರರಿಗೆ ಆಗದಿರಲಿ ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರಂತೆ ನಾನೂ ಭಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಬ್ಬರ ಮಗಳ ಕೈಹಿಡಿದು ಜೀವನನಾಟಕವನ್ನು ಕಡೆಯ ಅಂಕದ ತನಕ ಲೀಲಾ ಜಾಲವಾಗಿ ಜರುಗಿಸೋಣವೆಂದು ಕನಸು ಕಂಡಿದ್ದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾಸನ ದಿಂದ ವಿವಾಹ ದೂತರು ಬಂದು ರೈಲು ಚಾರ್ಜನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಲಿಟ್ಟಾಗ ನಾನು ಅನಂದಪಟ್ಟೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್....ರ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರೂಂ ಸೋಫಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಸ್ವರ್ಗ ಸೋಫಾದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಷ್ಟು ತಂಪು ಎರಿತು. ಚಹಾ ಅಂದರೆ ಅಮೃತವೇ ಸರಿ! ಊಟಕ್ಕೆ ರರತ್ ಚಂದ್ರ ಚಂದ್ರಿಕಾಧವಳಂ ದಧಿಃ! ಕಾಬೂಲು ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಬೇರೆ ಎದ್ದು ಬಂದಕೂಡಲೇ, ಗೊಂಚಲು ಗೊಂಚಲಾಗಿ, ಬೆಳ್ಳಿ ತಟ್ಟೆ ತುಂಬ. ನಾನೆಂದೂ ಅಂತಹ ಊಟ ಉಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ದಾವಣಗೆರೆ ಗಳಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಏಳೆಂಟು ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿದ್ದೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಕೇವಲ “ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರಿ ಮಕ್ಕಳು. ” ಹೆಚ್ಚಿಂದರೆ ತಾಲೋಕ್ ಆಫೀಸ್ ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತೆ ಮಗಳೊಬ್ಬಳು. ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗಟ್ಟಿಮೊಸರು ಕೊಡಿಸಿದವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್....ದಾರರು! ನಾಲ್ಕು ಬಾಗಿಲಿಗೂ ನಾಲ್ಕು ಜವಾನರು. ಸೌದೆ ಒಡೆಯುವುದಕ್ಕೊಬ್ಬ, ಮಕ್ಕಳನ್ನಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆರು ಜನ, ಅಂತಹ ಭಾರಿ ಆಸಾಮಿ.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹಾಸನ ಸೇರಿದವನು ಸಂಜೆ ಐದೂವರೆ ತನಕ “ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಲೇ ” ಇಲ್ಲ. ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ಕೇಳಿ ದ್ವಾಯಿತು. ಅವರ ತಂದೆ ತಾತಂದಿಲ್ಲರೂ ಬೇಲೂರು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ಲಾಂಟರುಗಳಂತೆ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ., ಇಂಟರ್, ಬಿ. ಎ., ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಅವರದೇ ಅಂತೆ ಮೊದಲನೆಯ ನಂಬರು. ಏನೇನೋ ಬುರುಡೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಗೋಡೆ ಮೇಲಿಂದ ಅವರ ತಾಯಿ ಫೋಟೋನ ಕೆಳಕ್ಕೆಳಸಿದರು. ಅವರ ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬದ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. “ ಸರಸು ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ! ಈ ಫೋಟೋ ತೆಗೆದಾಗ! ”

ಎಂದು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. “ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ! ಆಮೇಲೆ ಅದೂ ನಡೆಯಿತಲ್ಲ” ಅಂದೆ ನಾನು, ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುತ್ತಾ. “ಇದೇ ಅವಳ ಅಕ್ಕ! ಇದು, ಸೋಮು ನನ್ನ ಮೂರನೆಯ ಮೊಮ್ಮಗ. ಸರಸೂನ ನೀವು ನೋಡ ಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ, ಅವಳ ಅಕ್ಕನ ಹಾಗೆಯೇ ಅವಳು, ಇದೇ ಸರಸು ಅಕ್ಕ ನೋಡಿ” ಅಂದರು. ಸರಸು ಅಕ್ಕನನ್ನು ಅವಳ ತಾಯಿ ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಯರ ಹಿಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಸರಸು ಅಕ್ಕನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ರಬ್ಬರ್ ನಿಪ್ಪಲ್ ಬೇರೆ ಇತ್ತು.

“ಈಗ ಸರಸುವಿಗೆ ವಯಸ್ಸೆಷ್ಟು?” ಎಂದು ನಾನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕವರು “ನೀವೇ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿ. ಇದನ್ನು ತೆಗೆದಾಗ ಅವಳ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷ. ಅವಳಾದ ಮೇಲೆ ಶೀನು, ಶೀನುವಾದ ಮೇಲೆ ಬಾಲಿ, ಬಾಲಿಗೆ ಎರಡಾದಾಗ ಸರಸು, ಎರಡೆರಡು ವರ್ಷ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ. ಈಗ ಸರಸು ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು” ಅಂದರು. ಲೆಕ್ಕ ಅಂದರೆ ನನಗೆ ಮೊದಲಿಂದಲೂ ತಲೆಶಾಲಿ.

ಹಾಡು ಕೇಳಿಸುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತಂದು ಮುಂದೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೋ ಏನೋ ಎಂದು ನಾನು ಒಂದು ಸಿತೂರಿ ಹೊಡಿದೆ. “ಸರಸುವಿಗೆ ಹಾಡು ಕಲಿಸಿದೀರಾ?” ಅಂದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಂದು ಎದುರು-ಸಿತೂರಿ ಹೊಡಿ ನನ್ನನ್ನು ನಕಲಿಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದರು. “ಸರಸು ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಹೇಗೆ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ? ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆಯೇ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯೇ ಬೇಡಿ ನಿಮಗೆ. ನಾನೇ ಅವಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಸಿದವನು. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೊಯ್ಸಳರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಪಟ್ಟದರಸಿ ಶಾಂತಳಾದೇವಿಗೆ ವೀಣೆ ಕಲಿಸಿದರು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರೇ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಹಳೇ ವೀಣೆ ಹಿಡಿದು ತಂದರು. ಲೋಯ್ ಲೋಯ್ ಅಂತ ಆ ಬಡ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ಪೀಡಿಸಿದರು. “ಇದು ಯಾವ ರಾಗ ಹೇಳಿ” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನೇ ಕೇಳಿದರು. ರಾಗಜ್ಞಾನ ಕೊಂಚವೂ ಇಲ್ಲದ ನನಗೂ ಕೂಡ ಅದು ‘ಕರ್ಕಶರಾಗ’ ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಹೋಯಿತು: “ನನಗಿಂತ ಸರಸು ಎಷ್ಟೋ ವಾಸಿ” ಅಂದರು.

ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅವರು ವೀಣೆಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕಿರಿಸಿ ಬೆವರೊರಿಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಸೋಫಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಶೀನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತರಿಸಿ ಕುಡಿದರು. ಕೊಳೆ ಮೈ ! ಮಹರಾಯ ದೂರ ಕೂರಬಾರದೇ ಅನ್ನಿಸಿತು ನನಗೆ. ಅನಂತರ ನನಗೆ ಒಂದೇ ಉಸುರಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರು. “ ನಿಮ್ಮ ಊರು ಮಧುಗಿರಿ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಆ ಹೆಸರು ಯಾಕೆ ಬಂತು ಆ ಊರಿಗೆ ? ಆ ಗಿರಿ, ಭೂಶಾಸ್ತ್ರ ರೀತ್ಯಾ ಎಷ್ಟು ಹಳೆಯದು ? ಅಲ್ಲಿನ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಳಿದ ಅರಸರುಗಳು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರುಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಯಾವಾಗ ದಂಗೆ ಎದ್ದರು ? ಮಧುಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ದಾಳಿಂಬೆ ಗಿಡವನ್ನು ಮೊದಲು ನೆಟ್ಟವರು ಯಾರು ? ದಾಳಿಂಬೆ ಸರಿಯೋ ? ಮಾದಳ ಸರಿಯೋ ? ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಹೆಸರು ? ಅದು ಯಾವ ಸಸ್ಯ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ? ಒಳಗೆ ಎಷ್ಟು ಮುತ್ತು ಗಳಿವೆ ಎಂದು, ಹೊರಗಿಂದಲೇ ಎಣಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ? ದಾಳಿಂಬೆ ರಸಕ್ಕೂ ನಿಂಬೆ ರಸಕ್ಕೂ ರಾಸಾಯನಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು ? ಇತ್ಯಾದಿ....ಇತ್ಯಾದಿ.....

ಕಡೆಗೆ ನಾನು ಸೋಫಾದಿಂದ ಎದ್ದೆ. “ ಏನಿದು ?....ಎಂ. ಸಿ. ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆಯೇ ? ” ಎಂದೆ. ಅದಕ್ಕವರು “ ಹೌದು ! ಮಸಲಾ ಸರಸುವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನೀವು ಎಂ. ಸಿ.ಎಸ್ಸಿಗೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಸಲಾ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಚೈತನ್ಯ ಎಷ್ಟು ಅಂತ ಈಗಲೇ ತಿಳಿದುಬಿಡೋಣ ಅಂತ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದೆ....ಈಗ ತಾವು ಹೊರಡಬಹುದು ” ಅಂದರು. ಸರಸೂನ ಹೊರಕ್ಕೆ ತರಲೇ ಇಲ್ಲ !

ಆ ಸರಸುವಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗಿಲ್ಲ ! ನೀವೂ ಹುಷಾರಾಗಿರಿ. ಹಾಸನಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ಕರೆಸಬಹುದು.

ಸಭ್ಯ ಸಂತಾನ

ನಾರಾಯಣಯ್ಯನವರು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಆರ್ಥ ವಾಕಿಂಗ್ ಪೂರೈಸಿ ಗವಿಪುರದ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಪಾರ್ಕ್‌ನ ಬಲಗಡೆ ಅಂಚಿನ ಕಲ್ಲು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಮೇಲಲ್ಲದೆ ಸೂರ್ಯ ಅಸ್ತಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಅವರು ಪೇರ್ಷ್ ಪಡೆದರು ; ಆದರೂ, ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರು ಇದೇ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಕಲಿಸಿದಾರೆ. ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಚಾಕರಿ. ಸಂಜೆ ೫ ಗಂಟೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರಬಿದ್ದರೆ, ನಾರಾಯಣಯ್ಯನವರೂ ಹೊರಬಿದ್ದು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅಂಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಶಾಲು ಹೊದ್ದು ವಾಕಿಂಗ್ ಹೊರಟುಬಿಡುವರು.

ಮೊನ್ನೆ ಅದೇ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಶಂಭು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲ ಸಂಭಾಷಣೆಗೂ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೂ ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಸನಾತನಿಗಳು ; ಪ್ರಾಚೀನ ರೀತಿಯವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸುಲಭದಲ್ಲೇ ಸಲಿಗೆ ಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡರು. ಜುಟ್ಟೆಲ್ಲದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ದೇವರು ಹೇಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡಾರು, ಎಂಬ ಮಹತ್ ಸಮಸ್ಯೆ ಅವರನ್ನು ಕೊಂಚಕಾಲ ಸೀಡಿಸಿತು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ, ಅಮರ ಬರದವರಿಗೆ ಅಮರತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೇ, ಎಂದು ಶಂಭುಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕೇಳಿದರು. ಮೂರ್ಛಾನ್ವ ದಲ್ಲಡಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ದಂತ್ಯಕ್ಕೆಳಸಿ ಎಂಜಿಲು ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮವೇ ಎಂದು ಅವರು ಕರ್ಣಾ (ರ್ನಾ) ಟೆಕದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಹೊರಳಿದರು. ಆಗ ಹಲವು ನವಯುಗದ ತರುಣರು ಅವರ ಮುಂದೆ ಸೇದುಬತ್ತಿಯನ್ನೂರಿ ಸುತ್ತಾ ನಡೆದು ಹಾದುಹೋದರು. “ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ

ಸದಾ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬ ವಿಧಿ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು, ಅವನ ಮುಖದ ಸುತ್ತ ಈ ಸುಟ್ಟ ಹೊಗೆ ಸುಳಿಯುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ ! ” ಎಂದು ನಾರಾಯಣಯ್ಯನವರು ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟರು. “ ಹಾಳು ಹೊಗೆಯನ್ನು ಅವರು ನುಂಗಬಾರದೆ ? ” ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಬಾರದೆ, ಇವರಿಗೆ ? “ ಸಿಗರೇಟು ‘ಕುಡಿಯಿರಿ’ ಎಂಬ ಪರಂಗಿಯವರ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಇವರು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮ. ಅದನ್ನು ಪರರ ಮುಖಕ್ಕೆ ಉಗುಳುವುದೇಕೆ ? ” ಎಂದು ತಾತ್ಪ್ರಿಗಳೂ ಪಲ್ಲವಿ ಹಾಡಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಅವರು ನಾರಾಯಣಯ್ಯನವರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, “ ತಮಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಷ್ಟು ? ” ಎಂದರು.

“ ಮೂರನೆಯ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಡು, ಮೊದಲನೆಯದೊಡೂ ಗೊಡ್ಡು ”

“ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ, ಇರುವುದೊಂದು ಗಂಡಾದರೂ,....ಬೀಡಿ....ವಗೈರೆ....”

“ ದೇವರು ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ....”

“ ಮಸಾಲೆ ಅಸೆಗೆ ಹೋಟಲುಗೀಟಲು....”

“ ಇಲ್ಲ....ಇಲ್ಲ....”

“ ಸಿನಿಮಾ? ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾಕೆ, ಎರಡು ಬೇಕೆ ? ”

“ ಅಲ್ಲಗೆ ಅವನು ನುಗ್ಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ....”

“ ಸುಳ್ಳು....ಪೊಳ್ಳು ? ”

“ ಕೇಳಲೇ ಬೇಡಿ ”

“ ಸಾಲ....ಸೋಲ ? ”

“ ಅದರ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ ”

“ ನಾರಾಯಣಯ್ಯನವರೇ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀವು ಪುಣ್ಯವಂತರು...”

“ ಏನೋ, ತಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದ ! ”

“ ಎಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದಾನೆ ? ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದೀರಿ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ ”

“ ಇಲ್ಲ ಇನ್ನೂ! ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕಲಿಯುತ್ತಿದಾನೆ.

“ ಏನನ್ನ ? ಅಮರ ”

“ ಇಲ್ಲ....ಶಬ್ದ ! ”

“ ಯಾವ ಶಬ್ದ? ”

“ ಅಮ್ಮ, ಅಪ್ಪ, ಶಬ್ದ! ”

“ ಅಂದರೆ....? ”

“ ಅಂದರೆ, ಅವನಿಗಿನ್ನೂ ಒಂದು ವರ್ಷ ತುಂಬಿಲ್ಲ.... ”

ಅಳಿಯನ ಡೊಂಕು

೧೨

ಅನಂತಯ್ಯನ ಅದೃಷ್ಟ

ಅನಂತಯ್ಯನಿಗೆ ಅದೃಷ್ಟ ಆವರಿಸಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಅವನ ಅಪ್ಪಸ್ನೇಹಿತರೆಲ್ಲ ಇವತ್ತು ಕೂಡ ನಗುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮಾವನ ಮನೆ ಸೇರಿ ಅವರ ಅಫೀಸಿನಲ್ಲೇ ಜೂನಿಯರಾಗಿ ಜೋತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ. ಅವನ ಶಿಂಗಾರದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಮಾವನೇ ಕಾಸು ಕೊಡಬೇಕು; ಆಕೆಯ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಬಿಡಿ ಕಾಸೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮೋಸ ಜೀವನ. ಮಾವ ನವರ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಲುಗಚ್ಚು ಕುಡಿದು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ದನಗಳ ಹಾಗೆ ಅವನೂ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮೂಕನಾಗಿ ತನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ, ಅವನ ಅಂತರಾತ್ಮನಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಆಡಿದ ಸುಳ್ಳೊಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅವನ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಕೊರೆದು ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಬಾ ಬುಡನ್‌ಗಿರಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನ ತಂದೆ ಅವನನ್ನು ಮಾರಿ ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪಡೆದು ಸ್ವಂತ ಸಾಲ ತೀರಿಸಿ ಸುಖವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದರು.

ತಂದೆ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ, ಅನಂತಯ್ಯನಿಗೆ ಮಾವನೇ ಆಶ್ರಯ. ಪಿತ್ತ, ವಾಕ್ಯಪರಿಪಾಲನೆಗಾಗಿ ಅವನು “ಆ ತೋಟವನ್ನು ಮಾರಿ ಆರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯನ್ನು ಯಾವುದೋ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿರಿಸಿದೇನೆ” ಎಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಲಾಯರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ. ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪ್ರಸಾದವೇ ಅವನಿಗೆ ಪರ ಮಾನ್ಯ; ಮಾವನ ಮುಗುಳು ನಗೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಬೆಳುದಿಂಗಳು....ಆ ಮಾವನೋ, ಮಹಾ ಜಿಪುಣ. ‘ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಿಗೆ ನಿನ್ನ ಹಣದ ಬಡ್ಡಿ ಉಪ ಯೋಗಿಸು’ ಎಂದು ಬುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ. ಹಣವೆಲ್ಲ? ಬಡ್ಡಿ ಎಲ್ಲಿ?...ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಗೊಳೋ ಎಂದು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ, ತಾಳೆ! ಐದಾರು ವರ್ಷ ಆ ಬಡ್ಡಿ ಶೇಖರವಾದರೆ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ‘ಟೂರ್’ ಹೊರಡೋಣ. ಟಾರ್ಜಮಹಲ್ ಹೋಟಲು, ಟಾರ್ಜಮಹಲ್ ಉದ್ಯಾನ, ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕೇಸರಿ ವನ, ಜೋಗದ ಜಲಪಾತದಲ್ಲಿ ಹಗಲಿರುಳೂ ಮಿನು ಗುವ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು, ನರ್ಮದಾ ನದಿಯ ಮೇಲೆ ಅನ್ಯತಶಿಲಾ ಮಾರ್ಗ ದಲ್ಲ ನೌಕಾಹಾರ, ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ದೂರ್ವಾಸರ ಆತಿಥ್ಯ ಮಾಡೋಣ ವಂತೆ, ನೋಡೋಣವಂತೆ” ಎಂದು ಮಾತುದುರಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಮಂಕು ಬಡಿದು ಬಿಡುವನು. ಅವಳ ಟಿಂಪನಕ್ಕೆ ಇಂಪುಂಟುಮಾಡುವನು.

ಮೂರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು! ಅನಂತಯ್ಯ ಆವೂರಿನ ‘ಇಂದ್ರ ಭವನ’ಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಸುತ್ತ ಆಗಲೇ ಗೆಳೆಯರನ್ನೇಕರು ಸೇರಿದ್ದರು. ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ತನ್ನ ‘ಬಿಲ್ಲ’ನ್ನೂ ಕೊಡುವರೆಂಬ ಕೆಚ್ಚಿನ ಮೇಲೆ ಅವನೂ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ. ‘ದಿವಾಳಿ’ ಎಂದರೆ ಏನು, ಹೇಗೆ ಎಂಬುದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆಗಲೇ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಹೊಸದಾಗಿ ಡಿಗ್ರಿ ಪಡೆದ ಅರ್ಥ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೊಬ್ಬರು ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಉಪನ್ಯಾಸವೊಂದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು, “ನೋಡಪ್ಪ! ನಾವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಈಗ ೨೪ ಇಡ್ಲಿಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದೇವೆ. ಇದರ ಹಣ ವನ್ನು ನಾಳೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಾವು ಎದ್ದು ಹೋದರೆ, ಈ ಹೋಟಲು ಮಾಲೀಕನು ಹಾಲಿನವನಿಗೆ ನಾಳೆ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಂತಾನೆ, ಅವನು ಹುಲ್ಲಿನವನಿಗೆ ನಾಳೆ ಬಾ ಅಂತಾನೆ, ಅವನು ತಾನು ಉಪ್ಪು ಹುಳಿ ತರುವ ಚಿಲ್ಲರೆ ಅಂಗಡಿಯವನಿಗೆ ಹೋಗಿ

ಬಾ ಅಂತಾನೆ, ಅವನು ' ಮುಂಡಿ ' ಯವನಿಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಂತಾನೆ, ಅವನು ಬ್ಯಾಂಕಿನವರಿಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡಿ ಅಂತಾನೆ, ಅವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಣ ಡೆಪಾಸಿಟ್ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಇಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟಿರಿ ಅಂತಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಅನುಮಾನವಾಗುತ್ತೆ, ಈಗಲೇ ಕೊಡಿ ಅಂತಾರೆ, ಅವರು ಇವರನ್ನ, ಇವರು ಅವರನ್ನ, ಈಗಲೇ ಕೊಡಿ, ಈಗಲೇ ಕೊಡಿ, ಅಂತಾರೆ, ಕೊನೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನ ಈಗಲೇ ಕೊಡಿ ಅಂತಾರೆ, ನಾವಿಲ್ಲ ಅಂತೀವಿ, ಆಗ ಬ್ಯಾಂಕ ದಿವಾಳಿ, ಮುಂಡಿ ದಿವಾಳಿ, ಅಂಗಡಿ ದಿವಾಳಿ, ಹಸು ಬಂಜೆ, ಹೋಟೆಲು ಪಾಪರು....ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ಮಾತ್ರ ಭರ್ತಿ !” ಎಂದರು.

ಅನಂತಯ್ಯನಿಗೆ ಅವರ ಮಾತಿನ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಬಲು ಬೇಗ ಹತ್ತಿತು. ಅವನು ಅವರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಅವರ ಬಾಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತ. ಆಗ ಅವರು, “ ಏನಿ! ನಿಮ್ಮ ಹಣ ಏನಾದರೂ ಇತ್ತೇನು, ‘ ಬಾಬಾ ’ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ? ” ಎಂದರು. ತಕ್ಷಣ ಅನಂತಯ್ಯನ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರವಾಹ ಹರಿಯಿತು.... “ ಯಾವ ಬ್ಯಾಂಕು....ಏಕೆ ” ಎಂದು ಅವನು ಗದ್ಗದಿಸಿದ. ಅವನ ತುಟಿ ಒಣಗಿತು. “ ಬಾಬಾ ಬ್ಯಾಂಕು! ಮೊನೆ ದಿವಾಳಿಯಾದದ್ದು ” ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬಂತು.

“ ಹಾ ! ” ಎಂದು ಚೀರುತ್ತ ಅನಂತಯ್ಯ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ.... ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ.... ಅವನ ಗೆಳೆಯರು ಕುರ್ಚಿಗಳಿಂದಿಳಿದು ಸುತ್ತ ಕುಳಿತು ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಗಂಟೆಲಿಗೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಉಚಿತ ಪಾನೀಯ ಸುರಿದರು.... ಅನಂತಯ್ಯ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದ... “ ಅನಂತಯ್ಯ! ಅನಂತಯ್ಯ! ನಿನ್ನ ಹಣ ಎಷ್ಟಿತ್ತು? ಅಂದರು ಅವರು. “ ಆರು ಸಾವಿರ! ಆ....ರು ಸಾ....ವಿ....ರ ! ” ಎಂದ. “ ಹಾ ! ” ಎಂದು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಕಂಪಿಸಿದರು. ಪಾಪಿಗಳು, ಚಂಡಾಲರು ಎಂದು ಅವರು ಬ್ಯಾಂಕಿನವರನ್ನು ಬೈದರು.

ಅನಂತಯ್ಯ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಎದ್ದು ಕುಳಿತ. ಹೃದಯವನ್ನು ಅದುಮಿ ಹಿಡಿಯಲು ಎದೆಯ ಬಲಗಡೆ ಅಂಗೈಯನ್ನಿಟ್ಟ. ಥಟ್ಟಕ್ಕನೆ ತಿದ್ದಿಕೊಂಡ, ತಲೆ ಸುತ್ತಿತು ಎಂಬಂತೆ ಮತ್ತೆ ನೆಲದ ಮೇಲೊರಗಿದ.

ಸ್ನೇಹಿತರೆಲ್ಲರೂ ನೇರಿ ಒಂದು ಟಾಂಗಾ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಮಲಗಿಸಿ ಬಂದರು. ಅವನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಹಾಸಿ ಗೆಯ ಸುತ್ತ ಹರಿದಾಡಿದಳು; ಮಾವನವರೂ ಕೂಡ ಹೆದರಿ ಹಿಂಗಾಲು ಕಂಗಾಲಾದರು. ಅವರು ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅನಂತಯ್ಯ ಅರು ಸಾವಿರ, ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು, ಆವೃತಶಿಲೆ, ಕಾಂಚನಗಂಗಾ ಎಂದು ಕೂಗಿ ವಿಕಟಾಟ್ರಹಾಸ ಮಾಡಿ ಹುಚ್ಚೆದ್ದಂತೆ ನಟಿಸಿದ. ಮುದುಕನಿಗೆ ಭೀತಿ ಹತ್ತಿತು....ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಬಳಿ ಬಂದು ಮಂಡಿಸಿ, ಅನಂತಯ್ಯನ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯ್ಯಾಡಿಸುತ್ತ ‘ಅರು ಸಾವಿರದ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡ, ಅನಂತ! ಇಕೊ! ಅರು ಸಾವಿರ! ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ!’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟು ನೋಟನ್ನು ಅವನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಟ್ಟರು. ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಅವನು ಅದನ್ನು ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ಮುದ್ದಿಕ್ಕಿ ಎದೆಗವ್ವಿ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದನು.

ಆ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ ಅವನ ಚೇಷ್ಟೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ತಲೆನೋವು, ಮೈ ಕೈ ನೋವು ಎಲ್ಲವೂ ಇಳಿಮುಖವಾಯಿತು. ಆಹಾರದಾಹಗಳು ಎಂದಿನಂತೆ ಮಿತವಾದವು. ಮಾವನೂ ಮಗಳೂ ಮತ್ತೆ ಸುಖದ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಂಡರು.

ಪುನಃ ಅನಂತಯ್ಯ ‘ವಾಕಿಂಗ್’ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ....ಒಂದು ದಿನ ಅವನಿದುರು ಅವನ ಸಹಪಾಠಿ ಸೋಮುವಿನ ಆಕಾರ ಕಾಣಿಸಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ತಬ್ಧರಾದರು! “ಸೋಮು ಅಲ್ಲವೇನೋ?” “ಇಲ್ಲದಿಯಾ ಅನಂತ!” ಎಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉದ್ಗಾರತೆಗಿದರು. ಇಬ್ಬರೂ “ಇಂದ್ರ ಭವನ”ದೊಳಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ನುಗ್ಗಿದರು. ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸುತ್ತ ಕುಳಿತರು. ಸೋಮು ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ. ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲೇ ಲಾಯರು. “ಬಾಬಾ” ಬ್ಯಾಂಕಿನ ದಿವಾಳಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹಣ ಸಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಆಣೆ ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಲಿಕ್ವಿಡೇಟರಾಗಿ ನಿಯಮಿತ ನಾಗಿರುವನಂತೆ, ಸೋಮು!

“ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಅಂದರೆ ಇದು ಕಣೋ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅನಂತ ಇನ್ನೊಂದೆರಡರ್ಥ ಕಾಫಿಗೆ ಆರ್ಡರ ಮಾಡಿದ. “ಅದರ ಬಿಲ್ಲು ನೀನೇ ಕೊಡಬೇಕು! ನಿನ್ನ ಮಾವ, ಗೃಧ್ರ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿದಾನೆ ತಾನೆ ಈಜಿಗೆ?” ಎಂದು ಸೋಮು ವಿಚಾರಿಸಿದ.

“ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು!” ಎಂದು ಅನಂತಯ್ಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹೇಳಿದ. ಸೋಮು ಹತ್ತಿರ ಯಾವುದೂ ಮರೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ನೆರೆಮನೆಯವನ ಡೊಂಕು

೧೩

ಟುವಿ-ಟುವಿ !

ನಮ್ಮದು ಇನ್ನೂ ಹೊಸ ಸಂಸಾರ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಪಾಪ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಅವನು ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲು ನಾವು ಯಾವಯಾವುದೋ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದೆವು. ಅದರೆ ಅವೊಂದೂ ನಮಗೆ ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಸರಪಳಿಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ, ಪಂಜರದ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ, ಜೀವಂತ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದೆಂದರೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಹಿಂಸೆ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳಿಂದ ಅಪಾಯಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಸಣ್ಣ ನಾಯಿಗಳಾದರೆ ನಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಭಾರಿ ನಾಯಾದರೆ ಅವಕ್ಕೆ ನಾವು ತಗುಲಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತೇವೆ. ಗಿಣಿಗಳು ಹೇಳುವ ಮಾತಿಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಶುಕ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ. ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿದರೆ ಅವು ತುದಿಯನ್ನೇ ತಿಂದುಬಿಡುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಕಡೆಗೆ ಪುಟ್ಟ ಪಾಪ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಲಹರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತೊಟ್ಟಿಲಕಡೆ ಹರಿಸಿದ.

ಮೊನ್ನೆ ನಾನು ನಮ್ಮ ಮನೆ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಂಡಿ ತೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ನನ್ನ ಹಳೇ ಪದ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೆಲದೊಳಗೆ ಹೂತಿದಲು. ಅಗ ಸುಮ್ಮನೆ

ನನ್ನೊಳಗೆ ನಾನೇ, ಅಂದರೆ, ತುಸು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಟುವಿ ಟುವಿ ಟುವಿ ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ, ನನ್ನೆದುರಿಗಿನ ಪೊದೆಯೊಳಗಿಂದ ಟುವಿ ಟುವಿ ಎಂಬ ಧನಿ ಕೇಳಬಂತು ! ಕವಿ ಹೃದಯ ಉಬ್ಬಿತು. ಆನಂದ ಉಕ್ಕಿತು.

ನನ್ನ ಮನೆ ಊರೊಳಗಣ ಸಂದುಗೊಂದುಗಳಲ್ಲಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಇಷ್ಟು ಆರಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಊರಾಚೆಯ ಹೊಸ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವಿಗೆ ತೀರ ಹತ್ತಿರ. ನಮ್ಮ ಹಿತ್ತಲುಗಳ ತುಂಬ ಗಿಡಮರಗಳು; ಕಾಯಸಲ್ವದ ತೋಟಗಳು; ಹೂವಿನ ಗಿಡಗಳ ಉದ್ಯಾನಗಳು; ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಬದಲು ನಾವು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಗಿಡಗಂಟಿಗಳನ್ನೇ ಬೆಳೆಸಿ ಹಸುರು ಬೇಲಿಗಳನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿದ್ದೆವು.

ಅಲ್ಲದೆ, ನಾನು ಕೊಳಲು, ನವಿಲು, ಗರಿ, ನಾದಲೀಲೆ, ತಾವರೆ, ಮಾಂದಳಿರುಗಳನ್ನು ಓದಿದ್ದೆ. ಆಗ ತಾನೆ ಕು. ವೆಂ. ಪು. ರವರ ಟುವಿ ಟುವಿ ನನ್ನ ಎದೆಯ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತುಟಿ ತೆರೆಸಿ ಹೊರಹಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪೊದೆಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಹಕ್ಕಿ ಮಾದ್ರನಿ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು.

ಮತ್ತೆ ಆ ಹಕ್ಕಿಯ ಚಾಳಿ ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಹೊಸ್ತಿಲಿಗೆ ಬಂತು. “ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿಂದು ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸಾಕಬಹುದು; ತಾನಾಗೆ ಒಲಿದದ್ದು; ಬಾಂದಳವೇ ಅದರ ಪಂಜರ, ಗಿಡಗಂಟಿಗಳೇ ಅದರ ಕಂಬಿ; ನಲಿನವಿನ ನೆಲವೇ ತಳ; ಟುವಿ ಟುವಿ ಎಂಬ ಇಂಚರವೇ ನಾನು ಚೆಲ್ಲುವ ಕಾಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲ.....

ಮೆಲ್ಲನೆ ಒಳಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಆಕೆಗೆ ಹೇಳಿದೆ. “ ಇರಬಹುದು ” ಎಂದಳು. “ ಇದೆ ” ಎಂದೆ. ಅವಳೂ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಗುಂಡಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸಾವಧಾನದಿ ಸರಿದು ಬಂದಳು.

ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ “ ಟುವಿ ಟುವಿ ” ಎಂದೆ. ಅವಳ ಸಾಮೀಪ್ಯ ದಿಂದ ನಾದ ಅಷ್ಟು ಇಂಪಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಪಕ್ಷಿ ಮಾನ ತಾಳಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಅಂದೆ. ಆಗ, ಅದು ಅನುಮಾನ ಅಸಮಾಧಾನ ಎರಡನ್ನೂ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಒಂದು ಸಾರಿ ಟುವಿ ಟುವಿ ಎಂದಿತು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿತು. “ ಅನ್ನಿ, ಇನ್ನೂ ಅನ್ನಿ ”

ಅಂದಳಾಕೆ. ಅಂದೆ, ಹಕ್ಕಿಯೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತುಂಬು ಕಂಠದಿಂದ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟಿತು. ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಸರಸವಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಲ್ಲಾಪಮಾಡುವ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಬಲವಾಯಿತು. ಗಿಡಗಂಟಿಗಳೊಳಗೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣೋಡಿಸಿದೆ.

ಆಗ ಮನೆಯೊಳಗಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಗಾಲಾಪನಚತುರ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೂಗಿದ, ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಖರಿಯಲ್ಲಿ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದೆವು.

ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದಾಗ ನನ್ನ ಯೋಚನೆ ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ವಿಹಂಗಮ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮೇಲೆಯೇ ಇತ್ತು. ಟುವಿ ಟುವಿ ಎಂದು ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಯ ಹೆಸರೇನು? ಅದು ಕನ್ನಡಿಗ ಹಕ್ಕಿಯೇ? ಹಿಂದೀ ಹಕ್ಕಿಯೇ? ಟುವಿ ಎಂಬುದು ಯಾವುದರ ತದ್ಭವ? ಅದರ ನಂಟರು ಯಾರು ಯಾರು? ಕಾಜಾಣವೇ ಕೋಗಿಲೆಯೇ? ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥ ಕೋಶ ತಿರುವಿಹಾಕಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಟುವಿ ಶಬ್ದವೇ ಇಲ್ಲ; ಹಾರುವ ಎಂಬುದರ ಕೆಳಗೆ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೇ ಇಲ್ಲ! “ಹಂಸ” ವಿರಬಹು ದೆಂದು ಅಕೆ ವಾದಿಸಿದಳು. ಆದರೆ, ಮಾನಸ ಸರೋವರದಿಂದ ಇಷ್ಟು ದೂರವಿರುವ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹಂಸಗಳು ಬರಲಾರವು ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದೆ.

ಐದಾರು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲೇ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೋದೆ. ಪಾಸ, ನನ್ನ ಬರವನ್ನೇ ಆ ಹಕ್ಕಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು! ಏಕೆಂದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೂ ಅದು ತಾನಾಗಿಯೇ “ಟುವಿ-ಟುವಿ” ಎಂದು ಗಾನ ಮಾಡಿತು. ಇಷ್ಟು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಯ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡುವಂತಹ ಸದ್ದುಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿವೆ ಎಂದು ಮನಗಂಡಾಗ ನನಗೆ ರೋಮಾಂಚವಾಯಿತು. ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಅದನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಡಲೆವುಡಿ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ತಿನ್ನಿಸಿ, ಅದನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ, ಅದನ್ನ ನನ್ನ ಮೇಜಿನಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ, “ಆಗಂತುಕ” ಎಂಬ ಒಂದು ಪದ್ಯ ಬರೆದು “ಸಾಹಿತ್ಯಯತ್ನ” ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ನನ್ನ ಮನೆಗೂ ನೆರೆಮನೆಗೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ಬೇಲಿಯ ಹತ್ತಿರ ಅಂಬಿಕಾಲಿಕ್ಕೆ ಕುಳಿತೆ. ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಆ ಮಧುರ ಗಾನಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದದ್ದು; ಗಿಡಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿ ಎಡಬಲ ನೋಡಿದೆ....

ಆಗ, ನೆರೆಮನೆ ಗೋವಿಂದರಾಯರು ಅಚ್ಚಿ ಕಾಣಿಸಿದರು. ಉಶಾ! ಸುಮ್ಮನಿರಿ! ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯಿಂದ ಇದರೊಳಗಿಂದ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿ ಟುವಿ-ಟುವಿ ಅಂತ ಕೂಗುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನೋಡಿಸಬೇಡಿ! ನಾನು ಕೂಗಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅದೂ ಉತ್ತರಕೂಡುತ್ತಾ ಇದೆ” ಎಂದರು.

ಕೂತು ಕೇಳುವವನ ಚೊಂಕು

೧೪

ಹೂಂ

“ ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರಿಪಾಲ!” ಹೂಂ, ನನ್ನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸಿದಂಥಾ “ ಭೂ ರಮಣ ಕೇಳಾ!” ಹೂಂ. “ ಚಿತ್ತವಿಸು ಜನಮೇಜಯ ಕ್ಷಿತಿವೋತ್ತಮನೆ!” ಹೂಂ, ಚಿತ್ತವಿಸಿದೆ. “ಎಲೆ ಪರಿಕ್ಷಿತ ತನಯ ಕೇಳಾ!” ಹೂಂ, “ ಅರಸ ಕೇಳಾ” “ ಭೂಪ ಕೇಳೈ” “ ಧಾರುಣೀಪತಿ ಕೇಳಾ ” ಹೂಂ.... ಹೂಂ....ಹೂಂ....

ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಲಾಲಿಸುವ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಜನಮೇಜಯ ಮಹಾರಾಜನ ಹೊಂಗುಟ್ಟುವಿಕೆ ಮಹಾಭಾರತದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಪಾಪ! ಮೊದಮೊದಲು ಅವರು ಸಹಜಕುತೂಹಲದಿಂದ ಹೂಂಗಳು ಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ದಿನಗಳುರುಳಿ ವಾರಗಳು ಕಳೆದು ತಿಂಗಳುಗಳೂ ಸೇರಿ ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಕಥೆ ಬೆಳೆದಾಗ, ಆತನ ತಾಳ್ಮೆಯೂ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ‘ಹೂಂ’ಗಳನ್ನು ಅವರು ಪದೇ ಪದೇ ಅರ್ಪಿಸದೆ ತಾವೂ ಮುನಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಆಗ ವೈಶಂಪಾಯನು “ ಜನಮೇಜಯ

ಮಹೀಪತಿ! ಕೇಳಾ” “ ಅರಸ! ಕೇಳೈ!” “ ಭೂಪ! ಕೇಳಾ” ಎಂದು ಅವರನ್ನು ತಿವಿದೆಚ್ಚುರಿಸಿ ತಾತಮುತ್ತಾತಂದಿರ ಪುರಾಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿರ ಬೇಕು.

ಅಂತೂ, ಕೌರವ ಪಾಂಡವರ ದುರಂತ ದಾಯಾದಿ ಮತ್ಸರದ ವಿಷಾದ ಮಯ ಕಥಾವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ನಿಮಿಷನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಹೇಳಿಯೂ ಕೇಳಿಸದ ಈ ಹೊಂಕಾರವು ಚರಿತ್ರಾರ್ಥವಾದದ್ದು. ಮಾನವನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೊಂಕಾರವು ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು. ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಹೊಂಕಾರಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಹೊಂಕಾರ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿ “ ಬಾಯಿ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ” ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ, ಅಂದರೆ ಹಿಂಕಾರೋಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ, ಬಾಯಿ ಹಿಡಿದು ಹೊಂಕಾರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ; ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ. ಎಂತಹ ಪಳಗಿದ ಹಿಂಕಾರಸಾಧಕನೂ ಕೂಡ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಜಪಿಸಲಾರ. ಆದರೆ ಜನಮೇಜಯನಂತಹ ಹೊಂಕಾರ ಸಾಧಕರು ಬಾಯಿ ತೆರೆಯದೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬಲ್ಲರು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಸದಾ “ ಮರ ಕೋತಿ ” ಅಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾದ ಸಂಗತಿ. ಹುಟ್ಟಿದಹಬ್ಬದ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳನ್ನೇ ಸದಾ ತೊಟ್ಟು ಅವರು ದಗಲಿರುಳೂ ಅರಳುಮರಳನ್ನದೆ ಕೊಂಬೆಯಿಂದ ಕೊಂಬೆಗೆ ನೆಗೆದು ಚಿಮ್ಮಿ ಕುಣಿದು ಕಿಚಿಕಿಚಿ ಧ್ವನಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಸುಲಾಗಿ ಒಂದು ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೇತಾಡಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಕೊಂಬೆಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹಾರಲು ಹವಣಿಸಿರ ಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಉಸಿರು ಹಿಡಿದು ಕಾಲನ್ನು ಸೊಂಟದ ವರೆಗೂ ಮೇಲೆಳೆದು ಮೂತಿಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ ಮುಂದಾಳಿನ ಹೊಂಕಾರವನ್ನೇ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು. ನಾಯಕನು ಹೊಂಕರಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಂಕರಿಸಿ ತಮಗೆ ತಾನೇ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಕೆಲಕೆಲ ನಕ್ಕಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಹೊಂಕಾರವು ಮಹಾರಣ್ಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಯಿತು.

ಅನಂತರ, ಮಾನವನು “ ಹೂಂ ” ಎಂಬ ಒಂದು ಶಬ್ದದಲ್ಲೇ ವಿಧವಿಧವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡಿಸಲು ಕಲಿತ. ಇತರರಿಗೆ ಕೆಚ್ಚನ್ನು ಕಲಿಸುವ “ ಹೂಂ ” ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಹೂಂ, ಅನುಮಾನವನ್ನು ಅರುಹುವ ಹೂಂ, ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಹೂಂ, ಅಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಹೂಂ— ಹೀಗೆ ಹೂಂಕಾರವು ನಾನಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿತು. ನೆಪೋಲಿಯನ್ನನ ಹೂಂಕಾರ, ಯುಲಿಸಿಸ್ಸನ ಹೂಂಕಾರ, ಶಿವಾಜಿಯ ಹೂಂಕಾರ, ಜನಮೇಜಯನ ಹೂಂಕಾರ, ಹೆಡ್ಗುಮಾಸ್ತೆಯ ಹೂಂಕಾರ, ಹೀಗೆ ಇವು ಮಾನವನ ಮಾತಿನ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯಿಂದ ಸೇರಿಕೊಂಡುವು.

ಅಲ್ಲದೆ, ಹೂಂ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ದುರಹಂಕಾರವನ್ನೂ ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಮದನೋಹಗಳನ್ನೂ ತುಂಬಲು ಮಾನವನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

“ ಧನಮದದಿ ಸತ್ಕುಲಮದದಿ ಯೌ

ವನ ಮದದಿ ಸಿರಿಮದದಿ ನಿಜಗುರು

ವನು ವಿಭಾಡಿಸಿ ನೀನು ತಾನೆಂದೆನುತ ಹೂಂಕರಿಸಿ ”

ದುಂಡಾವರ್ತಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮಾನವನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಈ ಹೂಂಕಾರಕ್ಕೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತೊಟ್ಟಿಲ ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗ,

“ ರಾಮೋ ನಾಮ ಬ ಭೂವ ” ಹುಂ,

“ ತದಬಲಾ ಸೀತೇತಿ ” ಹುಂ !

ಎಂದು ಪೂರ್ವಜನು ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಲೋ, ಮಗುತನದ ಸರಳತೆಯಿಂದಲೋ ಹೂಂಗುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೂ ತಾರತಮ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೂಂ ಎಂದು ಕೊಂಚ ಉಕಾರವನ್ನು ಉದ್ದಮಾಡದೆ, ವೇಗವಾಗಿ “ ಹೂಂ ಹೂಂ ” ಎಂದು ದಡಬಡಿಸಿದರೆ, ಶ್ರೋತೃವಿನ ಉತ್ಸಾಹ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. “ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಏನಾಯಿತು ? ಬೇಗ ತಿಳಿಸಿ ? ರಾಜಕುಮಾರಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರಿಯಾದಳೆ ? ಭಟ್ಟರ ಜನಿವಾರ ಕಿತ್ತು ಹೋಯಿತೆ ? ಗುಂಡಮ್ಮನವರು ಬದುಕಿದರೆ ? ” ಎಂಬ ಆತುರತೆ ಸ್ಫುರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಸಹ್ಯವಾದ ಒಂದು ನೀಳ್ಗವನವನ್ನು ಗೀಚಿ ಅದನ್ನು ಕೇಳುವವರು ಸಿಗದೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೂರಿಸಿದಾಗ ನಾವು ಮಾಡುವ ನರಳು ಹೂಂಕಾರ

ರಕ್ಕಾ, ಜ್ವರದ ದಾಳಿಯಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಾಗ ನಮ್ಮಿಂದ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುವ ಹೊಂಕಾರಕ್ಕೂ ತೀರ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧ. “ ಹೂಂ ! ನಡಿಯಲಿ ! ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದಿದೆವೆ. ಆದಷ್ಟು ಜೀವ ಹಿಂಡು ” ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಇದೆ.

ಹೀಗೆ ಮಾನವನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಬರಿಯ ಹೊಂಕಾರ ದಿಂದಲೇ ಜೀವನ ಸಾಗಿರಬೇಕು. ನಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಅವಶ್ಯಗಳಿಗೂ ಹೊಂಕಾರ ವನ್ನೇ ನಮ್ಮ ತಾತ ಮುತ್ತಾತಂದಿರು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ‘ ಆಗ ಬಹುದು ’ ಎಂದು ಸಮ್ಮತಿಸಿರಬಹುದು ಹೂಂ ಶಬ್ದದ ರಚನೆಯಲ್ಲೇ ನೂರಾರು ವೈವಿಧ್ಯಗಳಿವೆ ! ನಲ್ಲಿಯ ಹೊಂಕಾರದ ಇಂಪನ್ನೂ, ತೀಯಾದ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ವಾದ ಸೊಬಗನ್ನೂ ಕವಿಗಳೇ ವರ್ಣಿಸಬೇಕು; ಕಾಮುಕರೇ ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕು. ಸಾಲಗಾರನ ಹೊಂಕಾರವು ದೈನ್ಯ, ಸಾಹುಕಾರನ ಹೊಂಕಾರವು ಧೋರಣೆ ! ಆಫೀಸರುಗಳ ಹೂಂ ನ ಹಿಂದಿರುವ ದರ್ಪ, ಆತ್ತೆಯ ಹೂಂ ನ ಹಿಂದೆ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಬಾದಶಾಹಿತನ, ಮಾವನ ಹೂಂನ ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿಬರುವ ಅಸಹಾಯತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

“ ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ, ಚಂಡಾಲ, ಹೂಂ ಹೂಂ ಅಂತಾನೆಯೇ ಹೊರತು, ಹೂಂ ಅನ್ನುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ” ಎಂದು ಚಂಡಾಲ ಪಿತರು ಚಿರಂಜೀವಿಯ ಮೇಲೆ ರೇಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಹುಡುಗ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಹೆದರಿ, ತಾಯಿಯ ಕಂಬನಿಗೆ ಕಂಗೆಟ್ಟು, “ ಹೂಂ ” ಅಂದ, ಅನ್ನಿ ! ಆ ಅನ್ನಾಣಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಕೂಡ ವಿಚಿತ್ರ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ‘ ಹ ’ ವಿನ ಹೊಕ್ಕುಳಿಂದ ಹೊರಡುವ ಉಕಾರದಂತೆ ಅವನ ಧ್ವನಿಯು ಕೂಡ ಬಾಗಿ ಬಗ್ಗಿ ಮುಳುಗಿ ತೇಲಿ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಯ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಹೊಂಕಾರ ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ ಕೆಲಸ ನಡೆಸಬಾರದು. ಕೊಂಚ ದಿನ ತಡೆಯುವುದೇ ಮೇಲು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ, “ ಇನ್ನೇನು, ತಮ್ಮಯ್ಯ ನವರೇ ! ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಇವನ ಬಾಯಿಂದ ಹೂಂ ಅಂತ ಒಂತೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಬರಹೇಳಿಬಿಡೋಣ ” ಅಂದರೆ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೈ ಕೈ ಹಿಡುಕಿ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಅವನೆದುರು ಅಂಗಲಾಚಿ ನಿಂತು, “ ಲೋ ! ನೀನು ಆಹೂತ್ತು ಹೂಂ ಅನ್ನಲಿಲ್ಲವೇನೋ ? ನಿನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ

ಹೂಂ ಅನ್ನಿಸಿದಮೇಲಲ್ಲವೇನೋ ನಾನು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಮಾತುಕೊಟ್ಟು, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ನಡೆದದ್ದು....ಅವತ್ತೇ ನೀನು ಹೂಂ ಅನ್ನದೆ, ಹೂಂ ಹೂಂ ಅಂದಿದ್ದರೆ....” ಅಂತ ನಾಲಿಗೆ ಬೀಸಿ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹೂಂ ಅಂತ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ; ‘ಹೂೂೂಂ’ ಅಂದ, ಅಷ್ಟೆ. ಅದರ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆ.

ಒಂದುನೇಳೆ ಆ ಹುಡುಗ “ ಹೂೂೂಂ ” ಅನ್ನದೆ, “ ಹುಂ ” ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ತಂದೆಯಿಸಿಕೊಂಡವರು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಹಲವರು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಆಲೋಚನೆಯ ಕಾವಲಿಗೆ ಹುಯ್ದು ಬೇಯಿಸಿ ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿ ವಿನಯವೆಂಬ ಸಾಟಿನಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಸಭ್ಯತೆ ಎಂಬ ಚಟ್ಟಿಸಹಿತವಾಗಿ ಬಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಥಟ್ಟಕ್ಕನೆ ‘ಹುಂ’ ಅಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಹೂಂಕಾರದ ಅರ್ಥ, ‘ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ’ ಅಂತ; ನೆಟ್ಟಗಾಗಲಿ, ಅಂತಲ್ಲ! ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂದಲಿಕೆಯ ಮುದ್ದೆ ಇದೆ; ಕಲ್ಲೆದೆಯ ಕಠೋರತೆಯಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ, ತಕ್ಷಣವೇ ನಾವು “ ಹಾಗಲ್ಲ, ಕಣೋ, ಬಾರೋ ಇಲ್ಲಿ! ನೀನು ಹಾಗೆಂದರೆ ಹೇಗೋ? ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ ಇದೆಯಲ್ಲೋ ಸಮಾಚಾರ? ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳೋ? ಹೂಂ ಅನ್ನೋ ” ಅಂತ ತಲೆ ಸವರಲೇಬೇಕು....ಕೈಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪೇಚಾಡಿ, ಮಸಿಕುಡಿಕೆಯೊಳಗೂ ಕೂಡ ತಡಕಾಡಿ, ಕಡೆಗೆ ಅಗಸನ್ನು ಅದನ್ನು ಅಂಗಿಸಹಿತವಾಗಿ ಮಡಿಮಾಡಲು ಬಂಡೆಗೆ ಬಡಿದ ಅಂತ ತಿಳಿದಾಗ ಹೂಂಕರಿಸಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವುದಿಲ್ಲವೆ, ನಾವು? ಆ ರೀತಿಯ ‘ ಹುಂ ’ ಅವನ ಹಿಂದಿನ ಹುಂ. ಅದನ್ನು ಪುನರ್ಮುದ್ರಿಸಿ ನಗುಮೊಗದ ‘ ಹೂಂ ’ ಮಾಡಿದ ಅನಂತರ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಅಚ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಉಭಯ ತಾಪಿ ಕ್ಷೇಮ.

ಹೀಗೆ ಹೂಂಕಾರದ ಹುಟ್ಟು, ಹೂಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುವ ವಿವಿಧ ವಿಲಾಸಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಯಾರಾದರೂ ಹೂಂಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ತನಕ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೂಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಓಜಸ್ಸಿದೆ; ರಸವಿದೆ; ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಅಂತಃಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಅದರಿಂದಲೂ ಸಂಲೋಕಸಾಧನೆಯಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ, “ ಹೂಂ ! ನೀನು ಮಾಡಿಸುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಉಹೂಂ ಅಂತ ಹೇಳಲು ನಾನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿನವನು ” ಎಂಬದು

ನೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಾರಿ; ಮಾರ್ಜಾಲ ಕಿಶೋರನ ದಾರಿ. ಅಲ್ಲದೆ, ಹೊಂಕಾರದಿಂದ ಇಹಲೋಕದ ವ್ಯವಹಾರಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳು ಸಿಗುವುವು. ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹೊಂ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೂ ತೃಪ್ತಿ; ನಮಗೂ ಬಡ್ತಿ. ಹೀಗೆ ಹೊಂಕಾರ ಇಹವರಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂಕಾರಕ್ಕಿಂತ ಹೊಂಕಾರವೇ ಪ್ರಾಚೀನ; ಪ್ರಯೋಜನಕರ!... ಹೊಂ, ಅನ್ನಿ !

ಆಸ್ತಿಗಾರನ ಡೊಂಕು

೧೫

ಹೊಸ ಹೊಸದು

ಅ

ಪರಂಗಿಯವರೂ ನಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಚಭೂತಗಳಿಂದಲೇ ರಚಿತ. ಷಡ್ರಸಗಳಿಂದ ಮೈಬೆಳೆಸಿ ನವರಸಗಳಿಂದ ಮನತಣಿಸಿ, ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಅವರೂ 'ಬುವಿಯ ಬಸಿರೊಳಗಿವರಾ!' ಆದರೂ ಅವರ ಪುರುಷಾಯುಸ್ಸು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ತ್ರೀ ಆಯುಸ್ಸಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು! ಇದರ ಗುಟ್ಟೇನೆಂಬುದು ನನಗೆ ನಿನ್ನೆ ಹೊಳೆಯಿತು; ನಿಮಗೂ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿರುವುದೇ ಅವರ ಆಯುರ್ಭಾಗ್ಯದ ಅಡಿಪಾಯ. ನಾವು ಎಷ್ಟು ಸಲ ಆಯುಷ್ಯರ್ಮ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಅವರನ್ನು ಮೀರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಷ್ಟು ವರ್ಷ ಅವರು ಬದುಕಿ ಬಾಳುವುದಕ್ಕೆ, ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳೇ ಕಾರಣ.

ಅಲ್ಲಿ ಜನ ಬೂಟ್ಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದೆಯೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ; ತೊದಲುತ್ತಾರೆ; ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ನುಗ್ಗುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಗರುಡ ಪುರಾಣದ ಕಲ್ಲುಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಸುನಾಯಾಸವಾಗಿ

ದಾಟಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ....ನಾನು ಕಾಲಿಗೆ ಚರ್ಮವನ್ನೇ ಬಿಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಲಾಳವಂತೂ ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜನದ ಬರಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬದುಕಿನ ಹಾದಿಬೀದಿಗಳ ಸಂದುಗೊಂದುಗಳ ಸಾವಿರಾರು ಕಂಟಕಗಳು ಚುಚ್ಚಿ ನೋಯಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರ ಹಾಗೆ ನಾನು ಎಲ್ಲಿಂದರಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ, ನಾಗರಿಕರಾದ ಹಲವರು ಚಪ್ಪಲುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದರೂ ಕೂಡ, ಅವುಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ಕಳಚಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಪೇಚಾಡಿ ತಡಕಾಡಿ ಅದಲುಬದಲಾದಾಗ ಹಿಗ್ಗಿ ಕುಗ್ಗಿ ಕಳೆದಾಗ ಮನನೊಂದು ಕೊರಗಿ ಕೆರಳಿ ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದು ಬರಿಯ ಕಾಲಲ್ಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಿಜಯ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗವೆಲ್ಲ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಪ್ಪಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡದ್ದೇ ತಡ, ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿರಿಸುವ ಪ್ರಮೇಯ ತೆಗೆದಿರಿಸಿದ್ದೇ ತಡ, ಹುಡುಕುವ ಗೋಳು, ಹೀಗೆ ನಾನು ಅವುಗಳಿಂದಲೇ ಬಾಡಿ ಬೆಂಡಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ 'ಬಾಡಿ' ಕೂಡ 'ಬೆಂಡಾ'ಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಡಿ ಮೆಟ್ಟಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಚಪ್ಪಲುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮೇಲೆ ಮನೆ ಮಾಡಿರುವ ಗೆಳೆಯನ ಸಂಗಡ ಸರಸಸಲ್ಲಾಪ ಮಾಡಲು ನನಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು. ಗುಡಿಯ ಹೊರಬಾಗಿಲಿನಾಚೆ ಜೋಡುಗಳನ್ನಿರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತದೇಕಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದೇವರೆದುರು ನಿಂತು, “ಮನಸಾಭೀಷ್ಟ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ,” ಸಾಧ್ಯವೆ? “ದೇವರೇ! ನನ್ನ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಶುನಕರಿಂದಲೂ ಹಾರಕರಿಂದಲೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು” ಎಂಬುದೊಂದೇ ಆಗ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಿಂದ ಹೊರಚಿಮ್ಮುವ ಚೇತ್ಕಾರ. ನಾನು ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ಚರ್ಮ ಸವೆಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ತಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ವತ್ತಾದ ಚಪ್ಪಲುಗಳನ್ನು, ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲೋ ಬೇರಿಸಿ, ಅನಾಥ ಶಿಶುಗಳಂತೆ ಯಾರ ಹೊಸಲಲ್ಲೋ ಬಿಡಿಸಿ, ಕಡೆಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರರ ಪಾಲುಮಾಡುವ ಈ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದರೂ ಸಾಲದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೊನ್ನೆ ನನ್ನ ಅಪ್ಪ ಪ್ರಾಚೀನಾವೀಧಿ ಒಬ್ಬ ಮನೆಗೆ ಬಂದ (ಅಂದರೆ, ಹಿಂದೆ ನಾನೂ ಅವನೂ ಒಂದೇ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರು; ಲಂಗೋಟಿ

ನ್ನೇಹಿತರು ; ಗಳಸ್ಯ ಕಂಠಸ್ಯ, ಎಂದರ್ಥ) ‘ಬಂದ’, ಏನು? ನಾನೇ ಬಾ ಅಂತ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಒಟ್ಟಿಗಿದ್ದು ಹಿಂದಿನ ಸವಿನೆನಪು ಗಳನ್ನ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೆಲುಕುಹಾಕಿ ಹೋಗು ಅಂತ ಕರೆದಿದ್ದೆ. ಅವನ ಜಟಿಕಾ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದುನಂತಾಗ, ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಅದರೊಳಗಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬೀಳಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬಂದರೂ ರಸ್ತೆಗೆ ಇಳಿಯುವಮೊದಲು ಚಪ್ಪಲು ಗಳನ್ನೆಸೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಆಕಾರ, ಆಯುಸ್ಸು ಇವುಗಳಿಂದ, ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಚಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ, ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮಟ್ಟ, ಇವುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾವು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆ ದಿನ ಚಪ್ಪಲಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನೇ ಇಳಿದ ; ಸಾಮಾನ್ಯಗಳನ್ನೂ ಇಳಿಸಿದ. ಆ ಸಮಾಗಮದ ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತೆ. ಗೆಳೆಯನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಓಲಾಡಿದೆ. “ಬಾರಯ್ಯ, ಭೂಪತಿ! ಚಹಾ ಮಾಡಿಸಲೇ? ಕಾಫಿ ಬೇಕೆ? ಬಾ! ಕೂತುಕೊ!” ಎಂದು ಒರಲಿದೆ. ನನ್ನ ಉಪಚಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಆತ “ಹೇ! ಜಟ್ಟಾ! ಹೇ ಜಟ್ಟಾ!” ಎಂದು ಅರಚುತ್ತಾ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಓಡಿದ. ಕುದುರೆಗೋ ಮನೆಕಡೆ ರಸ್ತೆ! ಹುರುಳಿ ಹೊತ್ತು! ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಕಡ್ಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಟಕಟನೆನಿಸಿದ್ದ ಭರಾಟೆ!.... ಬೆಪ್ಪು ಮೋರೆ ಸಹಿತವಾಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದ. “ಹೋಯಿತು! ಹೊಸಾಹೊಸದು! ಹೋಯಿತು!” ಎಂದು ಕುರ್ಚಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ. “ಹೊಸಾಹೊಸ ಚಪ್ಪಲು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಊಟಮಾಡಿದ. “ಚಪ್ಪಲು, ಚಪ್ಪಲು” ಎಂದು ಜಪಿಸುತ್ತಲೇ ತಾಂಬೂಲ ಹಾಕಿಕೊಂಡ. ನಾನು ಅತ್ತಲಾಗಿ ತಿರುಗಿನಿಂತಿದ್ದಾಗ, ನಮ್ಮ ಮನೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ! ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ರೇಗಿಬಿದ್ದು, ನನ್ನ ಸಣ್ಣ ಮಗು ಮೂಗಿನಮೇಲೆ ಹೊಡೆದು, ಸಂಜೆ ರೈಲಿಗೆ ಊರಕಡೆ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟ. ಹೀಗಾದರೆ, ಆಯುಸ್ಸು ಕಡಿಮೆ ಆಗದೆ ಹೇಗೆ?

ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಾಲ್ಕುದಿನಗಳಿದ್ದು ಅನಂತರ ಹೊರಡುವವರ ಪಾಡು ಕೂಡ ಇಷ್ಟೇ! “ನಮಸ್ಕಾರ! ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ. ವಿಶ್ವಾಸವರಲಿ. ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ತಾವು ಇನ್ನೆಲ್ಲೂ ಬಿಡಾರಮಾಡಕೂಡದು....” ಎಂದು

ಹೇಳಿ, ಹೊಸಲುದಾಟಿ ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದು ಗಾಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಕೊಡೆ ಯನ್ನೆಸೆದು, ಒಂದು ಕಾಲನ್ನೆತ್ತಿ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಕೊಡುವ ಸುಮಹೂರ್ತದಲ್ಲೇ, “ಅಯ್ಯೋ!” ಎಂದು ಕಿರಲುವರು! ಧಟಕ್ಕನೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಜಿಗುಲಿಯ ಮೂಲೆ, ಬಾಗಿಲಸಂದು, ಕುರ್ಚಿಯ ತಳ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೂಸುತ್ತಾ ಓಡಾಡುವರು. “ಏಕೆ? ಏನು?” ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. “ಚಪ್ಪಲು.... ತಂದಿದ್ದ ರೇನು? ಎಲ್ಲಿಟ್ಟಿರಿ?” ಅಂತ ನಾವೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿಬಿಡಬಹುದು. ಕಡೆಗೆ ಆತ ಮಿನ್ನಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಬಂದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಇಮ್ಮಡಿ ಭಾರವಾಗಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಸರಿದು ಆಳುತ್ತಾ ಗಾಡಿಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು. ನಮಗೂ ಅವನಿಗೂ ಹುಡುಗರ ಮೇಲೂ ಮನೆ ಆಳುಗಳ ಮೇಲೂ ಬಾಲವಾಡಿಸುತ್ತಾ ನಾಲಿಗೆ ನೀಡಿ ನಿಂತಿರುವ ನಾಯಿಯ ಮೇಲೂ ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಅನುಮಾನಗಳು! ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗದರಿಸಿ ಮನೆಯೆಲ್ಲ ಹುಡುಕಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸ. “ಅವನ ಪಾಪಾಸು ಸಿಕ್ಕರೆ, ಟಪಾಲಿನ ಮೂಲಕವಾದರೂ ವಾಪಸ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ನಾವು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕಡೆಗೂ ಹಾಳು ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳು ಸಿಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಕಳ್ಳರು ಎಂದು ಆತ, ಆತ ತರಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು, ಹೀಗೆ ಅಜನ್ಮದ್ವೇಷವನ್ನಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ, ಹಾಳು ಕಾಲಿನದು.

ಅತಿಥಿಗಳ ಜೋಡು ಮಂಗಳಮಾಯವಾದರೆ ನಮ್ಮಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪರಿ ತಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಮಿಲ್ದಾರರೊಬ್ಬರಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಕಾಗದ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ತಾವು ಎಲ್ಲಿ ರುಜು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಅವರು ಒಂದು ದಿನ ಗುಮಾಸ್ತಿಯರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಬರಹೇಳಿದ್ದರು. ಹೊರಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಲುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಅವರು ಜಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಅದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ-ಅಮಿಲ್ದಾರರ ನಾಯಿ ಒಂದೊಂದನ್ನಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಳೆದಾಡಿ ಕಿತ್ತು ಹರಿದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಬೊಗುಳಿಕೊಂಡು ಕುಣಿದಾಡಿತು. ರಾಯರು ಹೊರಗೆ ಬಂದು, “ನಿಮ್ಮದೇನಿ, ಚಪ್ಪಲಿ?” ಅಂದಾಗ, ಗುಮಾಸ್ತಿಯರು “ಹೊಸಾ ಹೊಸದು!” ಅಂದರು. “ಹ....ಹ್ಹ....ಹ್ಹ!” ಎಂದು ನೆಗುತ್ತಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ನಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಾಡಿದರು. ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಗುಮಾಸ್ತರು ತುಳಿದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಬರಿಯ ಕಾಲಲ್ಲೇ ಬಂದ ರಸ್ತೆ ಹಿಡಿದರು.

ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರನ್ನು ಯಾವ ವೇದಾಂತದಿಂದಲೂ ಸಂತ್ಯೆಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಡೆಯಪಕ್ಷ, ಸಾವಿರ ಜನರ ಸಂಗಡಲಾದರೂ ತಮ್ಮ ಗೋಳನ್ನು ಕರೆದ ಹೊರತು ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಾರದು. ರೈಲುಡಬ್ಬಿಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತಾಗಲೂ “ ಇಲ್ಲೇ, ಸ್ನೇಹಿತನ ಮನೆ ಜಗುಲಿ ಯಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿದ್ದೆ. ಹೋಯಿತು ಸಾರ್, ಹೊಸಾ ಹೊಸದು ” ಎಂದು ಗೊಣಗುವರು. ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದರೆ, “ ಮೊನ್ನೆ ತೆಗಿದುಕೊಂಡೆನಲ್ಲಾ ಹೊಸಾ ಹೊಸದು....ಹೋಯಿತು, ಸ್ವಾಮಿ ! ” ಎಂದು ರೋದಿಸುವರು. “ ನೋಡು, ರಾಮು ! ನನಗೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಶಿರೋಲಿಖಿತ ಕಾಲಿಗೆ ಬಡಿಯಿತು ! ಹೋಯಿತು, ಹೊಸಾ ಹೊಸದು ! ” ಎಂದು ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆಲ್ಲ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸುವರು. ಸಾವಿರ ಮೈಲಿ ಸವೆದಿದ್ದರೂ ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದರೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳೆಲ್ಲವೂ “ ಹೊಸಾ ಹೊಸದು ! ” ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಮತೆ ? ಎಷ್ಟು ಮೋಹ ! ಹೋದ ಜೋಡುಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಇತರರ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ತೂತು ಮಾಡುವರು.

ಹೀಗೆ, ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳ ರಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ಅವುಗಳ ನಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ಮರುಗುತ್ತಾ, ಮನುಷ್ಯ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ತಾನೆ ಬದುಕಿಯಾನು ?

— —

ಕೊಡುಗೈಯ ಜೊಂಕು

೧೬

ದಾನಮಾನ

ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾಚನಾಲಯ ತೆರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಮಹದುದ್ದೇಶ ದಿಂದ ಹಲವು ಸಭ್ಯಗೃಹಸ್ಥರನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮರಾಯರು ಮೊನ್ನೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. ನಾನೂ ಆಹ್ವಾನಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಬಿನ್ನ

ವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲು ರಾಮರಾಯರು ವಾಚನಾಲಯದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನೂ ಅದರಿಂದಾಗಬಹುದಾದ ನಾಡ ಮತ್ತು ನುಡಿಯ ಸೇವಾಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದರು. ಚಂದಾಪಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಾಗ ೨೫ ರೂಪಾಯಿ ನನ್ನ ಪಾಲಿನ ಸಂಭಾವನೆ ಎಂದು ತೆರಬೇಕೆಂಬ ಉದಾರ ಸಂಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅನಂತರ, ನಮ್ಮ ಎದುರುಮನೆ ಎಂಕಪ್ಪನವರೆದ್ದರು. ಅವರನ್ನೂ ಇಂತಹ ಸಭೆಗೆ ಕರೆದುದರ ಔಚಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾದೆ; ಅವರಂತಹವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಯಾವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ನೆಟ್ಟಗಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ತಿಳಿದಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ, ಹರಿದು ಹೋಗುವ ಹೊಳೆಗೆ ನೀರು ಚೆಲ್ಲಿದ ಹಾಗೆ ನಾನು ಯಾಕೆ ೨೫ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಳು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದೆ. ೧೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಸಿದೆ. ಎಂಕಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಮನೆ ಅಟ್ಟವನ್ನೇ ವಾಚನಾಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಂದಾಗ ೫ ಸಾಕು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ. ಆ ದಾನದ ಒಳಗುಟ್ಟನ್ನರಿಯದೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರು ಹಲ್ಲು ಕೆರಿದು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿದ ಸದ್ದು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೂ ಇವರ ಹಾಳು ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನಾನು ಕೊಡುವುದು ಎರಡೇ ರೂಪಾಯಿ ಎಂದು ಔಡು ಕಟ್ಟಿದೆ. ಲಾಯರ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರೆದ್ದರು. ಏನು ಬಂತಪ್ಪ ಗ್ರಹಚಾರ ಎಂದು ಹೆದರಿದೆ. ಪೇಟೆ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಮಳಿಗೆಯಲ್ಲೇ ವಾಚನಾಲಯ ತೆರೆಯಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸಿದರು. ನಾನು ಕಿವಿ ತೂಗಿದೆ. “ ಪಚನಂ ವಾಚನಂ ಯಸ್ಯ ವಚನಂ ವಾಚನಂ ತಥಾ ” ಎಂದು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವಿಶದೀಕರಿಸಿ, ಅಗಿನಕಾಲದ ಜನನಾಯಕರು ವಾಚನಾಲಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವುರುಷರಾದ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ನಾನು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿದೆ. ಐದು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನಾದರೂ ತೆತ್ತು ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ವಾಚನಾಲಯಕ್ಕೆ ನಾವು ತರಿಸಬಹುದಾದ ವಿಧವಿಧವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಸಿಕೆಗಳನ್ನೂ ದ್ವೈ-ತ್ರೈ-ಚೈ-ಮಾಸಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಸುಂದರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದರು. ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ತೊಣಚೆ ಹೊಕ್ಕಿತು. ಐದು ಯಾವ ಮೂಲೆಗೆ? ಐವ....? ಛಿ! ದಾತ್ಯ ಮರುಳೋ ಶ್ರೋತ್ಯ ಮರುಳೋ, ಅಂತ ಗಾದೆಯೇ ಇದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ತೆತ್ತು

ಬಿಡೋಣ, ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ. ಎಂಕಪ್ಪನಿಗೂ ವಾಚನಾಲಯಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ತಪ್ಪಿತು ಅಂದಾಗ, ಇನ್ನೂ ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಸೇರಿಸಿ, ಮೂವತ್ತು ಕೊಡೋಣ, ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಎದ್ದ; ಶುದ್ಧ ಆಷಾಢಭೂತಿ ಬಾಯಿಬಡಕ. ಯಾವುದರ ಪರವಾಗಿಯಾದರೂ ಬಾಯಿ ಬಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ. ನಾಳೆ ಇದೇ ವಾಚನಾಲಯದೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ರಂಪ ಎಬ್ಬಿಸುವವನೂ ಅವನೇ. ಧೂ! ಅವನಿಂದ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಗೊಣಗಿಕೊಂಡೆ. ಅವನ ಮಾತಿನ ಧೋರಣೆ ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಉರಿಯತೊಡಗಿತು. ಅಜ್ಜಾ ನಾಂಧೇಕಾರ, ವಾತಾವರಣ, ಜ್ಞಾನ. ಪ್ರಸಾರ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಕೃತ್ತಿಕೋತ್ಸವ....ಮಣ್ಣು, ಸುಡುಗಾಡು! ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಒಂದು ಬಿಡಿ ಕಾಸೂ ಕೊಡಬಾರದು, ಅನ್ನಿಸಿತು ನನಗೆ. ಮಹರಾಯ ಮಾತಾದರೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನೆ ಬೇಗ? ಉಹುಂ. ಜನತಾಜನಾರ್ದನ, ಪುಂಖಾನುಪುಂಖ, ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ....ನನಗೆ ರೇಗಿತು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ ಎಂಬ ದುರಹಂಕಾರದ ಮಾತುಗಳು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಬಾಯಿಂದ ಒಂದರೆ, ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕಡಮೆ ಮಾಡುವುದು—ಹದಿನೈದರಲ್ಲಿ, ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ. ಒಂದೇ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿಸಿ, ಆತ ಕೂತ! ನರಸಿಂಗರಾಯರ ಭಾಷಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಕಪ್ ಚಹಾ ಹಂಚಿದರು. ಚಹಾ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆತಗೆ ಬರದು ಅಂತ ಅಂದು ಆ ಹೋಟೆಲಿನವನು ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಅಷ್ಟು ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು ಅವನ ಚಹಾ. ಹಾಲು ಸಕ್ಕರೆ ಕಷಾಯ ಎಲ್ಲವೂ ಮಿತ-ಹಿತ. ಅದನ್ನು ಹೀರುತ್ತಾ ಚಂದಾಹಣದಕಡೆ ನನ್ನ ಗಮನಹೋಯಿತು. ಛೇ! ಹಾಳು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಮೇಲಿನ ಸೇಡಿನಿಂದ ನಾನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣು ತೂರುವುದೇ? ಆಗದು.... ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೈಮುಗಿದೇ ಬಿಡುವ, ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಕೊನೆಯ ಭಾಷಣ, ಕೋನೇರಿರಾಯರದು. ಅವರು ಕೆಲವು ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಿದರು. ವಾಚನಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವರೂ ಇನ್ನು ಮೂರು ಮಂದಿ ಗೃಹಸ್ಥರೂ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಅಮೀಲ್ದಾರರನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿದ್ದರಂತೆ. ಅದನ್ನು

ಕೇಳಿದಾಗ ನನ್ನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವೆಲ್ಲ ಕೆರಳಿ ಕಾಳಂಗವಾಯಿತು. ಅಮೀಲದ್ದಾರಿಂದ ನನಗೂ ಒಂದೆರಡು ಕೆಲಸಗಳಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ನನ್ನನ್ನ ಕರೆದಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ಸೇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಹೋಗಿ ಏಕೆ ಗೋವಿಂದಾ ಅನ್ನಬೇಕು? ಇವರ ವಾಚನಾಲಯವೂ ಸಾಕು, ಇವರ ಸಹವಾಸವೂ ಸಾಕು, ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಚಂದಾ ಅಂತ ಬರೆದುಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದೇಬಿಡೋಣ ಅಂದುಕೊಂಡೆ. ಆಗ, ವಂದನಾರ್ಪಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ರಾಮರಾಯರೇ ವಂದನಾರ್ಪಣಮಾಡಿದ್ದು. ಅದರೂ, ಅವರು ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಮರೆತದ್ದು ಅಕ್ಷಮ್ಯ. ನನ್ನ ಮನೆ ಜಮಖಾನೆ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ಅದನ್ನೇ ತುಳಿದು, ನನ್ನನ್ನೇ ಮರೆಯುವುದೆಂದರೆ.... ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಮೂರೇ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡೋದು!.... ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ, ಚಂದಾ ಹಣದ ಪುಸ್ತಕ ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಬಂತು. ೩—೦—೦ ಅಂತ ಒರೆದೆ.... ಮರುದಿನ ರಾಮರಾಯರ ಗುಮಾಸ್ತೆ ಮನೆ ಹತ್ತಿರ ಬಂದ. ತಮ್ಮ ಚಂದಾಹಣ ಎಷ್ಟು ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರೂಪಾಯಿ ಅಂಕಿ ಇದ್ದಕಡೆ ತಮ್ಮ ಪೇನಾದಿಂದ ಇಂಕುತೊಟ್ಟಿಕ್ಕಿದೆ, “ಅಂದ”. ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು, ಬಿಡು!” ಎಂದು ಆಕೆಗೆ ಹೇಳಿ, ಆಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಎಂಟಾಣೆಯನ್ನು ಗುಮಾಸ್ತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿರಿಸಿ, ನಡುವಣ ಸೊನ್ನೆಯನ್ನು ಎಂಟುಮಾಡಿದೆ....

ಮಾರುವವರ ಡೊಂಕು

೧೭

ಬೆರಣಿ ಬೀರಮ್ಮ

ಬೆರಣಿ ಬೀರಮ್ಮನಿಗೆ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ಮೈಸೂರಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ಆಗಿರುವ ಧೈಲು, ತಂತಿ, ಬಸ್ಸು, ಇನಾಕ್ಯುಲೇಷನ್, ವಿಮಾನ ಮುಂತಾದವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವಳು ಸದಾ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲದಿಂದ ಅವಳು ಬೆರಣಿಯನ್ನೇ ಮಾರಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಈಚೀಚೆಗೆ

ಅವಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಮಾತ್ರ ಕೊಂಚ ತಪ್ಪುತ್ತೆ. ಅದೂ ಕೂಡ, ಮರನೆ ಯಿಂದಲ್ಲ, ಮಾತಿನ ರಗಳೆಯಿಂದ.

“ ಬೀರಮ್ಮಾ, ಎಷ್ಟಿದೆ ಬೆರಣೆ ? ” ಅಂದರೆ ಸರಿ, “ ಸುಮಾರು ನೂರು ಜೊತೆ ಇದೇರವ್ವಾ ” ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ. “ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಒಣಗಿದೆಯೋ ? ” ಅಂತ ನೀವು ಅನುಮಾನಿಸಿದರೆ, “ ತುಪ್ಪ ಹುಯ್ದ ಹಾಗೆ ಉರೀತದೆ ” ಅನ್ನು ತ್ತಾಳೆ. “ ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದು ಅರವತ್ತು ಜೊತೆ ಕೊಡು ” ಅಂತ ನೀವು ಕುಕ್ಕಿ ಹಿಡಿದರೆ, ಬೀರಮ್ಮ ಹೊರೆ ಇಳಿ ಎಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡು ತ್ತಾಳೆ; ಕೈಗೆ ಬೆರಣೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಬಾಯಿಗೆ ಬಡಾಯಿಯೂ ಹತ್ತು ತ್ತದೆ.

“ ಒಂದು, ಎರಡು, ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು, ಐದು, ಆರು.... ನಿಮ್ಮ ಸೊಸೇಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳವ್ವಾ ?.... ” “ ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳು ” “ ಒಳ್ಳೆದವ್ವಾ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಲಿ ಎಂಟೂನೆ.... ಒಂಬತ್ತು, ಹತ್ತು, ಹನ್ನೊಂದು, ಹನ್ನೆರಡು, ಹದಿಮೂರು, ಹದಿನಾರು.... ಇವತ್ತೆಷ್ಟವ್ವಾ ತಾರೀಕು... ? ” “ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು, ಸಂಬಳ ಬರೋಕೆ ಇನ್ನೂ ಐದು ದಿನ ಇದೆ ” ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಇಪ್ಪತ್ತಾರಾಗೋಯ್ತೆ ?..... ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು, ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಇಪ್ಪ ತ್ತೊಂಬತ್ತು, ಮುನ್ನತ್ತು.... ಅವ್ವಾ ನಿಮ್ಮ ಹಿರೇಮಗನಿಗೆ ಸಂಬಳ ಎಷ್ಟವ್ವಾ ? ಸಾಹೇಬ್ರಿಗೆ ಪರಂಗಿ ಟೋಪಿ ಹಾಕುತ್ತಾರಲ್ಲಾ.... ? “ ಎಷ್ಟವ್ವಾ ಸಂಬಳ ? ” ಅಯ್ಯೋ ಬಿಡು, ಬೀರಮ್ಮ, ... ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಓದಿ, ಕರೀ ಅಂಗಿ ಹಾಕೊಂಡು ಕೈ ಮುಗಿದ್ರಾವೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೂವತ್ತೈದು ಕಾಗದದ ಚೂರು ತರುತ್ತಾನೆ. “ ಹಾಗನ್ನೇಡವ್ವಾ, ಮೂವತ್ತೈದು, ಕಡಿಮೆಯೇನಲ್ಲ. ಮೂವತ್ತಾರು, ಮೂವತ್ತೇಳು, ಮೂವತ್ತೆಂಟು, ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತು.... ಅವ್ವಾ ನೀವುಟ್ಟಿರೋ ಸೀರೆಗೆ ಎಷ್ಟವ್ವಾ ಬೆಲೆ ? ” “ ಅಯ್ಯೋ ಈಗಿನ ಬೆಲೆ ಏನು ಕೇಳಿದೆಯ, ಬೀರಮ್ಮಾ ಜರೀದಲ್ಲಾ ಗಿರೀದಲ್ಲಾ, ಆದ್ರೂನೋಡು, ನಲವತ್ತಾರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ತಂದಿದಾರೆ ನಮ್ಮ ವರು ” “ ನಲವತ್ತಾರು ರೂಪಾಯಿ ? !! ನಿಮ್ಮಂತಹ ಪುಣ್ಯ ವಂತರು ಕೊಡಬಹುದು, ಉಡಬಹುದು ನಲವತ್ತಾರು, ನಲವತ್ತೇಳು,

ನಲವತ್ತೆಂಟು ಲೆಕ್ಕ ನೋಡೋಲಿವ್ವಾ, ನನ್ನ ಹಾಳು ಮರವೇರಿ, ಬೆರಣಿ ಕಡಿಮೆ ಬಂದೀತು ನಲವತ್ತೊಂಬತ್ತು, ಐವತ್ತು ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟವ್ವಾ ವಯಸ್ಸು ? ” “ ಅಯ್ಯೋ ಅದನ್ನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇನು ಬೀರಮ್ಮಾ ? ಹಾಕು ಬೆರಣಿ ” “ ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲವ್ವಾ, ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೇ ನನಗೊಬ್ಬಳು ಮಗಳಿದ್ದಳು, ಹುಟ್ಟಿದ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ಸತ್ತೋದ್ಬ, ಅವಳಿದ್ದರೆ ಈಗ ಅವಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾಗಿರತ್ತೊಂತ ತಿಳ್ಯೋಳೋಕೆ ತಾಯಿ, ನಾ ಕೇಳಿದ್ದು.....” “ ನನಗೀಗ, ಐವತ್ತಾರು, ಐವತ್ತೇಳು, ಇರಬಹುದು. ಹಂಗಾ ? ಐವತ್ತಾರು, ಐವತ್ತೇಳು, ಐವತ್ತೆಂಟು, ಐವತ್ತೊಂಬತ್ತು, ಅರವತ್ತು ನೋಡೋಲಿ ಅವ್ವಾ, ಕೊಸರಿಗೇಂತ ಇನ್ನೊಂದು ಜೊತೆ ಹಾಕಿದೀನಿ. ”

ಹೀಗೆ ಬೆರಣಿ ಕೊಟ್ಟು ಬೀರಮ್ಮ ಹೊರಟುಹೋದ ಮರುದಿನ, ಅತ್ತೆಗೂ ಸೊಸೆಗೂ ಜಗಳ. “ ನಿನ್ನೆ ತಾನೇ ಅರವತ್ತು ಜೊತೆ ಸೊಗಸಾದ ಬೆರಣಿನ ಬೀರಮ್ಮ ಎಣಿಸ್ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟು ಹೋದಳು ! ನಾನೇ ನಿಂತು ಹಾಕಿ ಸಿದೀನಿ, ನನ್ನೆದುರಿಗೇ ಎಣಿಸಿದಾಳೆ ! ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಿಕ್ಕಾಬಟ್ಟೆ ಉರಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಬೆರಣಿ ಬೇಕೊಂತ ಬೊಂಬ್ಡಿ ಬಾರಿಸ್ತಾಳಲ್ಲಾ, ಈ ಬಣ್ಣದ ಬೀಸಣಿಗೆ....” ಅಂತ ಐವತ್ತಾರು ಐವತ್ತೇಳು ವಯಸ್ಸಿನ ಅತ್ತೆ ಅರ್ಭಟಿಸುವಳು !

ಅನುಮಾನದ ಡೊಂಕು

೧೮

ಹೀಗೂ ಒಬ್ಬರು !

‘ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೈಲು ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ಮುಕ್ಕಾಲುಗಂಟಿ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಬಿಡುವುದು ನನ್ನ ಪದ್ಧತಿ. ನಾವೇನೂ ಇಂಜನ್ನಿಗೆ ಇದ್ದಲು ತುಂಬಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ, ಹಾಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ, ನನ್ನ ಪದ್ಧತಿ. (ನನ್ನ ಮದುವೆಗೂ ಅಷ್ಟೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ನಾವು ಬೀಗರ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು.) ಅಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂಟಿಸಿದ್ದ

ನೋಟೀಸುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಓದುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದೆ. ಬರುವವರು, ಹೋಗುವವರು ಯಾರುಯಾರೆಂದು ನೋಡುತ್ತಾ ಪರಿಚಿತರನ್ನು ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ತಣಿಸುತ್ತ ಗಡಿಯಾರದ ಮುಳ್ಳನ್ನು ಮುಂದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೂಕುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಆಗ, ಒಬ್ಬರು ಮುದುಕರು ಗಂಟುಬಿದ್ದರು. ಬೋಳುಬುರುಡೆ, ಕುಳ್ಳು, ಗೊಬ್ಬರಹಾಕಿ ಗುಂಡಗೆ ಬೆಳಸಿದ ಉರುಳುಗೆಡ್ಡೆ ! ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಪಂಚಿಗೆ ಅಗಲ ಹೆಚ್ಚು, ಉದ್ದ ಕಡಿಮೆ, ಬಿಗಿ ಸಾಲದು. ಗುಂಡಿಗಳ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಳೆ ಪರ್ಟು. ಅವರ ಮೈಕಟ್ಟು ಈಗಿನದರ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಹೊಲಿಸಿದ್ದು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒನಕೆ ಹಾಗಿನ ಒಂದು ಊರುಗೋಲು.

“ಅರಸೀಕೆರೆ ಗಾಡಿ ಹೊರಡುವುದು ಯಾವಾಗ ಸಾರ್ ? ” ಅಂದರು ಮುದುಕರು.

“ಒಂಬತ್ತೂವರೆಗೆ”

“ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂಬತ್ತೂವರೆಗೋ ? ”

“ಹೌದು, ಹೌದು ! ಅದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವೇನು ? ”

“ಅಂದರೆ, ಈ ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತೂವರೆ ಆದರೆ, ರೈಲನ್ನ, ಬಿಟ್ಟುಬಿಡ್ತಾನೋ ? ”

“ಹುಂ, ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.”

“ನಿಮಗೆ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು ತಾನೆ ? ”

“ಗೊತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ, ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ, ನೀವೇನೂ ಅನುಮಾನಪಡಬೇಡಿ.”

“ಅನುಮಾನವೇನೂ ಇಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೇನು, ಅನುಮಾನ ? ನನ್ನನ್ನು ಮೋಸಮಾಡಿ ನಿಮಗಾಗಬೇಕಾದ್ದು ತಾನೇ ಏನಿದೆ ? ಅದರೂ....”

“ಒಂಬತ್ತೂವರೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತೆ.”

“ಈಗಷ್ಟು, ಘಂಟೆ ? ”

“ನೀವೇ ನೋಡಿ, ದೊಡ್ಡ ಮುಳ್ಳು ಎರಡರಮೇಲಿದೆ.... ಅಂದರೆ, ಒಂಬತ್ತೂ ಹತ್ತು.”

“ ಅಂದರೆ, ಇನ್ನೆಷ್ಟು ನಿಮಿಷ ಇದೆ ? ”

“ ಇಪ್ಪತ್ತು ನಿಮಿಷ.”

“ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ನಿಮಿಷ ಇದೆಯೋ ? ”

“ ಹೌದು, ಹೌದು, ಇಪ್ಪತ್ತೇ ನಿಮಿಷ.”

“ ಅರಸೀಕೆರೆ ಗಾಡಿ ಒಂಬತ್ತೂವರೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಲ್ಲ ದರೂ ಹಾಕಿದಾನೋ ? ”

“ ಹಾಕಿದಾನೆ, ಸ್ವಾಮಿ !.... ಹೆದರಿಕೆ ಏನು, ಆ ಬೋರ್ಡ್‌ಲ್ಲೂ ಹಾಕಿದಾನೆ, ಗ್ರೆಡ್‌ನಲ್ಲೂ ಇದೆ....ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒಂಬತ್ತೂವರೆಗೇ.”

“ ರಾತ್ರಿ ಗಾಡಿ ? ”

“ ಅದು, ಎಂಟೂವರೆಗೆ.”

“ ಬೆಳಗ್ಗಿನದು ?

“ ಅದೇ ! ಈಗಿನದು ! ಒಂಬತ್ತೂವರೆಗೆ ! ”

“ ಯಾಕೆ ಸಾರ್, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಾರೆ ? ”

“ ಯಾಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಹಾಗೇ ನಡೀತಾ ಇರೋದು.”

“ ಹಾಗಾದರೆ, ಅರಸೀಕೆರೆ ಗಾಡಿ ಒಂಬತ್ತೂವರೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ ? ”

“ ಅಯ್ಯೋ ! ಅಯ್ಯೋ !.... ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟೆ. ಹೊರಡುವುದೇನೋ ಒಂಬತ್ತೂವರೆಗೇ....”

“ ಸರಿ,....ಅದು,.... ಆ ಗಾಡಿ ಅರಸೀಕೆರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೋ ? ”

“ ಇಲ್ಲ.”

“ ಅದು ? ”

“ ಅದು, ಗುಡ್ಸ್ ಗಾಡಿಯಲ್ಲವೇ ? ”

“ ಅದಲ್ಲ,....ಆಕಡೆಯದು ? ”

“ ಯಾವುದು ? ಅದೇ ? ”

“ ಅದಲ್ಲ....ಈಕಡೆ ಕೊನೆಯದು ? ”

“ ಅದೂ ಅಲ್ಲ. ”

“ ಮತ್ತೆ ಒಂಬತ್ತೂವರೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಯಾವುದು ? ”

“ ಇದೇ !.... ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಇದು ! ”

“ ಓಹೋ ಇಲ್ಲೇ ಇದೆಯೇನು ಇದು ?.... ಇದು ನೆಟ್ಟನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೋ ?.... ಅಥವಾ....”

“ ನೆಟ್ಟಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೇನೆ. ”

“ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಂದರೆ ? ”

“ ಅರಸೀಕೆರೆಗೆ. ”

“ ಅಥವಾ.... ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇಳಿದು....”

“ ಬೇಡಿ, ಬೇಡಿ.”

“ ಅರಸೀಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಬೇಡವೇ? ಅರಸೀಕೆರೆಗೆ ಹೋಗುವವರು?”

“ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಲೇಬೇಕು, ಇಳಿಯದೆ ಹೇಗೆ ? ”

“ ನಡುನಡುವೆ, ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಇಳಿದು, ಹತ್ತಿ....”

“ ಇಲ್ಲ, ಯಾವ ತಂಟೇನೂ ಇಲ್ಲ.”

“ ಸರಿ.....ವಿಚಾರಿಸಿದೆ, ಅಷ್ಟೆ. ಕೆಲವರಿದಾರೆ, ಸಾರ್ ! ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ಅವಮಾನ ಅಂತ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೋಗಿ ಯಾವ ರೈಲಲ್ಲೋ ಕುಳಿತು, ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿ ಇಳಿದು ಪೇಚಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಹಾಗಲ್ಲ ! ಸಾರ್ ! ಈಗ ನೋಡಿ, ನಿಮ್ಮನ್ನ ಮಾತನಾಡಿಸಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಗೌರವ ಏನಾದರೂ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತೇ ? ನೀವೇ ಹೇಳಿ....”

“ ಫೇ.... ಫೇ.... ಹಾಗನ್ನಬಾರದು, ನೀವು. ನನ್ನ ಗೌರವ ಎಂಥಾದ್ದು ! ನಿಮ್ಮದೆಂಥಾದ್ದು !.... ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ....”

“ ನೀವೆಲ್ಲಿಗೆ ? ”

“ ನಾನು, ಶಿವಮೊಗ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಗಾಡಿಯಲ್ಲೇ ನಾನೂ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ ಓ ! ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು, ಸಾರ್ ! ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಜೊತೆ ಆಯಿತಲ್ಲಾ....ಬನ್ನಿ....ಅದೇ ತಾನೇ, ಗಾಡಿ ? ”

“ ಹೌದು....ಅದೇ....”

ಇಬ್ಬರೂ ಗಾಡಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋದವು. ಅಲ್ಲಿ, ಆಗಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರನ್ನು ಕಂಡು ಆತ .

“ ಸ್ವಾಮೀ.... ಅರಸೀಕೆರೆ ಗಾಡಿ ಇದೇ ಅಲ್ಲವೇ ? ” ಎಂದರು.

“ ಹೌದು, ಬನ್ನಿ. ”

“ ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತೆ ? ”

“ ಇನ್ನೇನು ಹೊರಟುಬಿಡುತ್ತೆ....ಬನ್ನಿ.”

“ ಇದೇ ಗಾಡಿಯೋ ಅರಸೀಕೆರೆಗೆ ? ”

“ ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ !....ಇಷ್ಟು ಅನುಮಾನವೇ ? ”

“ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ,....ಆ ರೈಲು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೆ ಅಂತ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ, ಅಷ್ಟೆ.”

“ ಯಾವುದು?.... ಅದೇ?....ಅದು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ. ”

“ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಅರಸೀಕೆರೆ ಮೇಲೂ ಹೋಗಬಹುದಲ್ಲ, ಮತ್ತೆ ಎರಡು ರೈಲು ಯಾಕೆ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ? ಬೇರೆ ಬೇರೆ ? ”

“ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಮಗೂ ನಿಮಗೂ ಅಗಬೇಕಾದ್ದೇನು? ಬನ್ನಿ, ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ.”

“ ಆದರೂ,....ಒಂದೂರಿಗೆ....ಎರಡು ಕಡೆಗಳಿಂದ....ಎರಡು ರೈಲು!!”

“ ಹೇಳುವವರಿಲ್ಲ ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲ ಅಂತ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ....ಬನ್ನಿ....”

“ ಅಂತೂ ಅರಸೀಕೆರೆ ಗಾಡಿ ಇದೇ ತಾನೆ ? ”

“ ಅಯ್ಯೋ ರಾಮ ! ”

“ ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ,....ಅಕಡೆ, ಒಂದು ಇಂಜಿನ್ನು ಗಾಡಿಗಳನ್ನೆಳೆದು ಕೊಂಡು, ಅತ್ತಲಾಗಿತ್ತಲಿಗೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಂತ ಅನುಮಾನಿಸಿದೆ.... ಅಷ್ಟೆ.”

“ ಯಾವುದು? ಅದೇ! ಅದು ಬರೀ ವಂಟಿಂಗು ಸ್ವಾಮೀ. ಅದೆಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗೂದಿಲ್ಲ.”

“ ಓಹೋ! ಹೊಸ ಇಂಜಿನ್ನುಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸುತ್ತಿದಾರೋ?.... ಸರಿ....ಸರಿ....”

ಆಗ, ಟಿಕೆಟ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಒಬ್ಬರು ದಡದಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರೊಂದಿಗೂ ಅದೇ ಚರ್ಚೆ !

“ ಸಾರ್ ! ಅರಸೀಕೆರೆ ರೈಲು ಯಾವುದು ? ”

“ ಇದೇ. ಹತ್ತು ಬೇಗ....ಹೊತ್ತಾಯ್ತು....ನಿನ್ನ ಪಿಕ್‌ಟಿಲ್ಲ ? ”

“ ಆಕಡೆ ನಿಂತಿದೆಯಲ್ಲಾ....ಅದೆಲ್ಲಿಗೆ ? ”

“ ನಿನ್ನ ಮಾವನ ಮನೆಗೆ... ಹತ್ತಯ್ಯಾ ಬೇಗ.... ಕೆಳಗೆಬಿದ್ದು ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಾಯಬೇಡ....ಹತ್ತು ಬೇಗ....”

ಆತ ಅವರನ್ನು ಗಾಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ದಬ್ಬಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಎಳೆದು ಕೊಂಡ. ಗಾಡಿಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತಕೂಡಲೇ, ಅವರೆದುರಿಗೆ ಕೂತಿದ್ದ ವರೊಂದಿಗೆ ಮುದುಕರು :

“ ನೋಡಿ, ಸಾರ್ ! ವಿಷಯ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಅಂತ ಆತನನ್ನ ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ, ಹೀಗೆ ಉರಿದುಬೀಳುತ್ತಾನಲ್ಲಾ !.... ತಾವು ಅರಸೀಕೆರೆಗೋ ? ” ಎಂದರು.

“ ಇಲ್ಲ, ಹಾಸನದ ತನಕ ”

“ ಯಾಕೆ ? ಈ ರೈಲು ಅರಸೀಕೆರೆ ತನಕ ಹೋಗೋದಿಲ್ಲವೇನು ? ”

“ ಹೋಗುತ್ತೆ....ಆದರೂ, ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಹಾಸನದಲ್ಲೆ.”

“ ಹಾಸನದಲ್ಲೆ....ತಾವು ಲಾಯರೇನು ? ”

“ ಹುಂ ”

“ ತಮ್ಮನ್ನ ನೋಡಿದಾಗಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟೆ ಈಜಿಗೆ ಲಾಯರುಗಳಿಗೆ ವರಮಾನ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ. ರೈತರೆಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿವಂತ ರಾಗುತ್ತಾ ಇದಾರೆ....ಅನೇಕ ಲಾಯರುಗಳಿಗೆ ರೈಲು ಚಾರ್ಜಿಗೆ ಕೂಡ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.”

“ ನಾನು ಪಿಕ್‌ಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.”

“ ಆಯ್ಯೋ, ಆಯ್ಯೋ !....ತಮಗೆ ಮಾವನಕಡೆ ಸಹಾಯ ಇರ ಬಹುದು. ಅಪ್ಪನ ಅಸ್ತಿ ಇರಬಹುದು, ಆದರೆ, ಇತರರ ಪಾಡು ? ”

ಲಾಯರು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಖದೆದುರು ಬಿಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು.

“ ಇಲ್ಲ ಸಾರ್ ! ತಾವು ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ! ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೆಳಗೆ : ಕೆಲವರಹಾಗೆ ದುಂದು ವೆಚ್ಚಮಾಡಬೇಡಿ.... ಇಸ್ಪೀಟು, ಕುದುರೆ.

ಜೂಜು, ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ ಬಂದದ್ದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ, ಸ್ವಲ್ಪ, ಮಿಗಿಸಿ, ಜಮಾನಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ.”

‘ಲಾಯರು ವಕ್ಕದ ಸ್ವೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಬೇರೆ ಗಾಡಿ ಹತ್ತಿದರು. ಅಗ, ಆತನ ಎಡಗಡೆ ಬೆಂಚಿನ ಆಚೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ೩೦—೩೫ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿರಬಹುದು, ಅದರೂ ಮದುವೆ ಯಾಗಿ ಮೊದಲನೆ ಸಲ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಅತ್ತಿಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಸಡಗರ, ಒಯ್ಯಾರ, ಮೌನ, ಬಿಗುಮಾನ, ಗಾಬರಿ.

“ ಏನು? ತಲೆನೋವೇನಮ್ಮಾ? ಏಕೆ, ಹಾಗೆ ಕೈಮೇಲೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದೀರಿ? ” ಎಂದರು ಮುದುಕರು. ಅಕೆ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ವಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಗಂಡ ಆತನನ್ನು ದುರದುರನೆ ನೋಡಿದ.

“ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಯ್ಯಾ ಇಲ್ಲಿ, ನೀಲಗಿರಿ ತೈಲವನ್ನೋ ಅಮೃತಾಂಜನ ವನ್ನೋ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಅಕೆಗೆ ಕೊಡು! ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗೀರಾದರೆ, ಹೇಗೋ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ....೪೦—೪೫ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಶೀಘ್ರವಲ್ಲೇ ಔಷಧಿ ಕೊಡಬೇಕು....”

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆತನನ್ನು ಶಪಿಸುತ್ತಾ ಕಿಟಕಿ ಆಚೆ ತಲೆ ಇಟ್ಟು ಕುಳಿತು ಕೊಂಡರು. ಬಲಗಡೆ ಬೆಂಚಿನಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಇದ್ದರು. ಆತನ ಗಮನ ಅಕೆಯ ಕಡೆ ಹರಿಯಿತು.

“ ಏನು, ತಾಯೀ, ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀರೋ ರೈಲಿಗೆ? ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಬರಬಾರದಮ್ಮ! ಎಷ್ಟಾದರೂ ಗಂಡಸರ ಸಂಗಡ ಓಡಾಡುವುದೇ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಭೂಷಣ.”

“ ಸಾಕು! ಸುಮ್ಮನಿರಿ, ಅಯ್ಯನವರೇ....”

“ ಜನರ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಂದೆ ಅಷ್ಟೆ.... ಹೆಣ್ಣು ಹೆಂಗಸು, ನೀನು.....”

ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ವೇಷ ಬಂತು. ಅಕೆ ಎದ್ದಳು.....

“ ಕೂತುಕೋ ಅಮ್ಮಾ! ಗಾಡಿ ನಿಲ್ಲಲಿ....ಅವಸರ ಏನು?.... ನಿಮ್ಮ ಮೈ...ಸ್ವಲ್ಪ....ದಪ್ಪ....ನಿಮ್ಮಹಾಗಿರುವವರು ಹುಷಾರಾಗಿಬೇಕಮ್ಮ.... ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯ ಹಾಗೆ ನೆಗೆಯಬೇಡಮ್ಮಾ....”

“ ಏನು ?.... ಇವಯ್ಯಾ ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಂದ ಹೊಸಮಳೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಕಷ್ಟ ಒಟ ಒಟ ಒಟ ಅಂಬೋಹಾಗೆ ಒಂದೇಸವನೆ ಅವರಿವರನ್ನ ಎತ್ತಿ ಆಡುತ್ತಲೇ ಇದಾನೆ. ಹುಚ್ಚುಗಿಚ್ಚು ಬಡಿದಿದೆಯೋ ಏನೋ ಈ ಮುದುಕಯ್ಯನಿಗೆ ? ”

“ ಏನೆಂದೆ, ಯಾರನ್ನ ನೀನು ಹುಚ್ಚು ಅನ್ನೋದು ?.... ” ಆತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕಡೆಯಿಂದ ಎದ್ದ.

“ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕಣಯ್ಯಾ !.... ಬಾ ಇಲ್ಲಿ.... ಕುಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ನಿನ್ನ ಮುಸುಡಿ ಕುಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟೇನು.... ” ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಾ ಆಕೆ ರೈಲಿಂದ ಇಳಿದು ಆತನನ್ನ ಬಯ್ಯುತ್ತಾ ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಅಮೇಲೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಹಾಸನ ಬಂತು.... ದುದ್ದ ಸವಿಾಪಿಸಿತು....

ಆಗ, ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನ, ಆತ, :— “ ರೀ, ಅರಸೀಕೆರೆಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾದರೆ ಹಾಸನದಲ್ಲಿಳಿದು ಬೇರೆ ಗಾಡಿ ಹತ್ತಬೇಕಾಗುತ್ತೇನು ? ” ಎಂದರು.

“ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಇದೇ ಗಾಡೀನೇ ”

“ ಮತ್ತೆ, ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಗಾಡಿ ಯಾವೂರಿಗೆ ? ”

—

ಕೋಸದ ಡೊಂಕು

೧೯

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಕೈವಾಡ

ಆ ದಿನ ಅಷ್ಟೇಕೆ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದೆ ಎಂದು ನನಗಿನ್ನೂ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ. ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಜಗಿಯುತ್ತಾ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆ. ಅಡಿಗೆ ಎಂದಿನಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ಮನೆಹುಡುಗರೆಲ್ಲರೂ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಗಲಭೆ ಗಲೀಜು ಗೋಳು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪದವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿ ಯಿಂದ ಲಗ್ನಸತ್ರಿಕೆ ಬಂದು ಆಗಲೇ ಐದು ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದವು ; ದೇವೀರಯ್ಯ

ನವರಿಂದ ತಂದು ಭರ್ತಿಮಾಡುವ ಏರ್ಪಾಟೂ ನಡೆದಿತ್ತು. ಆದರೂ, ಆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಬಂದು, “ಕೇಳಿದ ವರ್ಷದ ಚಂದಾ ಹಣದ ಖಣ ತೀರಿಸಿಬಿಡಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ನೈದು ಕಳುಹಿಸಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅರಿಸಡ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡೋದೇ? ಇಂತಹ ವಿಷಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ನೂರಾರು ಬಂದರೂ ನಾನು ನನ್ನ ಸಂಸಾರನೌಕೆಯನ್ನು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳತನಕ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲವೇ?....

ಬಹುಶಃ ಆ ಮನುಷ್ಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನೆದುರು ಸಿಕ್ಕಾಗಲೆಲ್ಲ, “ನಮಸ್ಕಾರ, ಸ್ವಾಮಿ!” ಎಂದು ಬುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉದ್ರೇಕವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಪ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಅಸಹ್ಯತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಆ ದಿನ ಅವನ ಮೇಲೆ ವಿಷಕಾರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿತೋ ಏನೋ? “ನಮಸ್ಕಾರ, ಸ್ವಾಮಿ!” ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅರ್ಥ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದ ಎಂಬುದು ನನಗೂ ಅವನಿಗೂ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಿರುವ ಗುಟ್ಟು. “ಬಿಡ್ರಿ, ಬಿಡ್ರಿ, ಕಂದಿದೇನೆ! ನೀವೂ ಒಬ್ಬರು, ಈ ಊರಿನ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರ ಪೈಕಿ! ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಆರು ತಿಂಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಸತಾಯಿಸುತ್ತಿದೀರಾ! ಜರೀ ರುಮಾಲು ಬೇರೆ ನಿಮ್ಮ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ! ಎಸೆಯಿರಿ ತೆಗಿದು!” ಎಂದು ಹೇಳುವಹಾಗಿತ್ತು ಆಗಿನ ಅವನ ಮುಖಭಂಗ. “ಸ್ವಾಮಿ” ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗಲಂತೂ ನಾನು ಅವನಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ....

ಹೀಗೆ ನನಗೂ ಅವನಿಗೂ ಆಗಾಗ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅವನು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ, “ನಿಮ್ಮ ಸಂಘ ಹಾಳಾಯಿತು, ಹೋಗಯ್ಯ! ಶುದ್ಧ ಉಂಡಾಡಿಗಳು, ಸೋಮಾರಿಗಳು. ತಿರುವೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಬರೀರಿ ರತೀತಿ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು! ಸಂಘದ ಹೆಸರು ಹೇಳುವುದು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು....ಗೊತ್ತು ಗೊತ್ತು....ಊರಿಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ....ಶುದ್ಧ ಹೆಗ್ಗಣಗಳು....” ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೇಳಿಕೆಬಿಟ್ಟ. ಯಾವಾಗಲೂ ಬಹಳ ನಯನಾಗಿ, “ಅದಕ್ಕೇನಯ್ಯ, ಕೊಡದೇ ಉಂಟೇ ವಯ್ಯ, ಇಂಥಾದ್ದೆ ಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಯಾವುದಕ್ಕಯ್ಯ, ನಾಳೆ ಸಂಜೆ ಬಂದು ಬಿಡಯ್ಯ”

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದಾಗ, ಆ ಬಡಪಾಯಿ ವೇಚ್ಛಾದ. “ ಓಕಳಿಯ ನೀರಿನಲಿ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತೆ ” ಅವನಿಗೆ ನೆಲೆ ತಪ್ಪಿತು. ‘ಬಂದ ದಾರಿಗೆ ಚಂದ ಇಲ್ಲ’ವೆಂದು ಹೊರಟೇ ಹೋದ.

ಸದ್ಯ: ನನ್ನ ಪುಣ್ಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ದೇಹ ಕೊಂಚ ಬಲಿಷ್ಠ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಗಂಡಸು. ನನ್ನ ಮನೆದೇವರು ವೆಂಕಟರಮಣನೇ ಕಾಪಾಡಿದ. ಅವನ ಮನೆ ದೇವರು ನರಸಿಂಹ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಏನು? ಮೈ ಕೈ ನೋವು ಹಾಗಿರಲಿ! ಅವಮಾನ? ಅವಳು ಬೇರೆ ಒಳಗಿದ್ದಳು! ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬೇರೆ ಇಂಥದ್ದೇನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕೇತೇ ಎಂದು ಕಾದಿರುತ್ತವೆ....ಈ ಗಂಡಾಂತರವೇನೋ ತಪ್ಪಿತು. ಮುಂದಾದರೂ, ಯಾರ ಮೇಲೂ ರೇಗಬಾರದು ಎಂಬ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಶತಪಥ ತಿರುಗಿದೆ. ಅನೇಲೆ, ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು, ನರಸಿಂಹ ರಾಯರ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ, ಪತ್ರಿಕೆ ಓದುವುದಕ್ಕೆ.

ಅಲ್ಲಿಂದ ದೇವೀರಯ್ಯನ ಮನೆಗೂ ನುಗ್ಗಿದೆ, ಸ್ವಾಮೀಕಾರ್ಯವಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ನಡೆಸಿ ಬಿಡೋಣ, ಅಂತ. ಅಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ವೆಂಕಟಗಿರಿ ಸಿಕ್ಕಿದ. ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅವನ ಧ್ವನಿ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು. “ ಓ ಹೊ ಹೊ! ಬಾರಯ್ಯ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ! ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ನಾನೂನೂ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರೋಣ ಅಂತಲೇ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ನೀನು ಇವತ್ತು ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನಪ್ಪ ಗತಿ ಅಂತ ಹೆದರಿದ್ದೆ. ಸದ್ಯ: ದೇವರು ದೊಡ್ಡವನು ಕೂತುಕೊ ” ಅಂದ. ನನಗೆ ಯಾಕೋ ಕೂಡುವ ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ, ವೆಂಕಟಗಿರಿ ಮಗ ಗುಂಡನಿಗೆ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವೈಶಾಖದಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ ಅಂತ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಾಗತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವಳ ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನೇ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲೇ ಮಂದಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಂಡಿ ಸಿದೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ವೆಂಕಟಗಿರಿ “ ನೀನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಮೆಂಬರು ತಾನೆ? ” ಅಂದ. ನನಗೆ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡೆದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಆ ಹಾಳು ಸಂಘವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಶಪಿಸಿದೆ. ಎದೆಗಿಡದೆ ಮೆತ್ತಗೆ ಒಂದು ಛುಪಾಯ. ಹುಡುಕಿದೆ. ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ನಟಿಸಿ, “ ಹಳ್ಳಿ ಕಡೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮ ತಾನೆ? ಶಾಂತು ಜ್ವರ ಹೇಗಿದೆ? ಲಚ್ಚು ಪರೀಕ್ಷೆ

ಮುಗಿಯಿತೇ ? ” ಅಂದೆ. ಅವರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. “ ಹಳ್ಳಿ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಆ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರಿಸುವಿಯಂತೆ. ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳು. ನೀನು ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಮೆಂಬರ್ ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ? ” ಎಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದರು. ನಾನು ಏನು ಹೇಳಲಿ. ‘ ಹುಂ ’, ಎಂದೆ. ಆದರೆ ಹುಂನನ್ನು ಕೊಂಚ ಉದ್ದವಾಗಿ ಎಳೆದು ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಿಗೆ ಶಾಂತಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡೆ.

“ ಹಾಗಾದರೆ ಒಳ್ಳೇದಾಯಿತು. ನೋಡು, ಇವತ್ತು ಸಂಜೆ.... ”
 “ ಹೌದು ! ಮರೆತಿದ್ದೆ. ಸಂಘದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ....ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ವಿಶ್ವನಾಥರಾಯರು ಬರುತ್ತಾರೆ ” ಎಂದು ನಾನೇ ಒದರಿದೆ. (ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನನಗಿದೆಲ್ಲವೂ ಮರೆತೇ ಹೋಗಿತ್ತು. ಮೂರು ದಿನ ಭೃಂಗಾಮಲಕ ತೈಲ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹಾಳು ಮೆದುಳು ಹೀಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತದಲ್ಲಾ !) ಹುಂ ವಿಶ್ವನಾಥರಾಯರ ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಕೆಲಸ ಖಾಲಿ ಇದೆಯಂತೆ. ಗುಂಡು ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದಾನೆ. ಅವರು ನೆಟ್ಟಗೆ ಟೌಕಾಲಿಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ನೆಟ್ಟಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೇ ಹೊರಟುಬಿಡುತ್ತಾರಂತೆ. ಅವರ ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತೆ ಹೇಳಿದರು, ನೀನು ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರೆ....”

“ ಇಲ್ಲ ! ಇಲ್ಲ ! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ...”

“ ಗೊತ್ತು ! ಗೊತ್ತು ! ಅದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರು. ನೋಡು ! ಗುಂಡನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಅಂದರೆ ನಿನ್ನದೂ ಹೊಣೆ ಗಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ? ನಾಳೆಯೇ ಸೌಕರಿ ಯಾರಿಗೆ ಅಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರಂತೆ. ತಡಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವನಾಶ....”

“ ಇರಲಿ ! ನಿಧಾನವಾಗಿ....ಬೆಂಗಳೂರಿಗೇ ಹೋಗಿ....”

“ ಏನು ? ಆಗೋದಿಲ್ಲವೇನು ? ಗುಂಡನಿಗೆನು ಹೆಣ್ಣು ಸಿಗದೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಗೊತ್ತೇ ? ಚಾಕರಿ ಸಿಗದೆ ಮದುವೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಅವನು ಬೇರೆ ಹಟಹಿಡಿದು ಕೂತಿದಾನೆ, ಮನೆಯೊಳಗೆ....”

“ ಆಗಲಿ, ಹೇಳುತ್ತೇನಯ್ಯ.... ರೇಗ ಬೇಡ....ಅದಕ್ಕೇನು.... ? ”

“ ಹಾಗಾದರೆ ಹೊರಡು ಮತ್ತೆ ! ಆಗಲೇ ನಾಲ್ಕೂವರೆ ! ಡ್ರೆಸ್ ಗಿಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಯರಹತ್ತಿರವೇ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊ....ನಿನಗೇನಯ್ಯ ? ಊರಿಗೆಲ್ಲ ನೀನೆ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ

ಮೆಂಬರ್ ಬೇರೆ! ಸಂಗೀತವೋ ಗಿಂಗೀತವೋ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ರಾಯರ ಕಿವಿ ಕಚ್ಚಿಬಿಡು....ಅಳಿಯನಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ; ಕಾಪಾಡ ಬೇಕು, ಅನ್ನು. ಕೈಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಅವರು....ತಮ್ಮ ಅಳಿಯಂದಿರು ಆರು ಜನಕ್ಕೂ ಅವರು ನೌಕರಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೇ?”

“ ಹುಂ ನೋಡೋಣ....”

“ ನೋಡೋಣ ಅಂದರೆ ಆಗದು....ವೈಶಾಖ ಮಾಸದಲ್ಲಿ....”

“ ಅಗಲಪ್ಪ !”

ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅಂಗಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡೆ. ರುಮಾಲನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮತ್ತೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡೆ. ಕನ್ನಡಿ ಎದುರು ಹೋಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆ! ಧೂ! ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೆ ಹಾಗೆ ಪುಕ್ಕಾಳನೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಮುಖತೋರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? “ ಎದ್ದು ಹೋಗಯ್ಯ” ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳದೆ ಇರುತ್ತಾನೆಯೇ? ಅಥವಾ ಅವನು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳ ಬೇಕೇನು? ಅದರಲ್ಲೂ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಕೊಟ್ಟು ಅಜೀವ ಸದಸ್ಯನ ಹಾಗೋ? ಅರೆಜೀವದ ಸದಸ್ಯನ ಹಾಗೋ? ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಕೂರುವುದು ಹೇಗೆ? ಉಭಯಸಂಕಟವಾಯಿತಲ್ಲಾ !.... ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಮೀನ ಮೇಷ ಎಣಿಸುತ್ತಾ ಟ್ರಾಹಾಲಿನ ಕಡೆ ನಡೆದೆ. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ; ಮೆಲ್ಲನೆ ಒಂದು ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಅವನೆದುರು ಬೀರಿ, ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿ, ಎಂದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿ ಒಳನುಗ್ಗುವುದು” ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ದಾರಿಬದ್ಧಕ್ಕೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದೆ. ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಇತರರಂತೆ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥನಾದ್ದರಿಂದ ನೆಟ್ಟಗೆ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ ರಾಯರ ಎಡಗಡೆ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನ ತೀರ ಹತ್ತಿರದ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ. ರಾಯರ ಬಲ ಕಿವಿ ಕೊಂಚ ಮಧ್ಯಮ.

ವೆಂಕಟರಮಣನ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಿ! ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಮುಖವೇ ಕಾಣೆ ಎಲ್ಲಾ! ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ, ನಾಲ್ಕೈದು ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ನಗುನಗುತ್ತಾ ಒಳನುಗ್ಗಿದೆ. ಆಗಲೇ ಜನ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳ ಕಿಕ್ಕಿರಿತವೇ ಹೆಚ್ಚು. ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು

ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ಸಾಲೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಗಲೇ ಯಾರೋ ಅನಾಮಧೇಯರು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಸಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಆಸನವೆಂದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಹಿಂದಿನ ಐದನೆಯ ಸಾಲು, ಬಲಗಡೆ, ಕಡೆಯ ಕುರ್ಚಿ ! “ ಗುಂಡನ ಕೆಲ ಸಕ್ಕೆ ಮೂರು ನಾನು ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತೆ.

ಐದು ಗಂಟೆಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ವಿಶ್ವನಾಥರಾಯರು ಐದೂ ಮುಕ್ಕಾ ಲಿಗೆ ಪಾದ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅವರನ್ನು ಕರೆತಂದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ರಿಸಿ (ಆಗ ನಾನು ನನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ನನ್ನ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿ ಯನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ) ಅಗ್ರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಪರಿಚಯ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಆತ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ವೇದಿಕೆ ಯನ್ನು ಹತ್ತಿದ. (ಆಗ ನನ್ನ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು) ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಸಂಘದಲ್ಲಾದ ‘ ಕಾರ್ಯವಿಲಾಪ ’ಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ. ಕೊನೆಗೆ “ ಅಯ್ಯವಯದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ ” ಅಂದ. ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿರುವುದೇ ಬೇಡವಾಯಿತು. “ ಈ ಕಗ್ಗನನ್ನೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಓದಬೇಕು ? ಮನೆ ಕೊಳೆಯೆಲ್ಲ ಮಂದಿಯ ಮುಂದು ತರುವುದೇ ? ” ಎಂದು ನಾನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು, “ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಓದಲೇಬೇಕು. ಯಾರು ಯಾರು ಭಂಡ ತನ ಮಾಡಿ ಚಂದಾ ಹಣ ಕೊಡದೆ ಮೆಂಬರು ಅಂತ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಹೆಸರೆಲ್ಲ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರಲೇಬೇಕು ! ” ಅಂದರು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕ್ರೂರಾತ್ಮರೂ ಉಂಟೆ ? ಎಂದು ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟೆ. ಆಗ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, “ ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಒಬ್ಬರು ವಿನಾ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ರಿಂದಲೂ ವಸೂಲ ಮಾಡಿದೇನೆ ” ಅಂದ. “ ಆತನಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಹೊರ ಗೆಡಹಲು ನಕ್ಷತ್ರಿಕನೇ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಬರಬೇಕು ! ” ಅಂದ. ಮುಂದೆ ಕುಳಿ ತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಚಂಡಾಲರು, “ ಅವರ ಹೆಸರೇನು ಸ್ವಾಮಿ ? ” ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, “ ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ ” ಎಂದು ತನ್ನ ಗಾರ್ಧಭ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದ. ಸಭಿಕರ ಅವಹೇಳನವು ಅಲೆಅಲೆ ಯಾಗಿ ನನ್ನ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಬಡಿಯಿತು. ಹಾಳಾದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಬಲಗಡೆ ನಿಂತು ಹೆಸರು ಹೇಳಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ. ಅವರೂ ನನ್ನ ಕಡೆ

ನೋಡಿದರು. ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದರು. ಸದ್ದಡಗಿತು. “ಸಾವ! ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಗಳು ನನ್ನ ಪರಮ ಮಿತ್ರರು. ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಅನಾನುಕೂಲವಿತ್ತೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. (ಷೇಂ....ಷೇಂ....) ಹಾಗೆಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಕೂಗಬೇಡಿ....ಇದು ಕನ್ನಡ ಹೆಬ್ಬು! ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ನಾನೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೊಂದಿಗೆ ಏನೋ ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿ, ರಣ್, ರಣ್ ಎಂದು ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಬಡಿದರು; ನನ್ನ ಎದೆಗೆ ಎರಡು ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಬಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಹಾಲಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಾಹಾಕಾರ! “ನಾಚಿಕೆ ನಾಚಿಕೆ!” ಎಂಬ ಕೂಗು!

ನನಗೆ ದಾಹ ವಿಪರೀತವಾಯಿತು. ತಲೆ ತಿರುಗಿತು. ಕೂತಲ್ಲೇ ವಾಕರಿಕೆ ಬಂತು. ಹಿಂದಿನ ಬಾಗಿಲಿನ ಕಡೆ ಹೊರಟೆ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ರಶ್ಮಿತಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದ. ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾರಿದೆ. ಯಾರೋ “ಲೋ! ಪರಾರಿ” ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಧಡಧಡನೆ ಮನೆ ಸೇರಿದೆ. ವೈಶಾಖದ ಆಸೆ ಹಾಗಿರಲಿ, ಪ್ರಾಣದ ಮೇಲಿನ ಆಸೆಯೂ ಇಂಗಿತು.

ಮೂರು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ವೆಂಕಟಗಿರಿಯಿಂದ ಕಾಗದ ಬಂತು. ಟಿಪಾಲಿನವನು ಅದನ್ನು ಕಿಟಕಿ ಸಂದಿನಿಂದಲೇ ತುರುಕಿ ಹೋದ. “ನಿನ್ನ ಮಗನ ಹಾಗೇನೇ ಗುಂಡನನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಮರೆತು ಹೋಯಿತೇ? ಆ ದಿನ ನಾನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ನಿನ್ನ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಹೆಡ್-ಗುಮಾಸ್ತೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಗುಂಡನ ವಿಷಯವಾಗಿ ನೀನು ರಾಯರಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು! ನೀನು ಇನ್ನೆಲ್ಲಾ ದರೂ ವರಾನ್ವೇಷಣ....” ಎಂದು ಬರೆದೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ, ಲಲಿತು ಹಣೇಬರಹಾನ!

ಇನ್ನು ನನಗಿದ್ದದ್ದು ಒಂದೇ ಸಮಸ್ಯೆ. ರಾಯರಿಗೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಮನಿ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಲೋ ಬೇಡವೋ? ಕಳುಹಿಸಿದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಅವಮಾನ. ಕಳುಹಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ, ನಾನು ಶತಭಂಡ! ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ದಿಂಬಿಗೆ ತಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಟಿಪಾಲಿನವನು ಆ ದಿನವೂ ಕಿಟಕಿ ಕಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಡು ತುರುಕಿದ. ವಿಶ್ವನಾಥರಾಯರಿಂದ!

“ ನಾನು ಆ ದಿನ ಕೊಟ್ಟ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನೀವು ನನಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ”....?.....?.....“ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಆತನ ಸಲಹೆ ಮೇರೆ ನಾನು ತಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಚಂದಾಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಬಾಕಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿಸಿದೆ. ತಾವು ಹಣ ಕೊಡುವವರಾದರೆ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಕೊಡಬಹುದು. ”

ಅಲ್ಲಾ ! ಒಂದು ದಿನ ಕೊಂಚ ರೇಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ಶಿಕ್ಷೆ ? ಕಾಸೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ; ಕೀರ್ತಿಯೂ ಕೆಸರಾಯಿತು. ಕೈಗೆ ಬಂದ ವರನೂ ಜಾರಿ ಕೊಂಡ....ಎಲ್ಲಿಂದೆಲ್ಲಿಗೆ ?....

ಸಹತಾಪದ ಡೊಂಕು:

೨೦

ಹಸ್ತಗುಣ

ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಒಂದು ಗಂಡಾಂತರ ಬಂತು; ಎಡಗೈಗೆ. ಅವರವರಿಗೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಉಳುಕಿತು. ಕೊಂಚ ಈ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದನೆಂದರೆ ಬಾಯಿ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು, ಆ ಬಡಿತ ಕೇಳಿದ ಕಿವಿ ಒಡೆಯುವಷ್ಟು ನೋವು !

ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಅದನ್ನ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹತ್ತಿರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದೆ. ಅವರು ‘ ನಾಲಿಗೆ ನೀಡು ’ ‘ ಕಿವಿ ಬಗ್ಗಿಸು ’ ‘ ಕೆಮ್ಮು ’ ‘ ಸೀನು ’ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿ ಮಾತಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಬಡ ಬಾಹುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಕಡೆಗೆ ಥಟ್ಟಕ್ಕನೆ ಎತ್ತಿದರು. ಆಗ ನಾನು ಕೂಗಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ಓಡಿ ಬಂದರು. ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲು ನಾನು ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಕೂಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಡಾಕ್ಟರು ಕೊಟ್ಟ ಚೀಟಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಔಷಧಿ ಸಹಿತ ಮನೆಕಡೆ ಹೊರಟಿ.

ಪುಟ್ಟಶೀನು ಸಿಕ್ಕಿದ. “ ಏನೋ ದೊಣ್ಣೆ ! ಚೆನ್ನಾಗಿದೀಯಾ ? ” ಎಂದ. ‘ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ’ ಎಂಬ ಪೀಠಿಕೆ ಹಾಕಿ ನನ್ನ ಭುಜಬಲಿಪ್ರತಾಪವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದೆ. “ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ, ಮಂಕೆ ? ನನಗೂ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ತದ್ವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಹಾಳಾದ ಅವನ - ಹತ್ತಿರ ಯಾಕೆ ಹೋದೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ? ” ಎಂದ. “ ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಪುಟ್ಟಶೀನು ! ಈ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದರೆ....ಅಯ್ಯೋ.... ” ಎಂದೆ. ಆಗ ಪುಟ್ಟಶೀನು, “ ಅಲ್ಲೇ ! ಅಲ್ಲೇ ನನಗೂ ಪ್ರಾಣ ಹಾರುತ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದು. ಎಲ್‌ಬೋಸಿಸ್, ಕಣೋ, ಅದು. ಕೆಟ್ಟ ಖಾಯಿಲೆ. ಕೈಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹುಡುಗಾಟ ಆಡಬೇಡ. ಅಲ್ಲವೋ ! ನಿನ್ನ ತುತ್ತಿನ ಚೀಲದೊಳಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಂಪುಪದ್ಮ ಹುಯ್ದರೆ, ಅವರೊಳಗಿಂದ ಅದು ಚಿಮ್ಮಿ ತೋಳಿನ ತನಕ ಹರಡುತ್ತದೆಯೇ ? ನನಗೇನೋ ಅನುಮಾನ ! ಬಿಸಾಕೋ, ಶೀಷೇನ ! ಡಾಕ್ಟರ್ ಚಟ್ಟಾಭಿ ಅಂತ ಇದಾರೆ ! ದೊಡ್ಡಪೇಟೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಅವರನ್ನು ಹೋಗಿ ನೋಡು. ಮೂರು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಕೈ ಬೀಸಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡಬಹುದು. ವಾಸಿ ಆಗದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಡಿ ” ಎಂದ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮು ಸಿಕ್ಕಿದ. ಅವನಿಗೂ ನನ್ನ ಭುಜ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. “ ಎಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಎತ್ತಿದರೆ ನೋವು....ಹೇಳು ” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಅವನು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ನಾಜಿನಮಸ್ಕಾರದಂತೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಏರಿಸಿದ. “ ಅಕೋ ! ಈಗ ! ಅಲ್ಲೇ ! ” ಎಂದು ನಾನು ತಲೆ ಅಡಿಸಿದೆ. “ ಹೋದ ದೀಪಾವಳಿ ದಿನ ನನಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ! ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಆಯುರ್ವೇದವೇ ಸರಿ, ಕಣಯ್ಯ ! ಅಷ್ಟಾಂಗಹೃದಯ ಅಂದರೆ ಏನು ಗೊತ್ತೇ ? ಎಂಟು ಅಂಗಗಳ ಹೃದಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಎಡಗೈ ಕೂಡ ಆ ಎಂಟು ರಲ್ಲೊಂದು. ತಡ ಮಾಡಿದರೆ ತಾಪತ್ರಯ. ಅಜಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ದತ್ತಾ ಪಂಡಿತರಿದಾರೆ. ಧನ್ವಂತರಿಯ ಪರಾವತಾರ; ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು ಅಷ್ಟೆ. ಹೋಗಿ ಅವರಿಂದ ವಾನ್ಮೋಪಚಾರ ಮಾಡಿಸಿಕೊ ” ಎಂದ.

ಮುಂದಿನ ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡ, ಅವನ ತಮ್ಮನಿಗೂ ಇದೇ ಕಷ್ಟಾಂಗವಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಮೊದಲು ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ

ತೋರಿಕೊಂಡು ಬರಬರುತ್ತಾ ಮೈಯೆಲ್ಲ ತೂರಿಬಿಟ್ಟಿತಂತೆ. “ ಇನ್ನೇನು? ಹುಡುಗನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕಡೆಯ ಮರವಣಿಗೆ ಹೊರಡಿಸೋಣ ” ಎಂದಿದ್ದರಂತೆ. ಇವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ, ಮದುವೆಯಾಗಿ ಎಂಟು ತಿಂಗಳು. ಹರಹರ ಅಂತ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಬಾಯಲ್ಲಿ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾವನೋ ವೈದ್ಯ ಬದುಕಿಸಿದ ನಂತೆ. ಆತನ ವಿಳಾಸ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು, “ ಬದುಕೋ! ” ಎಂದು ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ ಹೊರಬೇ ಹೋದ.

ಮಾರ್ಕಟ್ ಹತ್ತಿರ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪುಟ್ಟವೀರಪ್ಪನಿಗೆ ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಹೀಗಾಗುತ್ತಂತೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಬ್ಬರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದ. “ ನನಗಾದದ್ದು ಬಲಗೈಗೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಲ ಹೆಚ್ಚು! ನಿನ್ನ ಎಡಗೈ ನಿನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತೀರ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮುಲಾಮನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಕೊಡಲಾರರು. ಆದರೂ ಅವರು ಬುದ್ಧಿವಂತರು. ನೀನು ಈಗಲೇ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ರೈಲು ಹತ್ತಿದರೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಖೇಮ ” ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ.

ಪುಟ್ಟು ಕೂಡ ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಿಗೂ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಇದೇ ಗೋಳಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಆರು ತಿಂಗಳು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಹೊರಳಾಡಿದರಂತೆ. ಬೆನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗದು; ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗದಂತೆ. “ ಶೀತರೆ ವಾತಕ್ಕೆ ಕೋಪ; ವಾತರೆ ಶೀತಕ್ಕೆ ಕೋಪ ” ಎಂದು ನನಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. “ ಹೆದರಬೇಡ ಕಣೋ! ಒಬ್ಬರು ಯುನಾನಿ ಹೆಕೀಮರು ಒಂದೇ ಒಂದು ನಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾನೂ ಇಲ್ಲಾ ಆನ್ನಿಸಿಬಿಟ್ಟರು, ಕಣೋ! ಆ ಮಹಾರಾಯನ ಫೋಟೋ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ದಿನವೂ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಅದಕ್ಕೆ ಸಲಾಮು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಬೇಕಾದರೆ ನೋಡು ಬಾ! ” ಎಂದ. ಅವರ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಲ್ಲೇ ಬರೆಸಿಕೊಂಡೆ.

ಎಡಗೈಯಿಂದ ಎದೆಗೂ ನೋವು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮನೆ ಸೇರಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿದೆ. ಕಳೇಬರ ಕೂಳೇಬರವಾದರೆ ಗತಿ ಏನು, ಎಂದು ಹೆದರಿ ಬೆವರಿದೆ. ತಲೆಸಿಡಿತ ವಿಪರೀತವಾಯಿತು. ಬೆನ್ನೆಲುಬಿನ ಕಡೆಗೆ ನೋವು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಪುಟ್ಟು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಹಾಗೆ ಹೊರಳಿದೆ. “ ದೇವರೇ! ” ಎಂದೆ. “ ಹೀಗೆ ಕೈ ಬಿಡೆ

ಬಹುದೆ? ” ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದೆ. “ ಬೆಳಗಾಗುವ ತನಕ ಬದುಕಿದ್ದರೆ ನೆಟ್ಟಗೆ. ಡಾ. ಚಟ್ಟಾಭಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೊರಟೇ ಬಿಡುವುದು....ಬೇಡ! ಧನ್ಯಂತರಿಯೇ ಸರಿ....ಅಥವಾ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಡೋಣವೋ....ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ? ಯಾಕೆ?...ಯೂನಾನಿಯೇ ಸಾಕು...ಸಾಕು ಎಂಬ ಮಾತಲ್ಲ....ಯೂನಾನಿಯೇ ಬೇಕು!....ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಶೀಷ ಔಷಧಿ ಒಂದು ಗುಟುಕು ಹಾಕಿರೋಣ ತುತ್ತಿನ ಚೀಲದೊಳಕ್ಕೆ! ” ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡೇ ಕೈನೀಡಿದೆ.

ಮರೆತು ಎಡಗೈಯನ್ನೇ ನೀಡಿಬಿಟ್ಟೆ! ಆದರೇನು?... ನೋವಿಲ್ಲ! ಎಡಗೈ! ನೋವಿಲ್ಲ! ಎದ್ದು ಕೂತು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದೆ. ಗಿರಗಿರನೆ ಬೀಸಿದೆ. ನೋವಿಲ್ಲ. “ ಪುಟ್ಟ ವೀರು ” ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ. ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿದ್ದದ್ದು ಬಲಗೈಗೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬಂತು. ಅದನ್ನೂ ಬೀಸಿದೆ. ನೋವಿಲ್ಲ!....!.....!

ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹಸ್ತಗುಣ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿ ಮೇಲುಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವಾಗ, ಮುಂದುಮುಂದಕ್ಕೆ ನೀಡುವಾಗ, ನೋವಾದರೆ, ನಾನೂ ಒಬ್ಬರ ವಿಳಾಸ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ; ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಇಂಥದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಎತ್ತಿದ ಕೈ ಅವರು! ಅವರಿಂದ ಚೇಟಿ ಪಡೆದು ಆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಒಂದು ಶೀಷ ಕೆಂಪು ಔಷಧಿ ತಂದು ದೂರದ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮಲಗಿಕೊಂಡೇ ಕೈ ನೀಡಿ, ಸಾಕು! ಔಷಧಿ ಕುಡಿಯುವುದೇ ಬೇಕಿಲ್ಲ....ಹಸ್ತ ಗುಣವಾಗುತ್ತೆ.

ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ

ಮೊನ್ನೆ ವಕೀಲ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋದೆ; ಅವರ ಮೊಮ್ಮಗನ ಚೌಳ ಸಮಾರಂಭ! ಕ್ಷೌರಕ್ಕೆ ತಲೆ ತೆತ್ತ ಹುಡುಗನ ತಂದೆ, ಅಂದರೆ, ರಾಯರ ಅಳಿಯ, ನನ್ನ ಸಹಪಾಠಿ. ನಾನೊಬ್ಬ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರು; ನನ್ನ ಸಹಪಂಕ್ತಿಗರೆಲ್ಲರೂ ವಕೀಲರು. ಅಂದಿನ ಮುಖ್ಯ ಭಕ್ಷ್ಯವಾದ ಲಾಡು ಬರುವ ತನಕ ಅವರ ಮಾತೆಲ್ಲ ಕೋಟು ಕಟ್ಟಳೆ ಕಾನೂನು ಕಕ್ಷಿಗಾರರು ಖೂನಿ ಕಳ್ಳತನ ಕೈಫಿಯತ್ತು ಮುಂತಾದ ಸ್ವವಿಷಯಗಳಲ್ಲೇ ಓಡಾಡಿತು. ಕಾಗೆಗಳ ನಡುವಣ ಕಪೋತದ ಹಾಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲೇ ನಿರತನಾಗಿ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಎರಡು ಲಾಡು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಬಲಗಡೆಯವರು ಒಂದನ್ನೂ ಕೂಡ ಒಲ್ಲೆ ಎಂದರು. ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಎಲೆಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಬೇಡಬೇಡವೆಂದು ಬಡಬಡಿಸಿ ಖಡಿಸು ವವರನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಓಡಿಸಿದರು.

ಅಮೇಲೆ ಅವರು ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದರು. “ಲಾಡು ತಿಂದರೆ ನನಗೆ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದರು. ಅದುವರೆಗೂ ಅವರ ಕಸಬಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಖೇರಿಸಿ ಅವಮಾನ ಪಡಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಈಗ ಗೋಳು ಹುಯ್ಯಲು ನನ್ನ ಕಿವಿ ಬೇಕಾಯಿತೆ ಎಂದು ನಾನು ರೇಗಿ, ರೇಗನ್ನು ನುಂಗಿ, ಲಾಡುಗಳ ಧ್ವಂಸದಲ್ಲೇ ಸಕಲ ಗಮನವನ್ನೂ ಇಟ್ಟೆ. “ನೋಡಿ! ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿಂದರೆ ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಉಬ್ಬುತ್ತೆ....ನಿಮ್ಮ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ನಾನು ಲಾಡು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡೆ, ಅನ್ನಿ....ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಹ ಕೆರೆತ....” ಎಂದು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.

ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಸಿಹಿ ಹತ್ತಿರುವ ವೇಳೆ ಅವರ ಕೆರೆತದ ಮಾತು ನನಗೆ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಹಾಳು ಮರ್ಯಾಡೆ ಎಂಬುದೊಂದು ಇದೆಯಲ್ಲಾ!

ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರುಗಳು ಅವನ್ನು ಪರಿಸಾಲಿಸದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಗತಿ ಏನು?... “ ಹಾ ! ” ಎಂದೆ.

“ ಹುಂ ! ರಾತ್ರಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿ ಮಲಗಿದೆ ಆದರೆ ಬರೀ ಆಕಳಿಕೆ, ಬೆಳಗಾಗುವ ವರೆಗೂ....ನಿದ್ದೆ ಇಲ್ಲ ! ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಧಾಂದಲೆ, ತಳಮಳ ಕೋಲಾಹಲ, ದೊಂಬಿ, ಚಲುವಳಿ....”

“ ಅರ್ಜೀರ್ಣ, ಅನ್ನಿ ”

“ ಹುಂ, ಅಂತೀನಿ, ಅದಕ್ಕೇನು ? ಆದರೆ ನನ್ನ ಅರ್ಜೀರ್ಣದ ರೀತಿಯೇ ಬೇರೆ, ನಿಮಗೆ ಅರ್ಜೀರ್ಣ ಅಂದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೊಂದಕ್ಕೇ ಸಂಕಟ....ನನಗೆ ಹಾಗಲ್ಲ....ತಲೆಸಿಡಿತದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹಿಮ್ಮಡಿ ನೋವಿನ ವರೆಗೂ ”

“ ಆಯೋ, ಆಯೋ ”

“ ಯಾವ ಔಷಧೀನೂ ಸರಿ ಬೀಳುತ್ತಿಲ್ಲ; ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದಿಂದ....”

“ ಛೇ ! ಛೇ ! ”

“ ತಿಂದ ಅನ್ನ ಅರಗುತ್ತಿಲ್ಲ; ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಗಂಟು ಮಾತ್ರ ಕರಗಿ ಹೋಯಿತು....”

“ ಹಾಗೇನು ? ” ಎಂದೆ.

ಆಗ, ನನ್ನ ಎಡ ಪಕ್ಕದ ಲಾಯರು ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದು, “ ಮಾಸ್ತರೇ ! ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ, ಇಲ್ಲ ! ಅವರ ಹಾಳು ಅರ್ಜೀರ್ಣ ಹಾಗಿರಲಿ ! ನನ್ನ ಪಿತ್ತದ ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ” ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. “ ನನ್ನ ಪಿತ್ತ ಪ್ರಕೋಪಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಧೂ....ಧೂ ! ಅದಕ್ಕೇ ನನ್ನ ಬಾಯಿ ದುರ್ವಾಸನೆ ! ”

“ ಅವರ ಪಿತ್ತವೇನು, ಮಹಾ, ಮಾಸ್ತರ ! ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ದೆಯೊಂದು ತಪ್ಪಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ! ನಾನು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಪಿಳಪಿಳನೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿ ಯಾವಕಡೆ ಸದ್ದಾದರೂ ಕಳ್ಳ, ಪಿಶಾಚಿ, ಅಂತ ಹೆದರಿಕೊಂಡು....”

“ ನಿದ್ದೆ ಬರದೆ ಇದ್ದರೆ ಒಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವೇ....ಆದರೆ, ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೇ ವಾಂತಿ !....”

“ ವಾಂತಿ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಕೊಂಚ ಆರಾಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ, ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ? ನೀವೇ ಹೇಳಿ, ಮಾಸ್ತರೇ ! ನನ್ನ ಗೋಳು ಕೇಳಿ ಕೊಂಚ....ತಲೆಸಿಡಿತ ಹೊಟ್ಟೆನೋವು....”

“ ಅವರ ಗೋಳೇನು ಮಹಾ ! ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಪಿತ್ತ ಕೋಶ ಕೆರಳಿತು ಎಂದರೆ....”

“ ನಿಮ್ಮ ಪಿತ್ತದ್ದೇನು ನನ್ನ ಅರ್ಜೀರ್ಣದಷ್ಟು ಅವಾಂತರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗಂತೂ, ಮಾಸ್ತರೇ, ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಹುಳಿ ತೇಗುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆಂದರೆ, ಥೂ ಥೂ ಥೂ....”

ಆಗ ನನ್ನ ಸಹಪಾಠಿ ನನ್ನೆಲೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಲಾಡು ಬಡಿಸಿದ.

“ ಖಾಲಿ ತೇಗಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ರಂಪ ಮಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಅವರು....” ಎಂದು ನನ್ನ ಎಡಪಕ್ಕದವರು ಮಾತು ತೆಗೆದರು. “ ದೇವರೇನಾದರೂ ಅವರಿಗೂ ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಪಿತ್ತರಸ ಉಕ್ಕಿ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ....ಇಲ್ಲ, ಕೇಳಿ, ಮಾಸ್ತರೇ ! ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನನಗೆ ಉಟದ ನಡುವೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ....”

ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಖೀರು ಕೇಳಿದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಳ್ಳೆ ಅಂದರು ಅದನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೂ ಮನ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಬಲವಂತದಿಂದ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ನನ್ನ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ತುಂಬಿದರು.

“ ನೋಡಿ, ನೀವು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲ, ಇಷ್ಟು. ಖೀರು ಕುಡಿದರೆ ಸರಿ, ನನ್ನ ನಡುಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಪೀಡೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತೆ, ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯೋ, ಅವರ ಮುಂದೆ ಯಾವ ಕ್ರಾಂತಿಯೂ....”

“ ನಡುಹೊಟ್ಟೆ ಎಷ್ಟೋ ವಾಸಿ ! ಪಿತ್ತ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ, ಏನಾಗುತ್ತೆ ಗೊತ್ತಿ....ನಾಲಿಗೆ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕಹಿಯಾಗಿರುತ್ತೆ....ಎಂತಹ ಖೀರು ಸೋಕಿದರೂ ಕೂಡ ಕ್ವೇನೀನಿನ ಪಾಕ ಇಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ....”

“ ಯಾಕೆ, ಎದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೇನು ?....ಅರ್ಜೀರ್ಣದ ಬಾಧೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ನೀವು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ಇಳಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು ”....

“ ಏನು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ! ಅವರು ಆಗಲೇ ಕುಡಿದ ಖೀರಿನ ಹತ್ತನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ನನ್ನ ತುಟೆಗೆ ಸೋಕಿದರೂ ಕೂಡ ನಾನಿಲ್ಲೇ ನಾಂತಿ ಮಾಡಿ....”

ಮುಂದಿನ ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಕೈತೊಳೆದು ನಾನು ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲಿಂದ ತೂರಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಓಡಿದೆ.

ವಾತಾಪಿ

ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಎತ್ತರದ ದಿಂಬಿನ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿ
ತಿದ್ದ ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರರು ತಮ್ಮ ವಿಸಿಟಿಂಗ್ ಕಾರ್ಡಿನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ
ಏನನ್ನೋ ಬರೆದರು. ಮೂರೇ ಮೂರು ಮಾತು. ೩-೩-೨, ಒಟ್ಟು ಎಂಟೇ
ಎಂಟು ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರ. ತೊಡೆಯಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆದದ್ದರಿಂದ ಕೊಂಚ
ಸೊಟ್ಟು. ಆದರೂ, ಕನ್ನಡ. ಅವರ ಹಿಂದೆಯೇ ಅವರ ಕಿಂಕರನಾಗಿ ವರ್ತಿ
ಸಲು ಕಾತುರನಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಿಂಪುರುಷ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಕೈಗೆ
ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆತ ಕತ್ತು ಕೊಂಕಿಸಿ ಕೈನೀಡಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವೇದಿಕೆಯ
ಎಡ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿದ್ದ ಹಂತಗಳ ಮೂಲಕ ಸದ್ದುಮಾಡದೆ ಹತ್ತಿದ. ಪುರ
ಭವನದಲ್ಲಿ ಕಿಕ್ಕಿರಿದಿದ್ದ ಮಹಾಶಯರೆಲ್ಲರೂ ಗಾಯಕರನ್ನು ನೋಡಿ ಹಲ್ಕಿರಿ
ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾಯಕರ ರಾಗಾಲಾಪನ ಚತುರತೆ ಅವರ ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರ
ನಿಪುಣತೆ ಅವರ ಕಂಠದ ಇಂಪು ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಐದು ನಿಮಿಷಗಳ
ಹಿಂದಿನ ಚಪ್ಪಾಳೆಯಿಂದಲೂ ಅದರ ಮಾರುಲಿಯಿಂದಲೂ ಊಹಿಸಬಹುದು
ದಾಗಿತ್ತು. ಒಳಗೆ ಬರಲಾಗದೆ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಭಿಕ ಮಹಾಶಯರೂ
ಕೂಡ ಒಳಗಿನ ಗದ್ದಲವನ್ನೇ ಗಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತಮ್ಮ ಚಪ್ಪಾಳೆ
ಗಳಿಂದಲೂ ಹರ್ಷಧ್ವನಿಯನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿಸಿದರು....

ಗಂಡಸರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಎಡಗೈಯ್ಯಮೇಲೆ
ಬಡಿದು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ವಾಮಾಕ್ಷಿಯರಾದರೋ, ಬಲಗೈಯನ್ನು
ಬಿಚ್ಚಿಹಿಡಿದು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಡಿದು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.
ಇದನ್ನು ನೀವು ಇದುವರೆಗೂ ಗಮನಿಸದೆ ಇರಬಹುದು. ಮುಂದಾದರೂ
ಗಮನಿಸಿ. ಗಂಡಸರ ಚಪ್ಪಾಳೆಗೆ ಬಲಗೈ ಸುತ್ತಿಗೆ; ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಎಡಗೈ.
ಗಂಡಸರ ಅಡಿಗಲ್ಲು ಎಡಗೈ; ಹೆಂಗಸರದು ಬಲಗೈ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೀಗಲ್ಲದೆ

ತದಾವಿಪರೀತವಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ವರ್ತಿಸಿದರೂ ಅದು ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಿಜಸ್ವರೂಪದ ಆಂತರಿಕ ಕುರುಹು....ಹಂತ ಹತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಿಂಪುರುಷನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಡನ್ನೇ ಎಲ್ಲರೂ ಬಿಟ್ಟುಕಣ್ಣಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹರಕು ಜಮಖಾನೆಯ ತುಂಡೊಂದು ಆತನ ಚಪ್ಪಲಿಗೆ ತಗುಲಿ ಅವರ ಗಮನವನ್ನು ಅಲ್ಲ ತಡೆದಾಗ ಇಡಿಯ ಸಭೆಯ ಎದೆಯಿಂದ ಓ ಎಂಬ ಒಂದು ಸುಯ್ಯ ಎದಿ ತು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅರೆಮುಗ್ಗರಿಸಿ ಮುಂದುವರಿದ. ತಂಬೂರಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತುಂಬುರು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆತ ಅಲ್ಲೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಗಾಯಕರು ಮುಂದೆ ಹಾಡಬೇಕಾದ ಹಾಡನ್ನು ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರವರೇ ಚುನಾಯಿಸಿ ಸೂಚಿಸಿದಾರೆ ಎಂದು ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಊಹಿಸಿದರು.

ತಂಬೂರಿ ವಿದ್ವಾಂಸನಿಗೆ ಓದು ಬರದು. ಆದರೂ ಅವನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಓದು ನಟಿಸಿ ಮೃದಂಗದವನ ಬೆನ್ನು ಕರೆದು ಅವನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟ. ಅವನು ಅದನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ತನಗೆ ತಾನೇ ನಕ್ಕಾಗ ಸಭಿಕರಿಗೆ ತುಂಬಾ ರೇಗಿತು. “ಹಾಳು ಜನ! ಆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಬೇಗ ಸಂಗೀತಕಾರರ ಕೈಗೆ ಕೊಡಬಾರದೇ? ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಡು ಸಭಿಕರಿಗೂ ರುಚಿಸುತ್ತದೆ. ಗಾನಲಹರಿಯ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಏಕಿಷ್ಟು ತಡ?” ಎಂದು ಅವರು ಕಣ್ಣುರುಳಿಸಿದರು. ಮೃದಂಗದವನಿಂದ ಚೀಟಿ ಶಿಷ್ಯನ ಮೂಲಕ ಸರಿಯಾದ ವಿಳಾಸವನ್ನು ತಲಪಿತು. ಗಾಯಕರು ಶಿಷ್ಯನ ಕಡೆ ದುರು ಗುಟ್ಟಿದರು.

ಆಗ, ಸಭಿಕರಿಗೂ ಕುತೂಹಲ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಎಲ್ಲರ ಕತ್ತುಗಳೂ ಮುಂದೆ ಬಾಗಿ ಶಿರಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ಹಿಡಿದುವು. ಗಾಯಕರ ಮುಖಭಾವವನ್ನೇ ಎಲ್ಲರೂ ಪರಿಸಿದರು.

ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರ ಮೊದಲನೆಯ ಹಾಡಾದ “ನಾತಾಪಿ” ಎಂಬ ಗಣಪತಿ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಆಗಲೇ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರವರು ಚೀಟಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಹಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಈಗ ಅದೇ ಮಹಾನುಭಾವರು ಅದೇ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಮೂಲಕ ಅಂಥದ್ದೇ ಕಾರ್ಡೊಂದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಾಗ ಸಭಿಕರು ಉಂಗುಷ್ಠದ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ನಿಂತದ್ದು ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ?

“ ಹಾಡಿದ್ದನ್ನೇ ಹಾಡಿಸುವ ಕೆಸೆ ತುಂಬಿದ ಕಾಸಯ್ಯ ! ” ಎಂಬ ಹಾಗೆ ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್‌ರವರ ವಿಚಿತ್ರ ನಡತೆಯನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗಾಯಕರು ಚೀಟಿಯನ್ನು ಓದಿ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿದರು. ಮೃದಂಗದವನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಆತ ‘ ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು ? ’ ಎಂದು ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದ. ಪಿಟೀಲಿನವನ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿ ತಿರುಗಿಸಿದರು. ಆತ ‘ ನಮ್ಮ ಹಣೇಬರಹ ’ ಎಂದು ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದ. ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು. ಆತ ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್ ಕಡೆ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿದ.

ಗಾಯಕರು ಆಕಳಿಸಿದರು. ಬಾಯೆದುರು ಚಿಟಿಕೆ ಹೊಡೆದರು. ಅವರು ಕಂಠ ಸರಿಪಡಿಸಿದರು. ಮೃದಂಗದವನು ಜುಟ್ಟನ್ನು ಗಂಟಿಸಿದ. ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್ ದಂಪತಿಗಳು ಪಿಸುಗುಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು.

“ ವಾ.....ಾ.....ಾ.....ತಾ.....ಾ.....ಾ.....ಪಿ ”

ಸಭಿಕರಲ್ಲಿ ಬಹು ಭಾಗದವರು ಕಕ್ಕಾವಾದರು; ಉಳಿದವರು ಬಿಕ್ಕಿ ಯಾದರು. ಮಹಿಳೆಯರು ಕಿಲಕಿಲನೆ ಪಿಸುಗುಡಿದರು. ಕೋಪಸೂಚಕವಾದ ಕೆಲವು ಶಬ್ದವಿಶೇಷಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಕೇಳಿ ಬಂದುವು....ಮೂರನೆಯ ವಾತಾಪಿ ಮುಗಿಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್‌ರವರು ಎದ್ದರು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಪತ್ನಿಯೂ ಸಹಗಮನ ಮಾಡಿದಳು.

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಸಮಾಪಿಸಿದಾಗ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು, “ ವಾತಾಪಿ ಜೇರ್ಣೋಭವ ” ಅಂದರು. ಸಭೆಯ ಕೆಟ್ಟಹಾಸದ ನಡುವೆ ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್‌ರವರ ಓವಲ್‌ಕಾರು ಶಸಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಬೇ ಹೋಯಿತು.

*

*

*

*

ಮುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಸಾರಿ, ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಒಂದೇ ಹಾಡನ್ನೇ ಹೀಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿಸಿ ಕೂಡಲೇ ಕಂಠ ಕಿತ್ತು ಆ ಮಹರಾಯನ ಉದ್ದೇಶವೇನಿರಬಹುದೆಂದು ನಾವು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಅವರ ಡ್ರೈವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಸಾಕು. ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಪಕ್ಕ ಚುಚ್ಚಿ ನಕ್ಕರಂತೆ; ಉದ್ದೇಶ ಏನು ಅಂತ ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತಂತೆ.

“ ಹತ್ತಿಣಿಸುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಆ ಮೃದಂಗದವನ ಜುಟ್ಟು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೋಗುತ್ತೆ ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆಯಿತು, ಅಂದ್ರೆ ! ”

“ ಆದರೆ, ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಹಾಡಿದಾಗ ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೋದದ್ದು....! ”

“ ಅದು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕಲ್ಲ! ಆತ ತುಂಬಾ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕೇ ತಾನೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಪ್ಪಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಹಾಡಿಸಿದ್ದು....ಮೂರನೆಯ ಸಾರಿ ‘ ಒಂಬತ್ತು ’ ಅಂದಾಗ ಬಿಚ್ಚಿತು. ”

“ ನೀನು ಬೇಗ ಬೇಗ ಎಣಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆ ”

“ ಎರಡನೆಯ ಸಲ....ನೀವು....ಏದು ಆರು....ಅಂತ ಎರಡೆರಡು ಸಾರಿ ಅಂದದ್ದು....! ”

“ ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು, ನೀನೇ ಗೆದ್ದೆ ! ಒಪ್ಪಿದೆ. ಅದರೂ ಪಾಪ, ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದದ್ದು ಮೃದಂಗದವನ ಜುಟ್ಟಾದರೂ ಸಂಗೀತಕಾರ ಅದನ್ನು ಮೂರು ಬಾರಿ ಹಾಡಿದನಲ್ಲಾ ನಮಗಾಗಿ !....”

ಲಾಭದಾಸೆಯ ಡೊಂಕು

೨೩

ನಾಯಿಗಳಿವೆ

ಪೇಷ್ ಪಡೆದ ‘ ಪೆರ್ಸನಲ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಟು ದಿ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ’ ರವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ರೇಗಿತು.

ಏಕೆ ? ರೇಗಬಾರದೇನು ? ಪೇಷ್ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಪತ್ನೀ ಪುರೋಹಿತರ ಮೇಲಲ್ಲದೆ ಯಾರ ಹತ್ತಿರವೂ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಮನು

ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಬರೆದಿಟ್ಟದಾರೇನು? ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು ರೇಗಿದ್ದು ಒಬ್ಬರು ವಿಮಾ ಏಜಂಟರ ಮೇಲೆ. ಅಂದಮೇಲೆ, ತಪ್ಪೇನು? ಸನ್ ಸಾವಿರದ ಎಂಟರಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್‌ಗೆ ಸೇರಿದಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ವಿಮಾ ಏಜಂಟರುಗಳ ಧಾಂದಲೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಇಲಾಖೆಗೆ ತನ್ನನ್ನನುಸರಿಸಿ ವರ್ಗವಾಗಿ ಹೋದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ತನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ, ಈಗ “ಕರ್ಮ ರಹಸ್ಯ” ವನ್ನೋದುತ್ತಾ ಈಸಿ ಜೇರ್ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವಾಗಲೂ ಪೀಡಿಸಿತು ಎಂದರೆ, ರೇಗೋದು ಬಿಟ್ಟು ಖೂನಿಗೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಿದರೂ ನೀವು ಸೈ ಅನ್ನುವಿರಿ! ಈಚೆಗೆ ಉಪ್ಪು ಹುಳಿ ಖಾರ ಅಷ್ಟು ಸೇರದೆ ಇದ್ದರೂ ಹಿಂದೆ ಕಂಠಪೂರ್ತ ತಿಂದ ಮೈ ಅಲ್ಲವೆ? ಅವರು ಎದ್ದು ನಿಂತರು. - ಮುಷ್ಟಿ ಬಿಗಿದರು. “ತೊಲಗಾಚೆ” ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಟಲು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ, ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ದನಿ, “ದಯವಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ ಅಪ್ಪ” ಎಂಬ ವಿನಯಪೂರಿತ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಅವರ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಗೋವಿಂದಯ್ಯನವರು ಬಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. “ಹಾಗಲ್ಲ, ಸ್ವಾಮಿ! ತಾವು ಇನ್‌ಷೂರ್ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾಡಿ, ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಿಡಿ, ನಾನು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಷ್ಟು ಒತ್ತಿ ಹೇಳೋದಿಲ್ಲ. ‘ಗೀತಾ ಇನ್‌ಷೂರ್‌ಗ್’” ಎಂಬ ಒಂದು ಕಂಪನಿ ಇದೆ. ಎಂದಾದರೂ ತಮ್ಮಂತಹ ಗೀತಾಭಿಮಾನಿಗಳು ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು, ನನಗೆ. ತಾವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ತಮಗೂ ವಯಸ್ಸಾಯಿತು, ನನಗೂ ಸಮಯವಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಾಸುಳಿಸಿ ಹೋದರೆ ಅವರು ಪೋಲು ಮಾಡಿ ಪೋಕರಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು?...ತಾವು ಈಗ ಈ ಹಣಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಎಂದು ಅತ್ತಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡುವ ಕಾಲ....ತಿಳಿಯಿತು....ಪ್ಲಮಿಸಿ....ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ, ಇದೇ ಕಪಾಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೆಟ್ಟು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ೧೦೮ ಸಂಪುಟಗಳು, ಟೀಕಾ ಸಹಿತ, ಅಂದವಾದ ಬೈಂಡು, ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ,.... ಸಾಲಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಪರೋಗಮನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಲ್ಲವೆ ಅಂತ ಯೋಚಿಸಿ....ನನ್ನ ಸೂಚನೆ, ಅಷ್ಟೆ. ೫೪ ರೂಪಾಯಿ....೪ ರೂಪಾಯಿ ನನಗೆ. ೫೦ ರೂಪಾಯಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ತಮಗೆ....ಕೂತುಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಸ್ವಾಮಿ....ಮುಂಡಕ ಮಾಂಡೂಕ್ಯ ಕಂಠಕ ಕಾಂಠೂಕ್ಯ....ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ....”

“ ಅಯ್ಯೋ! ಬೇಡಿ, ಅಪ್ಪ! ನನಗೆ ಯಾವುದೂ ಬೇಡ. ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದ ಬೈಂಡ್ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತರೆ ನನಗೆ ಪಾಪ ವಿನೋಚನೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕು ದೇವರ ಪ್ರಸಾದ....” ಅಂದರು. “ ರಿಟೈರ್ಡ್....ಮುಂತಾದವರು ”

“ ಹಾಗನ್ನಿ, ಸ್ವಾಮಿ. ಒಪ್ಪಿದೆ. ತಮ್ಮಷ್ಟು ಪಾಪರಾಶಿ ಗಳಿಸಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೂ, ನನಗೂನೂ....ಹ....ಹ್ಹ....ಹ್ಹ....ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದನೆ ಹ್ಹ....ಹ್ಹ....ಆಗಿದೆ. ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳಿ, ಸ್ವಾಮಿ....ತಮ್ಮ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳುತ್ತೀರಿ....ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಬೆನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಟ್ಟುಸಿರೂ ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾವ ಸುಡುಗಾಡೂ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ, ಒಪ್ಪಿದೆ. ಆತನ ಪ್ರಸಾದವೇ ಮುಖ್ಯ....ತಾವು ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ. ‘ ಪ್ರಸಾದ್ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ’ ಎಂಬ ಒಂದು ಕಂಪನಿ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೂ ನಾನೇ ಏಜೆಂಟು. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೂವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಎಸೆದು ಬಿಡಿ....ದಿನವೂ.... ರಾಯರೇ!....ದಿನವೂ, ತಮ್ಮ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ, ಟೆಪಾಲುಮೂಲಕ, ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಒಂದೊಂದು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ, ಪೊಟ್ಟಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ, ತಿರುಪತಿ ಉಡುಪಿ ಕಾಶಿ ಪಂಥರಾಪುರ ದ್ವಾರಕಾ ಜಗನ್ನಾಥ ಬದರಿ ಬೇಲೂರು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ....ನಿಮಗೆ ಯಾವುದು ಪುಣ್ಯವೋ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಾದ ತರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಬೇಡ! ಅಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ, ತಿಂಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಿ, ದಿನವೂ ನಮ್ಮ ಕಂಪನಿ ಪುರೋಹಿತರು ಬಂದು, ತಾವು ಮಲಗಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ‘ ಆ ’ ಅನ್ನಿ ಸಾಕು, ಬಾಯಿಗೆ ಒಂದು ಉದ್ಧರಣೆ ಗಂಗಾ ಮಾತೆ, ಒಂದು ಚಮಚ ಧನುಷ್ಕೋಟಿ ಮರಳು ಉಡುಪಿ ಹತ್ತಿರದ ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ಹಾಕಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ತನುಮನ ಪಾವನವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಗೋದಕ ಕೈಮಿ ವಿನಾಶಕ; ಉಪ್ಪುನೀರು ಜೀರ್ಣಕಾರಿ. ”

ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಅವರು ಏಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನ ರುಚಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತೋ ಏನೋ? ಅವರು ಮೂತಿ ಸೊಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು. “ ಆಲ್ಪಪ್ಪ! ನಿಮ್ಮನ್ನ ಯಾರು ಬರ ಹೇಳಿದರು ಇಲ್ಲಿಗೆ? ತೆಪ್ಪಗಿದ್ದವನಿಗೆ ಉಪ್ಪುನೀರು ಯಾಕೆ? ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಹಣವೇ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು

ಜನ ಅಳಿಯಂದಿರು. ಒಬ್ಬ ಲಾಯರಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಡುತ್ತಿದಾನೆ....”

“ ಹಾಗಾದರೆ ತಾವು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ‘ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಕ್ಯಾರ್ ’ ಎಂಬ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓದಿನೋಡೋಣವಾಗಲಿ....ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯನನ್ನು....ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಔಷಧಿಗಳು....”

ಕುರ್ಚಿ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಪೇಷೆ ಪಡೆದವರು ಪುರುಷಸಿಂಹರಾದರು. ಮುಷ್ಟಿ ಮತ್ತೆ ಬಿಗಿಯಾಯಿತು. “ ಹೋಗೋ, ಶನಿ ” ಎಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರಚಿ ಬಿಟ್ಟರು !

ಗೋವಿಂದಯ್ಯ ತನ್ನ ಬ್ಯಾಗಿನೊಳಗಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತೆಗೆದ. “ ಸ್ವಾಮಿ! ತಮಗೆ ನನ್ನಂತಹವರ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಇಷ್ಟು ಭಯಂಕರ ಕೋಪ ಬರುವುದಾದರೆ, ಇಕೋ, ಈ ಬೋರ್ಡನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಡಿಯಿರಿ ” ಅಂದ. “ ಎಷ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ? ” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ “ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ.

ಅದೇ ಸಂಜೆ, ಅವರ ಮನೆ ಮುಂದೆ “ ನಾಯಿಗಳವೆ! ಎಚ್ಚರಿಕೆ ! ” ಎಂಬ ಬೋರ್ಡ್‌ತ್ತು.

—

ವೇಷದಾಸೆಯ ಡೊಂಕು

೨೪

ಗರುಡಮ್ಮ

✍

ಹುಚ್ಚುರಾಯನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣುವೇಷ ಹಾಕಬಾರದಾಗಿತ್ತು ನಾನು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದನ್ನೇ ನೆಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದ. ಒಂದು ಶಾಲೆ, ಒಂದು ಸಂಘ, ಎಂದರೆ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವಗಳನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧದಂತೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ಸವ

ನೆಂದರೆ ನಾಟಕವಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬುದು ಮೀರಲಾಗದ ಶಾಸ್ತ್ರ. ನೋಡು ವವರಿಗೆ ಕೂಡಲು ಜಾಗ, ಆಡುವವರಿಗೆ ಓಡಿ ಆಡಲು ರಂಗಸ್ಥಳ, ಪರದೆ, ಬಟ್ಟೆಬರೆ, ಬಣ್ಣ, ಇವೊಂದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಾಟಕ ಮಾತ್ರ ಆಡಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರಿವರ ವಿಷಯ ಏಕೆ, ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೂ ಹೀಗೆಯೇ! ನನ್ನದೂ ಒಂದು ಸಂಘ ಇದೆ. ಅಂದರೆ, ನಾನೇ ಅದರ ಸರ್ವಸ್ವವೂ. ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ 'ಸೋಲಿಗರ ಹುಡುಗಿ' ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಿದ್ದೆವು. ತಾವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ವಿಷಯವನ್ನು ಓದಿರ ಬಹುದು. ಹುಚ್ಚುರಾಯನೇ ಅಂದಿನ ಸೋಲಿಗರ ಹುಡುಗಿ! 'ಯಶಸ್ವಿ ಯಾಗಿ ಅಭಿನಯಿಸಲಾಯಿತು' ಎಂದು ನಮ್ಮೂರು ರಾಮಣ್ಣ ಬಾಪ್ತಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ.

ಈ ವರ್ಷ 'ಶ್ರೀಮತಿ ಪರಿಣಯ' ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಈಗಲೂ ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ, ಇಂದ್ರ, ನಾರದ ಅಂದರೆ ನಾಕು ಜನ ಸೇರುತ್ತಾರೆ; ಪಟ್ಟಣಿ ಗರ ಹಾಗಲ್ಲ. ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಹಂಚುವ ಕೆಲಸ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತು. ಹುಚ್ಚು ರಾಯನ ಚಾಳಿಯಿಂದ ನಾನು ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ, ಅವನನ್ನು ಬದು ಕಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಸಾಯದೆ ಉಳಿಯುವುದಕ್ಕೂ ಹುಚ್ಚು ರಾಯ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ದಿನವನ್ನೇ ನೋಡಿ, ಅಂದು ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕರೆಸಿದ್ದೆ. ಅದರೂ, ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಪಾತ್ರಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೇರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವನು ದಿನವೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸುವ ಹೆಣ್ಣು ವೇಷಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ, ನನ್ನ ಕಿವಿ ಯಲ್ಲಿ 'ಹಾಗೆ ಒಳುಕಿದರೆ ಸಾಕೆ ಸಾರ್?' 'ಬಣ್ಣ ತುಂಬಾ ಬೇಕಾಗುವು ದಿಲ್ಲವೇ ಸಾರ್?' 'ಇಷ್ಟು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅತ್ತರೆ ಹೇಗೆ ಸಾರ್?' ಎಂದು ದೂರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ, ಸಂಜೆ, ನನಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಕೋಪ ಬಂತು. ಕಾಫಿ ಬೇರೆ ಕುಡಿದಿರಲಿಲ್ಲ, ಅವನನ್ನು ಜಗುಲಿತನಕ ಎಳೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅವನೆದುರು ನಿಂತು, 'ಹುಚ್ಚುರಾಯಾ!' ಅಂದೆ. (ಎಂತಹ ಸೊಗಸಾದ ಹೆಸರು!) ಹುಚ್ಚುರಾಯಾ ನೀನು ಸಾವಿರ ಹೇಳಿಕೋ. ಸತ್ತರೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಸೀರೆ ಉಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಖಂಡಿತ. ಇವರೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟು ಅಯೋಗ್ಯರಾದರೆ ನಾನೇ ಹೆಣ್ಣುವೇಷ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳು

ತ್ತೀನೆ, ತಿಳಿಯಿತೋ? ನಾಟಕ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಲಿ!’ ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದೆ.

ಹುಡುಗ ಪೆಚ್ಚಾದ! ಆ ಮಂಗಳಾರತಿಯ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಅವನ ಮುಖ ಕಪ್ಪಾಯಿತು; ಕುಸಿದು ಕುಕ್ಕುರಿಸಿದ. ಅಳುವುದೊಂದುಳಿದಿತ್ತು.

ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ದಿನ ಬಂತು. ಸಂಜೆ ಆರೂವರೆ ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ‘ಹಸುರು ಕೋಣೆ’ ಅಂತಾರಲ್ಲಾ, ಆ ಬಣ್ಣದ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡೆವು. ಒಳಗೆ ಗದ್ದಲವೋ ಗದ್ದಲ. ಹೋಟಲಿನ ಪಿಂಗಾಣಿ ಕವ್ವುಗಳ ಕಣಕಣಿ ನಿನದ; ಬಣ್ಣ ಬಳೆಯುವವರ ಆರ್ಭಟ; ಪಾರ್ಟಿ ಉರು ಹೊಡೆಯುವವರ ಆವಾಂತರ; ನಡುನಡುವೆ ‘ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಬೇಡಿರೋ!’ ಎಂಬ ನನ್ನ ಗಲಾಟೆ! ಒಂದು ಸಲ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ನಾನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ, ಹುಚ್ಚುರಾಯ, ಪಾಪ, ಅಲ್ಲೇ ಹೊರಗೆ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನಿಂದ ನೆಲ ಕರೆ ಯುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದ! ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಿನ್ನಲು ಮನಬರದೆ, ಅವನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ಕಾಫಿ ಕುಡಿಸಿದೆ. ಅಂತು ಇಂತು ನಾರದ, ದುರ್ವಾಸ, ಅಂಬರೀಷ, ಇಂದ್ರ, ಶ್ರೀಮತಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಲಾಗಿ ಗೋಡೆ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲ ಕುಳಿತರು. ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಎಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಪರದೆ, ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಾ, ತೂಕಡಿಸುತ್ತಾ, ಸಭಿಕರ ಕೂಗಾಟದ ನಡುವೆ, ಎಂಟೂ ವರೆಗೆ ಮೇಲೇರಿತು. ‘ಇನ್ನೇನಯ್ಯಾ, ಬಿಡು, ದೇವರಿದಾನೆ’ ಎಂದು ಗುಂಡ ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ಗುದ್ದಿದ.

ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಸಭಿಕರು ಆಗಾಗ ನಕ್ಕರು! ಜನರು ಗುಂಪಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ, ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರಾಗಿ ಹೊರಟರು ಅಷ್ಟೆ! ಪಾರ್ಟಿಗಳು ಮರೆತು ಹೋದಾಗ, ನಟರು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಆಶುಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದು ತುಂಬಾ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಗ ಮಾಲಿಕೆಗಳಾಗಿ ಕೊನೆಗಂಡುವು. ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅವು ಲ್ಲಾರರು ಪರದೆ ಎದ್ದಾಗ ‘ಅಯ್ಯೋ’ ಎಂತಲೂ, ಬಿದ್ದಾಗ, ‘ಉಸ್ಸಪ್ಪಾ’ ಎಂತಲೂ ತಮಗೆ ತಾವೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಸಕ್ಕದ ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಎದ್ದಾವಂತರಾದ ಅವರ ಮನ ಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗರ ಅಭಿನಯವು ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಪರಿಣಾಮ

ಕಾರಿ ಆಯಿತಲ್ಲಾ, ಎಂದು ನಾನು ಹಿಗ್ಗಿದೆ; ಹಿಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಗುಂಡ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕಾಫಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ 'ಬೇಡ' ಎಂದು ಬಿಟ್ಟೆ!

ಕಡೆಯ ದೃಶ್ಯವೂ ಬಂತು. 'ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ'ನು ಪರದೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಪಟಾಸಿನ ಆಸ್ಪೋಟನವಾದೊಡನೆಯೇ ಹೊರಗಾಣಿಸಬೇಕಾದ ಮಹಾ ಸನ್ನಿವೇಶ! ಆಗಿನ ನನ್ನ ಕಳವಳವನ್ನು ತಾವೇ ಊಹಿಸಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪಟಾಸು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ದೇವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಾಗ ನಾನು ಪರದೆಯೊಳಗಿನ ತೂತಿನಿಂದ, ಸಭಿಕರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭಕ್ತಿರಸವು ಉಕ್ಕಿಬಂದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. 'ಕಲಿಯುಗದ ಮಹಿಮೆ' ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಆಗ ಪರದೆ ಬಿತ್ತು....ನಾಟಕ ಮುಗಿಯಿತು.... 'ಪರಮಾತ್ಮಾ! ನಿನ್ನ ಕೃಪೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ನಾನು ಬಣ್ಣದ ಕೋಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟೆ.

ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಅಮಲ್ದಾರರು ಸಿಕ್ಕರು; ಅವರು ರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ ಬಂದುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರು, " ನೀವೇನೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡಿ! ಹುಡುಗರು, ಪಾಸ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಆಡಿಯಾರು? ಕಡೆಯ ಸೀನೊಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಂತಲ್ಲಾ ಇನ್ನೇನು? ಸದ್ಯ: ಪಟಾಸಿನ ಶಬ್ದದಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಎದ್ದರು! ಆ ಗರುಡ ನಂತೂ...." ಅಂದರು. " ಏನು?....ಗರುಡ?...ಯಾವ ಗರುಡ?" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ನಾನು ಅಮಲ್ದಾರರೊಂದಿಗೆ, ಹಸುರು ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಹುಡುಗರ ನಡುವೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. " ದೇವರ-ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದ ನಲ್ಲ, ಗರುಡ?" ಎಂದು ಅಮಲ್ದಾರರು ಹೇಳಿದಾಗ, ನನಗೆ ಏನೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ, ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಕ್ಕು ಹುಚ್ಚುರಾಯನನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೂಕಿದರು. ಹುಚ್ಚುರಾಯ....ಹೆಣ್ಣು ವೇಷ ಹಾಕಿದ್ದ !!

" ಏನೋ ಇದು?" ಎಂದು ಗದರಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕವನು, " ನೀವು ಇರಲಿಲ್ಲ ಸಾರ್ ಇಲ್ಲಿ, ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು ಸಾರ್. ನಾರಾಯಣನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ನಿಂತರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅಂತ ತೋರಿತು, ಸಾರ್! ಹೆಣ್ಣು ವೇಷ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಪಲ, ಸಾರ್! ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಹಾಕೋದಿಲ್ಲ,

ಸಾರ್! ಸೀರೆ ಉಟ್ಟೊಂಡು, ಟೋಫನ್ ಹಾಕೊಂಡು 'ಲಕ್ಷ್ಮೀ' ಅಂತ ಹೋಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ ಸಾರ್! ಆಯ್ತು ಸಾರ್! ಗರುಡ! ಸಾರ್! ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಸತ್ತರೂ ಸೀರೆ ಉಡೋದಿಲ್ಲ ಸಾರ್!" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗಳಗಳನೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬಿಟ್ಟ.

ನಾತ್ಸಲ್ಯದ ಡೊಂಕು:

೨೫

ಎದುರು ಮನೆ ಮಕ್ಕಳು

ಮೊದಮೊದಲು ನನಗೆ ಅರಿವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು, ನನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕಿಟಕಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ, ದೇವರಾಜ ಬಹದ್ದೂರ ಧರ್ಮನಿಧಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಪಾದಿಸೋಣ ಅಂತ. ೩೦೦ ಪುಟದಷ್ಟು ಕಾದಂಬರಿ ಮುಂಬ ರಿದಿತ್ತು. ಕಥಾನಾಯಕನ ಕಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಗಳು ಪರ್ವತಾಕಾರವಾಗಿ ಅವನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಅವನ ರಕ್ತವನ್ನು ಹಿಂಡಿದ್ದುವು. ಅತಿಸಾರದಿಂದ ನರಳುತ್ತಾ ಅವನು ಭಾವಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿದ್ದ; ನಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಒಂದು ಕಾಡು ಗಿಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದ. 'ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ, ಚರಮಶ್ಲೋಕ ಬರೆದು ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯೋಣವೇ? ಅಥವಾ ಅದಷ್ಟು ಅಲ್ಪ ಮಾನವೇ ಸಾಕೆಂದು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕರೆಸಿ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ, ಮತ್ತೆ ಮೂರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಕೃತವಾಗಿಯೇ ಸಾಯಿಸೋಣವೇ?' ಎಂಬ ಆಂದೋಳನಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿತ್ತು ನನ್ನ ಮೆದುಳು. ಕಿಟಕಿಯಿಂದಾಚೆಯ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಾಡುವ ಜನರನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವ ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದರೆ, ಕಥಾನಾಯಕನನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಬಿಡುವುದು, ಗಂಡಸಾಗಿದ್ದರೆ, ಮೇಲಕ್ಕೆಳೆಸುವುದು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಕಿಟಕಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನಿಂತೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದು ಗಂಟೆ. ಸೂರ್ಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಇಲ್ಲ....ಆಕಳಿಸಿದೆ! ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಎದುರು ಮನೆ ಕಿಟಕಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು.

ಕಂಬಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಬೋನಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಕಪಿಗಳಂತೆ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು ಕುಳಿತಿದ್ದವು. ಮುದ್ದಾದ ಮನುಷ್ಯ ಮರಿಗಳು! ಒಗೆದ ಉಡುಪು! ಬಾಚಿದ ತಲೆ ಕೂದಲು! ಸಿಂಬಳರಹಿತ ಮುಖ! ಅವಳಿಜವಳಿ ಯಂತೆ ಎರಡು, ಎರಡೂವರೆ, ಮೂರು ವರ್ಷದ ಪ್ರಾಯವವು. ನನ್ನನ್ನೇ ದುರುದುರನೆ ದುಂಡುಗಣ್ಣುಗಳನ್ನುರುಳಿಸಿ ನೋಡಿದುವು. ನಾನೂ ದುರು ದುರಿಸಿದೆ.

ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯವಾದ ನನ್ನ ಕೂತೂಹಲ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಅದೇ ಅವರ ಆಟದ ಕೋಣೆ ಅಂತ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದೆ. ಅವರ ಅಜ್ಜ ಬೆಳಗ್ಗೆ ೭—೩೦ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಹಾಲು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಆ ರೂಮಿನ ಗೇನೇ. ಹುಡುಗಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಗಲಾಸು! ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟಲು! ಕುಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರು ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲೇ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ೮—೧೫ಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಳುಬಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೊಳೆದಿಡುವನು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ 'ಬಾಯಿ ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ'ಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ರಾಗಿ ಬಿಸ್ಕತ್ತೆಂದರೆ ಆಗದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಕಿಟಕಿಯ ಹೊರಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಅವರು ಆಗಾಗ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಅವರ ತಾಯಿ ಬಂದ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ತಬ್ಬಲಿಗಳೋ, ಏನೋ, ಪಾಪ!

ನನಗೂ ಅವರಿಗೂ ದಿನೇ ದಿನೇ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ನನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬೀಸಿದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಿಟಕಿಯಿಂದಿಳಿದು ಬಣ್ಣದ ಒಟ್ಟಿ ತಂದು, ಮತ್ತೆ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತು ಅದನ್ನು ಬೀಸಿ ನಕ್ಕರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆಗಾಗ ನಾನು ಬಿಳಿ ಬಾವುಟ ಬೀಸಿ ಅವರನ್ನು ಆನಂದಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಅವರು ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದು ಮನಮೋಹಕವಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೂತು, ಥಟ್ಟಕ್ಕನೆ ತಲೆ ತೋರಿಸಿ ಅವರು ಮತ್ತಷ್ಟು ನಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕುಸಿದು ಮಾಯವಾದಾಗಲಂತೂ ಅವರ ಅನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳ ಪರಿಚಯವಾದ ಮೇಲೆ, ಅವರೇ ಮೊದಲು ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆ ಬೀಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು! ಆಗ ನಾನೂ ನನ್ನ ಬಿಳಿ ಬಾವುಟ ಬೀಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡುವರು. ಆಗ ನನ್ನ ಕರುಳೇ ಕಿತ್ತು ಬರುವ ಹಾಗಾಗುವುದು. ಸರಿ! ನಾನು ಕಾದಂಬರಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕಿಟಕಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕಾದು ಬಾವುಟ ಬೀಸಿ ಮತ್ತೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರು “ ರೀ ! ” “ ರೀ ! ” ಎಂದು ಕೂಗುವರು.

ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಆ ಗಂಡು ಕೂಸು ನನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಅದು ನನ್ನ ಮೂಗಿನ ತುದಿಗೆ ತಾಕಿದಂತೆ ನೆಟಿಸಿ ‘ ಗೊಳೋ ’ ಎಂದು ಅತ್ತೆ. ನನ್ನ ಕಪಟಪ್ರಲಾಪ ಬಲು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಹುಡುಗರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆದರು. ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಬಂದು ನನ್ನ ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಭೇದಿಸಿತು. ಆಗ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೇ ಬೇಜಾರಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಆಗ, ಎದುರು ಮನೆ ಹುಡುಗಿ, ನನಗೆ ಒಂದು ಬೊಂಬೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಯಾವುದೋ ನೀಗ್ರೋ ಜನರ ಗೊಂಬೆ; ಅಂತಹ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ನನ್ನ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಗಾಂಧಿಯವರ ಸಣ್ಣ ವಿಗ್ರಹವೊಂದನ್ನು ನಾನೂ ಕಿಟಕಿಯ ಹೊರಗೆ ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದೆ. ‘ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವೂ ಗೊಂಬೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿ ಜಂಬದ ಚಪಲ ತೀರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ’ ಎಂದು ಆ ಮಕ್ಕಳು ತಿಳಿದುವೋ ಏನೋ? ತಕ್ಷಣವೇ ಹುಡುಗ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಇಳಿದು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಒಂದು ರೈಲು ಎಂಜನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ನನಗೆ ರೇಗಿತು. ಕೇವಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೋಲುವುದೇ ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಮಹಡಿ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಬ್ಯಾಟನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಂದೆ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕಿಟಕಿಯ ಕಂಡಿಯ ಮೂಲಕ ತುರುಕಿ ಬೀಸಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಮೋರೆ ಸಪ್ತಗಾಯಿತು. ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಲು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೆ.

ಹತ್ತು ಪಂಕ್ತಿ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿ, ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ನಾಯಕನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ ಸ್ಕಾಟುಗಳ ಕೈಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆಸುವುದರೊಳಗೆ, ರಸ್ತೆ ಅಚ್ಚಿಯಿಂದ “ ರೀ ! ” “ ರೀ ! ” ಎಂಬ ದನಿ ಕೇಳಿ ಬಂತು. ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಎದ್ದೆ. ಹುಡುಗಿ ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ನೀಲಿ ಕಾಗದದ ಟೋಪಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದೆ ಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ನೀಲಿ ಕಾಗದ ಇರಲಿಲ್ಲ— ಆಳನ್ನು ಅಂಗಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ತರಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪವೊಂದೂ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದು.... ಸದ್ಯಕ್ಕೆ, ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಮೆದುಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿದೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ದೀಪದ ಮೇಲಿನ ನೀಲಿ ಷೇಡನ್ನೇ ಕಳಚಿ ತಲೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದೆ. ಅವೆರಡೂ ನಕ್ಕು ನಕ್ಕು ಸುಸ್ತಾದುವು. ಆಗಿನ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮೈಮೇಲೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ನಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಶಾಯಿ ಕುಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರಳನ್ನು ಅದ್ದಿ ಮೀಸೆ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಮೂತಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

ಆಗ ನನ್ನ ಮಾವನವರು-ಆಗ ತಾನೆ ಅವರೊಂದಿರಬಹುದು— ನನ್ನ ರೂಮಿನೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದರು !

ನನ್ನ ಅವಸ್ಥೆ ನೋಡಿ, ಅವರು, ತಾವು ಬಂದ ಗಾಡಿಯಲ್ಲೇ ಸರಸೂನ ಊರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಸಾಯಂಕಾಲವೇ ಅವರ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ಹುಚ್ಚಾಸ್ವತ್ರೆ ಡಾಕ್ಟರು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ನಾನೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅವರು ನಂಬಲೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳೇ ನಿದರ್ಶನಗಳಾಹುವು.

ನನ್ನ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಓದಿ ನೋಡಲಿ, ನನಗೇನು ? ಓದಿ ಮುಗಿಸುವುದರೊಳಗೆ ಅವರಿಗೇ ಬರುತ್ತಿ ಹುಚ್ಚು !

ಹಾಲಿನ ಲೆಕ್ಕ

೧೯೩೮ ಜನವರಿ ೨ನೆ ತಾರೀಖು; ಗುರುವಾರ ಸಂಜೆ ೬-೩೦. ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೂ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ಬಡಿಯುವ ಹಾಲಿನವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅಂತ ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಧರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೂ ಆಕೆಯೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಚರ್ಚೆ. ಕೊಂಚ ನೀವೂ ಲಾಲಿಸಿ, ಪರವಾಯಿಲ್ಲ.

“ ಹೋದ ತಿಂಗಳು ಹಾಲಿನ ಲೆಕ್ಕ ಎಷ್ಟು ? ”

“ ಲೆಕ್ಕವೇನು ಮಹಾ ! ನೀವೇ ನೋಡಿ. ಹದಿಮೂರನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ವರೆಗೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮೂರು ಪಾವು ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಮೂರು ಪಾವು ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು; ಸಾಯಂಕಾಲ ಒಂದೂವರೆ ಪಾವು ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಎರಡೂವರೆ ಪಾವು ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು. ಅಷ್ಟೆ. ಒಂದು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಎಮ್ಮೆ ಒದ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಪಾತ್ರೆ ಮುಗುಚಿಕೊಂಡಿತು; ಒಂದೇ ಒಂದು ಚಟಾಕು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದನವನು ಮನೆಯಿಂದ ಕೈ ಹಾಲು ತರಲೇ ಇಲ್ಲ....”

“ ತಾಳು....ತಾಳು....ಬರೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ಮೇಲು.... ಚಟಾಕು ಅಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಸೇರು ಅಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ....”

“ ಅಯ್ಯೋ ! ನೀವು ಸ್ಕೂಲು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಅಂತ ಆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತೀರೋ, ನಾನು ಬೇರೆ ಕಾಣೆ. ಅದಿರಲಿ; ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿ ನಲ್ಲಾ....ಒಂಭತ್ತನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ನಾವು ‘ ಮಂಗನ್ ’ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲವೆ ? ಆ ಹೊತ್ತು ಮನೆಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿತ್ತು ಅಂತ ಹೇಳಿ ಹಾಳಾದವನು ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲೇ ಇಲ್ಲ...ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಹೋದ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದಿನ ತಿಂಗಳಿನ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಅವನು ನಮಗೆ ಏಳು ಪಾವು ಹಾಲು ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು....ಅದನ್ನೂ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಿ....”

“ ಆಗಲೇ ತಲೇ ಸಿಡಿದುಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆ....ಎಲ್ಲಾನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒದರಿಬಿಡಬೇಡ....ಎಳು ಪಾವು ಅಂತ ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಹಸುವಿನ ಹಾಲೋ ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲೋ?....”

“ ಹಸು....೧೨ ದಿನದ ಹಾಲಿನ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಡಿದು ಹೋಗೋ ತಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೀವು ಹೇಗೆ ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. ಪಾಸು ಮಾಡಿದಿರಿ ಅಂತ ನನಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯ !”

“ ಅಲ್ಲ, ಕಣೇ! ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ನಿನಗೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಇಷ್ಟು ಹಾಲು ಅಂತ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದರಿ....”

“ ಈಗ ನಷ್ಟವಾದದ್ದೇನು? ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಎಲ್ಲಾನೂ ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆ ತುದಿಯಲ್ಲೇ ಇದೆಯಲ್ಲಾ....ಬರೆಯಿರಿ, ಅಂದ್ರೆ ”

“ ನೋಡು! ರಾಮಾನುಜಂ ಅಂತ ಒಬ್ಬರಿದ್ದರು; ಮಹಾನುಭಾವರು. ಪ್ರಚಂಡ ಷಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಅದರೂ ಕೂಡ ಈ ಮನೆ ಹಾಲಿನ ಗುಣಾಕಾರದಲ್ಲಿ ತಳಮಳಾಯಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ....ಈಗ ಆತನನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ನನಗೇನು ಸುಖವಿಲ್ಲ ಅನ್ನು....ಹೇಳು....ಹದಿಮೂರನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ವರೆಗೆ....”

“ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದೀನಿ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮೂರು ಪಾವು ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಮೂರು ಪಾವು ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು. ಹದಿಮೂರು ಅರ್ಧ ಆರೂವರೆ ಸೇರು....”

“ ಸುಮ್ಮನೆ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಓಡಿಸಬೇಡ....ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಐದು ಸೇರು, ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು ಐದೂವರೆ, ಅಲ್ಲವೇ ?”

“ ಓಹೋ! ಪರವಾಗಿಲ್ಲ! ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆಯಲ್ಲಾ !”

“ ಸದ್ಯೆ ನೀನು ಶಹಬಾಷಾಗಿರಿ ಕೊಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಹೋಯಿತು. ಈ ಹಾಳು ಲೆಕ್ಕ ಬೇಗ ಮುಗಿಸೋಣ....ತಲೆ ನೋವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ....ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು, ಸಾಯಂಕಾಲ ಎಷ್ಟು ?”

“ ಸಾವಿರಸಲ ಹೇಳಿ ಆಯಿತು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮೂರು, ಸಂಜೆ ಒಂದೂವರೆ, ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕೂವರೆ ಪಾವು; ಹದಿಮೂರು ದಿನ....ಆಚೆ ತಿಂಗಳ ಎಳು ಪಾವು, ಸಿನಿಮಾಗೆ ಹೋದ ದಿನದ್ದು ಒಂದೂವರೆ ಪಾವು ಇದಿಷ್ಟೂ ಕಳೆಯಬೇಕು.”

“ಆಯ್ಯೋ! ಕಳೆಯುವುದು, ಕೂಡುವುದು. ಆ ಮೇಲೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಾಡಿದರಾಯಿತು. ಈಗ ಈ ಲೆಕ್ಕ ಮುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ....ಹದಿಮೂರು ಒಂದು ಹದಿಮೂರು; ಹದಿಮೂರರೆಡು ಇಪ್ಪತ್ತಾರು; ಹದಿಮೂರು ಮೂರಲ ನಲವತ್ತೊಂಭತ್ತು; ಹದಿಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು....”

“ಏನು, ಏನು! ಮಗ್ಗಿ ಯಾಕೋ ತಲೆಕೆಳಗಾಯಿತು....ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನೀವೇ ಲೋಕಮಾನ್ಯ! ಹದಿಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಐವತ್ತೆರಡು, ಗೊತ್ತಾಯಿತೇ?”

“ಹಾಗೋ! ಸರಿ! ಅದನ್ನೇ ಬರಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹದಿಮೂರರ್ಧ....”

“ಆರೂವರೆ.”

“ಹುಂ. ಆರೂವರೆ! ಅಂದರೆ, ಐವತ್ತೆಂಟೂವರೆ....”

“ಅದರಲ್ಲಿ ಏಳೂ, ಬಂದೂವರೆ ಎಂಟೂವರೆ ತೆಗೆಯಿರಿ....”

“ತೆಗೆದೆ.”

“ಈಗಷ್ಟು ಬಂತು? ಐವತ್ತು ಸಾವು ತಾನೆ....”

“ಸರಿ! ಐವತ್ತು ಅಂತ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿ ಇರಬೇಕು. ಈಗ, ಇಷ್ಟಕ್ಕೆಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿ ಅಂತ ನೋಡಬೇಕಲ್ಲವೆ?”

“ಹುಂ. ನೋಡದೆ!”

“ರೇಗಬೇಡ, ಕಣೆ. ಕೊಂಚ ಹೇಳಿಕೊಡು....”

“ಹಾಗಾದರೆ ಐವತ್ತು ಪಾವನ್ನು ಸೇರು ಮಾಡಿ....”

“ಮಾಡುತ್ತೇನೆ....ನಾಲ್ಕೊಂದು ನಾಲ್ಕು....ಬಾಕಿ ಒಂದು....ಹತ್ತು....ನಾಲ್ಕೆರಡು ಎಂಟು. ಬಾಕಿ....ಎರಡು....ಹನ್ನೆರಡು ಸೇರು, ಎರಡು ಸಾವು....”

“ಹತ್ತು ಸೇರಿಗೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ; ಎಂಟಾಣಿಗೆ ಎರಡೂವರೆ ಸೇರು....ಎರಡೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ ಆಯಿತು, ಅಲ್ಲವೆ ನೋಡಿ....”

“ನೋಡುವುದೇನು?....ಸದ್ಯೇ, ೧೩ನೇ ತಾರೀಖಿನ ವರೆಗೆ ಹಸುವಿನ ಹಾಲಿನ ಲೆಕ್ಕ....ಎರಡೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ, ಅಂತ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು....ಈಗ ಹಾಳು ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು....”

“ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲಿನ ಲೆಕ್ಕವೇನು ಬಹಳ ಸುಲಭ! ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮೂರು ಸಾವು, ರಾತ್ರಿ ಎರಡೂವರೆ, ಅಷ್ಟೆ. ಅದರೆ, ಎರಡು ದಿನ ಸಂಜೆ ವಿಪರೀತ

ಮಳೆ ಬಿತ್ತು ಅಂತ ನೆಪ ಹೇಳಿ ಬರೀ ನೀರು ತಂದಿದ್ದ; ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಸು ಕೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಆಗಲೇ ಅವನಿಗೆ ಹೆದರಿಸಿದೇನೆ....ಅದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಕೂಡದು....”

“ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ! ಸೇರಿಸುವುದು ಬಿಡುವುದು ಆಮೇಲಾಗಲಿ; ಅಂದರೆ ನೀನೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ !.... ಈ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಲೆಕ್ಕವೇ ಮರೆತು ಹೋಯ್ತು.... ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಹೇಳು.... ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು

“ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಕಡ್ಡಿ ಇರುವುದೇತಗೋಸ್ಕರ? ಗೀಚಬಾರ ದಾಗಿತ್ತೇ? ನನಗೂ ತಲೆ ನೋವು ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ.... ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮೂರು ಪಾವು, ರಾತ್ರಿ ಎರಡೂವರೆ! ”

“ ಅಯ್ಯೋ, ರಾಮ! ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸಂಜೆ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಅಂತ ಒಂದೇ ಸಲ ಹೇಳಿ ಬಿಡಬಾರದೇ? ಸುಮ್ಮನೆ ಸೀಡಿಸಬೇಡ....”

“ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಗರಾಡಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ.... ನೀವೇ ಎರಡು ಹೊತ್ತೂ ಗುರುತು ಹಾಕಿ.... ಯಾರು ಬೇಡಾ ಅಂತಾರೆ.... ಮೂರು ಎರಡೂ ವರೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕೆ? ”

“ ಐದೂವರೆ ಅಂತ ಅಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ನಿನಗಾಗುವ ನಷ್ಟವೇನು....? ಶಂಖದಿಂದ ಬಂದರೆ ತೀರ್ಥ ಅಂತ ನಾನೂ ಕುಳಿತಿದೇನೆ.... ಅನ್ನು....”

“ ಐದೂವರೆ! ಸಾಕೆ.... ಹದಿಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ....”

“ ಅರವತ್ತೈದು.... ಆರೂವರೆ.... ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದೂವರೆ.... ಸರಿಯೇ ? ತಪ್ಪಾದರೆ ತಿದ್ದು ! ನಿಂತುಕೊಂಡು ನಗಬೇಡ....”

“ ಅವಕ್ಕಲ್ಲ ನಾನು ನಗುವುದು! ಅದರಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಲು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ....”

“ ನೀನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಕಾರ್ಕೋಟಕ ಸುಮ್ಮನಿರು ತ್ತಾನೆಯೇ? ರಂಪ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ, ಕಣೆ! ಬೀದಿಯವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ ”

“ ಇರಲಿ!.... ಆ ಮೇಲೆ....”

“ ಅದೇಕೆ ಇರಬೇಕು? ಧರ್ಮರಾಯನ ಹಾಗೆ ನೀವು ನೀರಾಗಲಿ ಹಾಲಾಗಲಿ ಋಣ ತೀರಿಸಿಬಿಡುವುದು ಅಂತ ಅವನಿಗೆ ಕಾಸು ಕೊಟ್ಟು,

ಕೊಬ್ಬಿಸಿ ಬಿಟ್ಟದೀರಿ....ಅವನ ಕೂಗಾಟಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ನಾಳೆಯಿಂದ ಅವನು ಬರೀ ನೀರನ್ನೇ ತರುತ್ತಾನೆ. ಆಮೇಲೆ ಕಾಫಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ, ಮೊಸರು ಏಕೆ ಹೀಗಿದೆ, ಅಂತ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಗೋಳು ಮುಖ ಹಿಡಿದು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ....ಹೇಳಿದೇನೆ....”

“ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ! ಯಾವ ಹೊತ್ತೋ, ಏನೋ ಅಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಈಗ ಸೇಡು ತೀರಿಸುತ್ತಿದೀಯಾ....ಆ ಮಾತು ಬೇಡ ಈಗ....ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು ಎಷ್ಟಾಯಿತು?....ಎಷ್ಟತ್ತು ನಾಲ್ಕೂವರೆ ಪಾವು ತಾನೆ?....”

“ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೊಂದು, ಬರೆಯುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ....ತಿದ್ದಿ ಅದನ್ನ....ಎಷ್ಟತ್ತೊಂದೂವರೆ ಅಂದ್ರೆ....”

“ಸರಿ, ಅಷ್ಟಕ್ಕೆಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿ?”

“೨೨ ಪಾವಿನ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಅಲ್ಲವೆ....ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗೆ ೬೬; ನಾಲ್ಕಾಣೆಗೆ ಐದೂವರೆ.....ಎಷ್ಟತ್ತೊಂದೂವರೆ ಪಾವು ಸರಿ ಹೋಯಿತು....೩ ರೂಪಾಯಿ ೪ ಆಣೆ, ಅಷ್ಟೆ.”

“ಒಳ್ಳೆ ನೀರುಕುಡಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ ಅಂತೀನಿ, ಲೆಕ್ಕಾನಾ! ಲೋವರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಕೂಡ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ ನೀನು, ಅಲ್ಲವೆ?”

“ನಿಮ್ಮ ಶಹಭಾಷಾಗಿರಿ ನನಗೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ, ಅಂದ್ರೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ಸ್ಕೂಲು ಬಿಡಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಂ. ಎ., ನೂ ಮಾಡಿರುವೆ; ಬಿ. ಟಿ. ನೂ ಮಾಡಿರುವೆ.”

“ಆಗ ನನ್ನ ತಾಪತ್ರಯ ಕೇಳುವವರು ಯಾರು? ಸರಿ. ಎಲ್ಲಿಗೋ ಕೊಂಕಣಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು ಮಾತು....ಈಗ ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಎರಡೂವರೆ, ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು ಮೂರೂಕಾಲು, ಒಟ್ಟು ಐದೂಮುಕ್ಕಾಳಾಯಿತು....”

“ಹದಿಮೂರು ದಿನಗಳ ಲೆಕ್ಕ....ಅಲ್ಲದೆ, ಎಮ್ಮೆ ಒದ್ದ ದಿನ ಚಟಾಕು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟು....ಅದನ್ನ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೇವಲ್ಲಾ....”

“ಅಯ್ಯೋ ಗ್ರಹಚಾರವೇ! ಎಂತಹ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕ? ಶುದ್ಧ ಅವಲಕ್ಷಣ....ಹೀಗಾದರೆ, ಹಾಲು ಏಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಂತೀನಿ....”

“ನನಗೋಸ್ಕರ ಹಾಲು ಕೊಂಡಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಕಾಫಿ ಕಾಫಿ ಅಂತ ಅಳುತ್ತಾ ಅಡಿಗೆವನೆ ಹೊಸಲಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೊರಳಾಡು

ತ್ತಾರೋ, ಅವರಿಗೋಸ್ಕರ ಸಾಕು....ಬಿಡಿ ಅಂದ್ರೆ....ನಾಳೆಯಿಂದ ಹಾಲೂ ಬೇಡ....ಕೀಲೂ ಬೇಡ....ಈ ರಥ ಹೇಗೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತದೋ ನೋಡುತ್ತೀನಿ.”

“ರೇಗಬೇಡಮ್ಮ ಮಹಾತಾಯಿ! ನೀನು ತೇಗಿದರೆ ಈ ಬಡಪ್ರಾಣಿ ಹೇಗೆ ಬದುಕಿಯಾನು? ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಯಾರು ಬೆಳಕು?....”

“ಸಾಕು, ಬಿಡಿ, ಅಂದ್ರೆ....ನನ್ನನ್ನ ಅಪಮಾನಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೀವು ಈಗ ಈ ಲೆಕ್ಕ ತೆಗದಿದ್ದು, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ?”

“ಅಲ್ಲ ಕಣೆ! ಒಂದು ವುಸ್ತುಕದಲ್ಲಿ ಗುರುತುಹಾಕಿರು ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು ತಪ್ಪೆ? ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನ ಹೀಗೆ?”

“ಬರೆದಿಟ್ಟಿರೇನು? ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೇನು? ನಿಮಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಬೇಕು, ಅಷ್ಟೇ ತಾನೇ....”

“ಹೋಗಲಿ. ತಪ್ಪಾಯ್ತು, ಬಿಡು! ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕ ಸಲೀಸಾಗಿದೆ ತಾನೆ?”

“ಅದುವರೆಗೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತೇನು?...ಪಾತು, ಪಾತು ಗಂಡ ಇಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿನ ಇದ್ದರು? ಆರು ದಿನವೋ ಏಳು ದಿನವೋ?”

“ಅವರು ಬಂದದ್ದೂ ಆಯಿತು; ಹೊರಟದ್ದೂ ಆಯಿತು....ಈಗ ಆ ಸಮಾಚಾರ ಯಾತಕ್ಕೆ? ಹಾಲಿನ ಲೆಕ್ಕ ಹೇಳು....”

“ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಇದ್ದಾಗ ಒಂದು ಪಾವು ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು, ಒಂದೂವರೆ ಪಾವು ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ....”

“ಎಷ್ಟು ದಿನ ಹೀಗೆ....”

“ಅವುದ್ದಷ್ಟು ದಿನ....”

“ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲ....ಎಷ್ಟು ದಿನ ಇದ್ದರೋ ಯಾವಾಗ ಎದ್ದರೋ, ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು?”

“ಇರಲಿ....ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ....ಲಲಿತುವಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಎಂಟು ದಿನ ಒಂದೂಕಾಲು ಪಾವು ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಬುಧವಾರ, ಗುರುವಾರ, ಶುಕ್ರವಾರ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹಾಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇ

ಇಲ್ಲ....ಶುಕ್ರವಾರ ಸಂಜೆ ಸಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಮೂರು ಪಾವು ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ....ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನವರು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಎರಡೂವರೆ ಪಾವು ಕೊಟ್ಟರು....ಅದೂ ಬರೀ ನೀರು....ಯಾರ ತಪ್ಪೇ, ಯಾರ ಮೋಸವೋ, ಭಗವಂತನೇ ಬಲ್ಲ....ಆ ಮೂರು ದಿನ ಮಾತ್ರ ನಾಯಿಗೆ ಅಂತ ಸಂಜೆ ಒಂದು ಚಟಾಕು....”

“ನೋಡಿಲ್ಲಿ....ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಈ ಹಾಳು ಲೆಕ್ಕ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ಕುರ್ಚಿ ಕಾಲು ಕಚ್ಚಿದರೂ ಕಚ್ಚಿದೆ....ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಬಿಡೋಣ. ತಂತೆ ತಕರಾರು ಏನು ಬೇಡ...ಆ ಹಾಳಾದವನು ಎಷ್ಟು ಬೇಕು ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಅವನ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕೈ ಮುಗಿದುಬಿಡೋಣ....”

“ಇದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ”

“ಯಾವ ನ್ಯಾಯವೇ? ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಳಿ ಯುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಯ....”

“ನಾನೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ....ಬೆಳಗಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾನೇ ಬೇಕಾದರೆ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಲೋವರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಹೆಚ್ಚೋ, ನಿಮ್ಮ ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. ಹೆಚ್ಚೋ, ನೋಡೇಬಿಡೋಣ.”

“ಸುಮ್ಮನೆ ನಾನೂ ನೀನು ಜಗಳ ಆಡಿ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.... ಈ ಹೊತ್ತೂ ನೀನೇ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಿಯಾ! ಯಾಕೆ ವ್ರಥಾ ಶ್ರಮ? ನನ್ನ ಶಾಲೆ ಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಇದಾನೆ ಇಷ್ಟೇ ಇಷ್ಟು ಎತ್ತರ ಮರಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅವನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೂರಿಸಿ ಲೆಕ್ಕ ಸರಿಮಾಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅದೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಹಾ!....ಹಾಲಿನವನನ್ನು ಸಾಯಂಕಾಲ ಬಾ, ಹಣ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗು ಅಂತ ಹೇಳಿಬಿಡು....”

“ಅಂತೂ ನೀವು ದೊಡ್ಡ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಾದದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿ ತಲ್ಲಾ.”

ಆನೆಯ ಹಣೆಬರಹ

ನಾನುದ ಬಲವೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ! ಆದರೆ, ಯಾವ ನಾಮ ? ತೆಂಗಲೆಯೋ ? ವಡಗಲೆಯೋ ? ಅದೇ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ! ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಲ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಯಾರೋ ಪುಂಡರು ಕತ್ತಲಲ್ಲೇ ಕದ್ದೊಯ್ದು ತೆಂಗಲೆ ತೊಡೆದು ವಡಗಲೆ ಬಳೆದು ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವ ಮೊದಲೇ ಯಥಾ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಂದಿರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಭಯಂಕರ ಕೇಶಾಕೇಶಿ ನಡೆದು ಆರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಉರಿಗೊಂದು ಸ್ವೆಷಲ್ ನ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ್ ಕೋರ್ಟು ಬಂದಿತ್ತು. ಜಾಗಟೆ, ಜವನಿಕೆ, ಭತ್ರಿ, ಚಾಮರ ಇವೆಲ್ಲದರ ಮೇಲೂ ಯಾವ ನಾಮ ವಿರಾಜಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಮೇಲು ಮೇಲಿನ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನಗಳು ತಮಗೆ ಮನ ಬಂದಂತೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಾಪಿಡುತ್ತಾ, ಒಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆ ಪರಾತ್ಪರ ವಸ್ತುವಿಗೂ, ಹತ್ತಾರು ಸಲ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಹಣೆಬರಹವನ್ನು ತಿದ್ದಿದ್ದರು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದಿನ, ದೇವಸ್ಥಾನದ ಆನೆಗೂ ತಲೆನೋವು ಬಂತು. ತನ್ನ ವಿಶಾಲ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಡಗಲೆ ನಾಮವನ್ನು ಹೊತ್ತು, ಒಂದು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಅದು ಹಾಯಾಗಿ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ತೆಂಗಲೆಯವರಿಗೆ ಅದರ ನಿಲುವೂ ನಲಿವೂ ಅಸಹ್ಯ ವೆನಿಸಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಗುಂಪುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಆನೆಯ ತಲೆಯಮೇಲೆ ನೀರು ಸುರಿಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಡಗಲೆ ವೀರರು ಭಾರಿ ಭಾರಿ ದೊಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು. ಎಂದಿನಂತೆ ಅಂದೂ 'ಮಾರಿಗೌತಣ' ವಾಯ್ತು.

ಈ ಪ್ರಸಂಗ ನಡೆದಮೇಲೆ ದೊಣ್ಣೆ ವರಿಸೆಯಿಂದ ಪುಣ್ಯ, ಪುರುಷಾರ್ಥ, ಎರಡೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನಗಂಡು, ಇಬ್ಬರೂ ಮೂವರು ತೀಕ್ಷ್ಣ

ತೆಂಗಲೆಯವರು ತಮ್ಮ ಪಂಗಡದ ಪರವಾಗಿ ಸಿವಿಲ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಾವಾ ಹೂಡಿದರು. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಆನೆಗೆ ತೆಂಗಲೆನಾಮವೇ ಅನ್ವಯಿಸುವುದೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಬಳಿಯಲು ತಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವರೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿ, ಆ ಕೈಂಕರ್ಯ ವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವಾಗ ವಡಗಲೆಯವರು ಅಡ್ಡಿಬಾರದಂತೆ ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಯಿತು.

ಮದರಾಸಿನ ಒಬ್ಬರು ಪ್ರಮುಖ ವಕೀಲರು ದಾವಾ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಸಹಸ್ರ ತೆರಬೇಕಾಯಿತಂತೆ. ಮೈಲಾ ಪೂರಿನ ತಮ್ಮ ಬಂಗಲೆಯ ಮೂರನೇ ಮಹಡಿಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಆತ ಹತ್ತು ನೋಟುಗಳನ್ನು ಬಲಗೈ ನೀಡಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಮುಗುಳುನಗೆ ಬೀರಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬೀರುವಿನಲ್ಲಿರಿಸಿದರು !

ಪ್ರಮುಖ ಲಾಯರು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಆ ಊರಿನ ಸಣ್ಣ ವಕೀಲರೊಬ್ಬರು ಮುನ್ಸೀಫರ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಅವರಿಗೆ ಫೀಸು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಎರಡು ತುಳಸಿ ದಳ ಹೆಚ್ಚು ! ಅರ್ಧ ಉದ್ಧರಣೀರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು ! ಮಂಗಳಾರತಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, “ಹೋ ! ಬೆಳಕು ಬಿಡಿ ! ನಮ್ಮ ಲಾಯರೇ ! ದರ್ಶನ ವಾಯಿತೆ ?” ಎಂಬ ಕೂಗು. “ಅಪರೂಪ ದರ್ಶನ ! ದೇವರ ಸೇವೆಗೆ ತಾವು ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ಈಚೆಗೆ ? ಇವತ್ತು ಪುರಸತ್ತೋ ಏನೋ ? ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ” ಎಂಬ ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿ, ಆಪ್ತೆ.

ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ಕಡೆ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದವರೂ ಮೈಲಾ ಪೂರಿನ ಮೂರಂತಸ್ತಿನ ಮಹಡಿ ಮನೆ ಲಾಯರೇ ! ಅವರಿಗೂ ಡಯಬಿಟಸ್ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರಿಗೂ ಹತ್ತಾರು ಜೂನಿಯರಗಳು ; ಮೂರು ಮೋಟರ್ ಗಾಡಿಗಳು ಉಂಟು. ನಾಮಧಾರಿಗಳ ನಾಮ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ ; ಅಥವಾ, ಇದ್ದರೂ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಆಗಿದೆ ; ರೆಸ್ ಜೂಡಿಕಾಟ್ ಬೇರೆ ಇದೆ ; ನಾಮಕ್ಕೂ ಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಉಂಟು. ಆನೆಯ ಹಣ ವಿಶಾಲ ವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ನೆಪದಲ್ಲಿ ನಾಮಕ್ಕೆ ಲಿಮಿಟೇಷನ್ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಸಿಗೊ ತಕ್ಕ ಕಗ್ಗ ಅವರೂ ಬರೆ

ದಿದ್ದರು. ನಾನಾದ ಬುಡವನ್ನೇ ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವಂತಿತ್ತು ಅವರ ನ್ಯಾಯ ಚಂಚುವಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಹೊರಬಿದ್ದ ತತ್ಪರಚನೆ.

ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಕಟ್ಟಳೆ ಚಿಗುರಿತು. ಇಷ್ಯಾಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡಿ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ದಿನ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಮೈಲಾಪುರಿಗೆ ತಂತಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆ ಭಾರೀ ದಿಗ್ಗಂತಿಗಳ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟುಗಳು ಆರ್ಡರಾದುವು. ಮುನ್‌ಸಿಫರ ಸಹನೆಯೂ ಬತ್ತಿತು. ಊರಿನ ಒಡಪಾಯಿ ಲಾಯರುಗಳ ಮೇಲೆ ಅವರು ಕಂಡಕಾರಿದರು. ನೊಂಡು ಹಿಡಿದರು. ಪ್ರಪಂಚ ತಲೆಕೆಳಗಾದರೂ ಮುಂದಿನ ತಾರೀಖಿಗೆ ತಾನು ಕೇಸನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಖಂಡಿತವೆಂದು ಶಪಥ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಅಂದಿನ ಗುಡುಗಿಗೆ ಕೋರ್ಟ್‌ಲ್ಲವೂ ನಡುಗಿ ಉಡುಗಿತು. ಶುಳಿಸಿ ದಳದ ಲಾಯರಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂತು.

ಆ ದಿನದ ಹಿಂದಿನ ದಿನ, ಎಗ್‌ಮೂರು ಸ್ಟೇಷನಿಂದ ಹೊರಟ ಎಸ್. ಐ. ಆರ್. ಕಂಪನಿಯ ಟ್ರೇವೆಲ್‌ಡ್ರಂ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಹೊರಟದ್ದೇ ಒಂದು ಹೊಸ ಮೋಜಸ್ಸಿನಿಂದ ! ಭುಕ್ ಭುಕ್ ಭುಕ್, ಭುಕ್ ಭುಕ್ ಭುಕ್ ಎಂದು ಅದು ಎದಿದ್ದೇ ಒಂದು ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗದ ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ! ಏಕೆಂದರೆ, ಅಂದು ಆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ, ಒಂದನೆಯ ನಂಬರ್ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಹೆಸರಾಂತ ಟಿಗರುಗಳೂ ಎರಡನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೂನಿ ಯರುಗಳಾದ ಎಂಟು ಸಾಧಾ ಲಾಯರುಗಳೂ ಲಗೇಜ್ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೂರು ಲಾ ರಿಪೋರ್ಟುಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಅಂದಮೇಲೆ, ರೈಲಿಗೆ ದುರ ಹಂಕಾರ ಹಿಡಿದಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿದೆ ? ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅನೆಯ ಮಸ್ತು ಕಾಫಿಷೇಕ ಪುನರ್ಮಸ್ತಕಾಲಂಕಾರ ಅಥವಾ ನಾಮಪಾಲನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನಗೂ ಒಂದು ಪಾತ್ರ ಲಭಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ರೈಲಿಗೂ ಅನಂದ ! ಅದು ವಡಗಲೆ-ತೆಂಗಲೆ, ತಂಗಲೆ-ವಡಗಲೆ, ವಡಗಲೆ-ತೆಂಗಲೆ ಎಂದು ಕಂಬಿ ಕಂಬಿಗೂ ಘೋಷಿಸುತ್ತಾ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮರದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಅನೆಯಿದ್ದ ಊರಿನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಸಾಗಿತು.

ವಿಚಾರಣೆಯ ದಿನ. ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನದ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಜನ ಸಂದಣಿ ಬಹಳ. ಭಕ್ತರ ಸಮೂಹ, ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ಹಲ್ಲಿರಿದು ನಿಂತಿದೆ ಉಭಯ ನಾಮದವರೂ ದಂಡೋಪದಂಡವಾಗಿ ನೆರೆದಿದಾರೆ. ಹನ್ನೊಂದೂವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಾದಿಗಳ ಪರವಾದ ದಿಗ್ದಂತಿ ಎದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ತಾಂಬೂಲ ತುಂಬಿದ ಬಾಯನ್ನು ತೆರೆದರು. ಆದರೆ, ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ಪರ ಲಾಯರೂ ಅವರ ಸಂಗಡಲೇ ಎದ್ದರು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ರೆಲ್ಲ ಕಲಹಕುತೂಹಲರಾಗಿ ಕಿವಿಯಾಡಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದರು. “ ಕೊಂಕುಳ್ಳಲ್ಲಿ ದೋಣ್ಣೆ, ಕೈಯಲ್ಲೂ ದೋಣ್ಣೆ ” ಸಹಿತವಾಗಿ ಅವರು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ವಡಗಲೆ ಯವರ ಲಾಯರು ಕಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ‘ ಶ್ರೀ ಆನೆ’ಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸದೆ ಇರುವುದು ತೀರ ಅನ್ಯಾಯವೆಂದೂ ಆನೆ ಎಂಬ ಪ್ರಾಣಿ ವಿಶೇಷಕ್ಕೆ ಮಾನವನಿಗಿರುವಂತೆಯೇ ಪಂಚಕೋಶಗಳೂ ಪಂಚ ಪ್ರಾಣಗಳೂ ತಾಪತ್ರಯಗಳೂ ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯ ವಸ್ತು ವಿವೇಕವೂ ಉಂಟೆಂದೂ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಆನೆ ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸುವುದೆಂದೂ ಆನೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡ ಬಲ್ಲುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಗಜೇಂದ್ರಮೋಕ್ಷದ ಕಥೆಯೇ ನಿದರ್ಶನವೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಅವರು ಮುನ್ಸೀಫರನ್ನು ಬೆಪ್ಪು ಹಿಡಿಸಿದರು. ತೆಂಗಲೆಯವರ ಲಾಯರೂ ಕೂಡ ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಕಡಮೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎದುರು ಪಾರ್ಟಿಯವರ ವಾದ ಸರಣಿಯನ್ನು ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಭಟಿಸಿದರು. ತಾವು ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ತಂದಿದ್ದ “ ಮಹಾಪ್ರಾಣಿನಿಘಂಟು ” “ ಅಜಗಜೋಪನಿಷತ್ತು ” “ ಪ್ರಾಣಿದಯಾಸಂಘದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ ” “ ಎಲಿಫೆಂಟಾಸಿಸ್ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ” ಎಂಬ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಅವರು ಅನೇಕ ಪುಟಗಳನ್ನು ಓದಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಆನೆಯ ಹುಟ್ಟುಗುಣ ಪೆಟ್ಟುಗುಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರದದ್ದನ್ನು ಓದುವ ಶಕ್ತಿ ಅವುಗಳಿಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು, ಅಲ್ಲದೆ, ಕೋರ್ಟಿನೊಳಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗದ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸದೆ ಇರುವುದು ಕಾನೂನಿಗನುಗುಣವಾದದ್ದೇ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಲು ನೂರಾರು ಹಿಂದಿನ ಕೇಸುಗಳ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ರೇಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಿಂದ ಲಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಂದ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯೆಲ್ಲವೂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಣೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಸಾಗಿತು. ಪೈಲ್ವಾನ ರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಹೊಸ ಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಊರಿನ ಲಾಯರುಗಳನ್ನೂ ಭಕ್ತ ವೃಂದವನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಲಂಡನ್, ರಂಗೂನ್, ಕೋಲಂಬೊ ಮೊದಲಾದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲೂ ಅನೇ ನಾಮ ಕಲೆ ವಡೆ ತೆಂಗುಹಣೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನೂ ಮುನ್ ಸೀಫರ ಮುಂದೆ ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಾಯಿತು. ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಜೂನಿ ಯರುಗಳೂ ಸೀನಿಯರುಗಳೂ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಮತ್ತೆ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿದುವು. ರೈಲೂ ಹೊರಟಿತು.

ಅದರ ಅಚ್ಚಿ ಸೋಮವಾರ ಮುನ್‌ಸೀಫರು ತೀರ್ಪು ಕೊಟ್ಟರು!.... ತೆಂಗಲೆಯವರು ಜಯಭೇರಿ ಹೊಡೆದರು. ಕಂಡಕಂಡ ವಡಗಲೆಯವರನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿದರು. ಅನೆಯನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಊರ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಓಡಾಡಬೇಕೆಂಬುವಷ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಆನಂದ ಉಕ್ಕಿ ಬಂತು. ಅದರೆ, ಅನೆಯ ಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ತೆಂಗಲೆಯವರಿಗೆ, ಅಪೀಲು ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವ ವರೆಗೂ ನಾಮಹರಣ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ವಡಗಲೆಯವರು, ನ್ಯಾಯ ಹೇಳಿದರು. ಸರಿ! ಅಪೀಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಗೆದ್ದರು. ವಡಗಲೆಯೇ ವೇದೋಕ್ತ ವೆಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜಡ್ಜರಿಗೆ ತೋರಿತು. ಮುಂದೆ, ಅಪೀಲು ಎರಡನೆಯ ಅಪೀಲು ವಿಮರ್ಶೆ ಪುನರ್‌ವಿಮರ್ಶೆ ಪರಾಂಬರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಂತಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹತ್ತಿ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನವರೂ ನಾಮದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿದರು. ಮುನ್‌ಸೀಫರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅಸಾಧುವೆಂದು ಹೈ ಕೋರ್ಟ್‌ನವರೂ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ತೆಂಗಲೆಯವರು ಸಮುದ್ರದಾಚೆ ದ್ವೀಪಾಂತರದಲ್ಲಿ ತಮಸಾನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವ ಪ್ರಿವಿಕ್‌ನಾನ್‌ಸಿಲ್‌ನವರನ್ನು ಶರಣಹೋದರು. ಅವರು ತೆಂಗಲೆಗೆ 'ತಥಾಸ್ತು' ಅಂದರು.

ಒಂದುದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಏಳು ಏಳೂವರೆ ಘಂಟೆ ಇರಬಹುದು. ಕಿರುಬಿಸಿ ಲಾದರೂ ಉರಿಬಿಸಿಲು! ಭಂಡಮಾರುತನು ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಲಕಲ ನಿನಾದಕ್ಕೆ ಬದಲು ತೆಂಗಲೆ ವಡಗಲೆಯವರ "ಅಡಾ-ಪೋಡಾ-ವಾಡಾ" ವಾಗ್ವಾದ! ನಾಮಹರಣಕ್ಕೆ ಅದೇ ಸುಮುಹೂರ್ತವೆಂದು ತೆಂಗಲೆ ಜೋಯಿಸರು ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಅನೆಯ ಸುತ್ತ ಡಿಂಗರಿಗರು ಎದೆತಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅನೆಯ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೆಂಗಲೆನಾಮ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಗಗನವನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಾದ್ಯಘೋಷ ಮೊಳಗಿಸಲು ನಾದಸ್ವರದವರು ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದರು. ದೊಂಬಿ ಬಲಿತು ದಂಗೆಯಾದರೆ ಏನು ಗತಿ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕರೆಸಿದ ಇಬ್ಬರು ರಿಸರ್ವ್ ಪೊಲೀಸಿನವರು ಅನತಿದೂರದಲ್ಲೇ ಬಂದೂಕ ಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಹಾಜರಿದ್ದರು.

ವಡಗಲೆ ನಾಮವನ್ನು ಅಳಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಗಲಾಟೆ ಏನೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ತೆಂಗಲೆಯ ಕಲಾನಿಪುಣರಾದ ಅನಂತಯ್ಯಂಗಾರರು ಒಂದು ಪೀಠವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಅನೆಯ ಹಣೆ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನು, ಹೊಸ ಬರಹ ಹಚ್ಚಬೇಡಿ.... ಆಗ, ಚಂದ್ರಮತೀದೇವಿಯನ್ನು ಕಡಿದು ಕೊಲ್ಲಲು ಮೇಲಕ್ಕತ್ತಿದ ಚಂದ್ರಹಾಸವನ್ನು ಪರಶಿವನು ಬಂದು ಹಿಡಿದಂತೆ, ಇಬ್ಬರು ವಡಗಲೆ ನೀರರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾರಿ, “ತಾಳಿ! ತಾಳಿ!” ಅಂದರು. ಅನೆಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, “ಇಲ್ಲಿ ಬಳಿಯೋಣವಾಗಲಿ!” ಅಂದರು. ಡಿಕ್ರಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ನೆರೆದ ಜನಸಮೂಹದವರು ಓದಿಸಿದರು. “ದೇವರ ಸೇವೆಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಾಲಿ ಇರುವ ಅನೆಗೆ ತೆಂಗಲೆ ಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು” ಎಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ನಮೂದಾಗಿತ್ತು. ಅನೆಯ ವಿಶಾಲವಾದ ಚರ್ಮಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಬಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಖರವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೋರ್ಟಿನವರೇ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಿ. ಅದುವರೆಗೂ ಅನೆಗೆ ಯಥಾ ಸ್ಥಿತಿ ವಡಗಲೆ ನಾಮವೇ ಇರಲಿ, ಎಂದು ಅವರು ಭೇತ್ಯಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಅನಂತಯ್ಯಂಗಾರರು ಪೀಠದಿಂದ ಬಣ್ಣಸಹಿತ ಇಳಿದರು. ಅನೆಗೂ ಕೂಡ ಕೊಂಚ ಆಶಾಭಂಗವಾದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ನಾದಸ್ವರದವರನ್ನು ವಡಗಲೆಯವರೇ ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅನೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ನಾಮಸಹಿತವಾಗಿ ಅವರು ಮೆರವಣಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಕೋರ್ಟಿನ ಅಜ್ಜಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದದ್ದಕ್ಕೆ ವಡಗಲೆಯವರ ಮೇಲೆ ಮುನ್ಸೀಫರು ನೋಟೀಸ್ ಜಾರಿಮಾಡಿದರು. “ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಪಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬರೆಯುವಷ್ಟು ವ್ಯವಹಾರ ವ್ಯಾಕರಣ

ತಮಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾವು ವಿನಯಪೂರ್ವಕ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ” ಅಂದರು.

ಸರಿ! ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋರ್ಟ್ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಸಾದಾ ಬೆಂಚು ಭರ್ತಿ ಬೆಂಚು ಇತ್ಯಾದಿ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಎರಡು ಪಂಗಡ ದವರೂ ಹಾದು ಬಂದರು. ಮೈಲಾಪುರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಊರಿಗೂ ಓಡಾಡಿದರು. ಸುತ್ತ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದಾ ಎತ್ತಿದರು. ಕಡೆಗೆ, ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರೂ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ, ಅನೆಗೆ ತೆಂಗಲೆ ನಾಮವೇ ಸರಿ, ಎಂದು ತೀರ್ಪು ಕೊಟ್ಟರು. ಮುನ್ಸೀಫರ ವಾದಸರಣಿಯನ್ನೇ ಅವರೂ ಅನುಮೋದಿಸಿದರು.

ಈ ಸಾರಿ ಅನಂತಯ್ಯಂಗಾರರನ್ನು ತಡೆಯಲು ಯಾವ ವಡಗಲೆ ಪೊಳ್ಳೆಯೂ ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅನೆಗೂ ಮುಖ ಚಿಕ್ಕದಾಯಿತು. ವಡಗಲೆ ಯವರು ಈ ಸಲವೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕುಯುಕ್ತಿ ಹುಡುಕಿ ತೆಂಗಲೆಯವರು ಹಣೆ ಚಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವರೆಂದು ಅದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿತು. ವಡಗಲೆಯವರ ಸುಳಿವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಜೆ. ಮಸಕು, ಮಸಕು. ಐದಾರು ವಡಗಲೆ ತರುಣರು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಸಿಕ್ಕುಗುಟ್ಟಿದರು. ತಾವು ಹೊಲೆದು ತಂದ ಒಂದು ರೇಷ್ಮೆ 'ವಡಗಲೆ' ನಾಮವನ್ನು ಅನೆಯ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ತೆಂಗಲೆ ನಾಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಚ್ಚಿಹೋಯಿತು. ಅನೆಗೆ ಕರಮಾನಂದ ವಾಯಿತು. ಬಂದ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಯ ನಾಮವನ್ನು ಬಿಗಿದ ವಡ ಗಲೆಯ ಬಿನ್ನು ತಟ್ಟಿಬೀಕೆಂದು ಅನೆಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು....ಆದರೆ, ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಆತ ಅಣ್ಣರಲಿಲ್ಲ.

ಕೃತ್ಯದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತೆಂಗಲೆಯವರು ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಓಡಿ ಬಂದರು. ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ತೆಂಗಲೆ ನಾಮವನ್ನು ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಡದೆಂದು ಬರೆದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಾವು ಮಾಡಿದ ನ್ಯಾಯವಿರೋಧವಲ್ಲವೆಂದೂ ವಡಗಲೆಯವರು ಅನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕೊಂಡೇ ವಾದಿಸಿದರು.

ಅಲ್ಲದೆ, ಮುನ್ಸೀಫರ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ “ ಆನೆಗೆ ತೆಂಗಲೆ ನಾಮವೇ ಸರಿ ” ಎಂದು ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು “ ಆನೆಯ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ತೆಂಗಲೆ ನಾಮ ಬಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರೇ ಹೊರತು, “ ತೆಂಗಲೆ ನಾಮ ಕಾಣಿಸಬೇಕು ” ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲವೆಂದರು.

ತೆಂಗಲೆಯವರು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಚರ್ಚಿಸಿದರು. ಮೈಲಾಪೂರಿಗೆ ಹೋದರು; ನಿಧಿ ಕೂಡಿಸಿದರು; ಪರದಾಡಿದರು. ಮತ್ತೆ ನಾಮದ ವಿಷಯ ಮೂರು ಕೋರ್ಟಿಗೂ ಹೋಯಿತು. ಕಡೆಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಜಡ್ಜರು, ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು, ಹಣೆಯ ಬೆವರೊರಿಸಿ, “ ಆನೆಯ ಹಣೆಯ ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ತೆಂಗಲೆ ನಾಮ ಹಾಕಬೇಕು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಸದಾ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀಳುವಂತಿರಬೇಕು. ಯಾವ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯೂ ಇರ ಕೂಡದು ” ಎಂದು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಆರ್ಡರನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

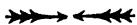
ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಈ ಹೊಸ ಡಿಕ್ರಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಝಳಿಸುತ್ತಾ ನೂರಾರು ಸಾಲು ದೀಪ ಡೋಲು ವಾಲಗ ಸಹಿತ ಆನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ತೆಂಗಲೆಯವರನ್ನು ವಡಗಲೆಯವರು ಪುನಃ ಅಡ್ಡಕಟ್ಟಿದರು. ಡಿಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಆನೆ ಅದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

ನಿಜ! ಎಂಟು ಹತ್ತು ವಾರಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ, ೩೦, ೪೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ದೇವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ ಆ ಆನೆ ವಡಗಲೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೈದಿತ್ತು. ಅದರ ಅನಂತರ ದೇವರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ತಂದ ಆನೆಗೆ ಕೋರ್ಟಿನ ಆರ್ಡರು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರು.

ಮೊನ್ನೆ ಮತ್ತೆ ಮೈಲಾಪೂರಿಗೆ ಮೂರು ಮಹಾ ತೆಂಗಲೆಯರು ಒಂದು ಘೈಲಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿರುವರಂತೆ.

ನೋಡಬೇಕು! ಈ ಆನೆಯ ಹಣೆಬರಹ ಹೇಗಿದೆಯೋ ?

ನಶೀಬುಳ್ಳ

(“ ಕಾಗದಾಭಾವೆ ಪದ್ಯಂ ಗದ್ಯ ಇವ ಪ್ರಿಂಟರ್ಯೇತ್ ” ಎಂಬುದನ್ನನುಸರಿಸಿ)

ರಾಮಯ್ಯನೀಗೊಂದು ಬಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಆದರೂ ಜನಿಸಿದಾಗಲೇ ಕೂಸು! ಬಲು ಮುದ್ದು! ಕಾಲೊದ್ದ ತೊಟ್ಟಲೋ ಬರಿ ಬಿದಿರು; ಮಲಗಿಸಿದ ಚಾಪೆಯೂ ಬರಿ ಬಿದಿರು! ಬಡತನದ ಹಟ್ಟಿಯಲಿ ಅಂಬಲಿಯ ಕುಡಿಯುತ್ತ ಅಂಬಿ ಕಾಲನು ಇಕ್ಕಿ ತೊದಲ ನುಡಿ ನುಡಿಯುತ್ತ ತಂಗಳನೆ ಬೇಡಿದನು. ಬಿಸ್ಕತ್ತು, ಕರಿಕಡುಬು, ಜಾಮೂನು ಸವಿಯದೆಯೆ ಬೆಳೆದು ನಾಲ್ಕು ಡಿಯಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳನೊಳನುಗ್ಗಿ ಹೊರಬಂದು ಫ್ರೀಷ್ ದೆಸೆಯಿಂದ ಈಸಿಸೀಯೆಸ್ಸೆನಿಸಿ ಕಾಲೇಜಿಗೂ ಹತ್ತಿ ‘ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ’ ವ ಗಳಿಸಿ ಬಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಆದನವ. ಲೀವಿಯಲಿ ಕರಿಗೊನು, ಜರಿವೇಟಿ ಧರಿಸಿ ಅವ ಹುಡ್ಡಿಗೆ ಹಲ್ಲಿರಿದು (ಈ) ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ಹೊರಪುಟದ ಚಿತ್ರದಲಿ ಕುಣಿವಂತೆ ಕುಣಿದನಾ ರಾಮಯ್ಯ! ಮುದಿ ತಾಯ ಮನ ತಣಿಸಿ!

ಕಾನ್ ವೊಕೇಷನದಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಹೊತ್ತಿನಲಿ “ ಇಕ್ಕೊ! ನಿನಗೆ ಹುದ್ದೆ! ಕೊ! ಕೂಡು ಬಾ! ಮಾಡು ಬಾ! ಕರೆದವನ ಕರವನ್ನು ಕುಲು ಕುತ್ತ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಚಾಕರಿಯ ಕೊಟ್ಟವನ ಬೆನ್ನ ತಟ್ಟುವರೆಂದು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಲಿದ್ದ — ಸೋರುವಾ ಹಟ್ಟಿಯಲಿ ಸೇರಿದಾ ಶಾಲೆಯಲಿ ಕಾಲೇಜ ಬೆಂಚಿನಲಿ ಲಾಲ್ ಬಾಗ ಹುಲ್ಲಿನಲಿ, ಸಂಪಂಗಿ ಏರಿಯಲಿ! ಎಲ್ಲ ಬರಿ ಕನಸಾಯ್ತು.

ಅನರಿವರನಾಶ್ರಯಿಸಿ ದೊಡ್ಡವರ ಹಿಂದಲೆದು ಅವರ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲ ತುಟಿ ತೆರೆದು ನಗೆ ಬೀರಿ ಸಾಕಾಯ್ತು; ಸುಸ್ತಾಯ್ತು. ಕಡೆಗೊಬ್ಬರಾರೇಯ (M.R.A.) ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಗಳ ಮದುವೆಯಾದರೂ ಕೂಡ ಚಾಕರಿಯು

ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಆರ್. ಸಿ. ಅನ್ನಾಪುರಾಣನ ಹುದ್ದೆ ? ಮುಜಾಯಿ ? ಪೋಲೀಸು ? ಅಹಾರ ಸರಬರಾಯಿ ? ಸಾರಾಯಿ ಗಾಂಜಾ ? ನಾಸ್ತಿ ಎಂದರು ಎಲ್ಲ. ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್‌ನು ಕೊಟ್ಟು ಓದೋದು ಎಂದವರು, ಮುದಿ ತಾಯ ಮನದಲ್ಲಿ ಗೋಪುರವನಟ್ಟವರು ನಾಸ್ತಿ ಎಂದರು ಎಲ್ಲ. ಕಡೆಗೊಬ್ಬ ಮಹನೀಯ, ಮಾಸ್ತರಾಗೆಂದನವ ! ಕುರಿಕಾಯುವಾ ಕೆಲಸ !

ದುಗುಡದಲಿ ಮುಳುಮುಳುಗಿ ಅತ್ತನಾ ರಾಮಯ್ಯ ! ಈ ಗತಿಗೆ ಬಂದಿತೆ ಹಾಳು ಬಾಳೆನ್ನತ್ತ.

ಕಡೆಗೊಂದು ದಿನವವನು ಪೇಪರನು ತಿರುವುತ್ತ ಧಟ್ಟನೆಯೆ ಕಣ್ಣೆರೆದ. ಬಡತನವ ಕಿತ್ತೊಗೆವ ಕಲ್ಪತರುವೊಂದನವ ಅಂದಿನಿಂ ಮನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದನು. ಕಾರ್ಯರೂಪಕೆ ತರಲು ದಿನ ಹತ್ತು ಬೇಕಾಯ್ತು. “ ನಶೀಬುಳ್ಳ ” ನಾಮವನು ಧರಿಸಿದನು ಹೊರ ಜಗಕೆ. ನೂರಾರು ಪೇಪರಲಿ ಜಾಹಿರಾತನು ಕೊಟ್ಟ. “ ಭೂತ ಸಂಚಾರವನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ದಾರಗಳು; ಪ್ರೇತಗಳು ಬಾರದಲೆ ಧರಿಸಿರೀ ದಾರಗಳ ! ಚಿಲ್ಲರೆ ಅಭಾವದಲಿ ಬಲಗೈಯ ತರ್ಜನಿಗೆ ಬಂಧಿಸಿರಿ ದಾರಗಳ ! ಇಂಟರನು ದಾಟುವೊಡೆ ಧರಿಸಿರೀ ದಾರಗಳ ! ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಒದ್ಡಿಸುವೊಡೆ ಧರಿಸಿರೀ ದಾರಗಳ, ಯಣ್ಣಣ್ಣ ಪಡೆಯುವೊಡೆ ಕೊಳ್ಳಿರೀ ದಾರಗಳ ”—ಎಂದಂದ ದಿನ ದಿನವು.

ದಾರದಿಂದಲೆ ಅವನು ಮಹಡಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಹನು ! ದಾರದಿಂದಲೆ ಅವನೀಗ ಭಾರಿ ಶ್ರೀಮಂತನು. ಈಗವನು ತನ್ನ ಮನೆ ಹೈಕಳಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಲು ಬರುವ ಮಾಸ್ತರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಅರವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ತೆರುತಿಹನು ನಗುನೊಗದಿ.

“ ರಾಮಯ್ಯ ಬಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ” ಅಲ್ಲ ಅವ ! “ ನಶೀಬುಳ್ಳ ”.

ದಿ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸುರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯ: ಧಾರವಾಡ

ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮ ವಿಸ್ತಾರಿತ ಸಂಸ್ಥೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ (Government Papers) ರೂ. ೧,೮೪,೪೦೦ಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿದೆ.

ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ಜೀವ ವಿಸ್ತಾರಿತ ರೂ. ೧,೫೯,೩೮೮.

ಮರಣ ಹೊಂದಿದವರ ವಾರ್ಷಿಕದಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಹಕ್ಕಿನ ಹಣ ರೂ. ೨೧,೭೩೦—೮—೦.

ಅನಧಿ ಮುಗಿದ ಪಾಲಿಸಿದಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಹಕ್ಕಿನ ಹಣ ರೂ. ೮,೮೦೭—೮—೦.

ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆದರಾಭಿಮಾನದ ಸಂಸ್ಥೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನು ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನೂ ಪಾಲನ್ನೂ ಪಡೆಯಲು ಯೋಗ್ಯನಾದ ಸಂಸ್ಥೆ.

ಕಾರ್ಯಕುಶಲರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಲಾಭ. ಏಜಂಟರಾಗಬಯಸುವವರು ಬರೆಯುವುದು.

ಜಿ. ಆರ್. ನಲವಡಿ,

ಮುಂಬಯಿ ಸಂಘಟನಾ ಕಚೇರಿ,

B. A., LL. B.,

೧೦, ಬಿಸ್ಕಿಲ್ಲಾ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್,

M. L. A.

ಬಿ. ಬಿ. ಸಿ. ಆಯ್.

ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡಾಯರೆಕ್ಟರ್

ರೆಲೈ ಸ್ಟೇಶನ್ ಎದುರು, ದಾದರ,

ಮುಂಬಯಿ.

ಬ್ರಾಂಚ್ ಅಫೀಸ್ :— ಡಾವಣಗೆರೆ (ಮೈಸೂರು)

ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ ಧಾರವಾಡ

ಆರು ನೂರು ಪುಟದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಂದಾ: ಸಾದಾ ಅಂಚೆ ೫—೦—
ರಜಸ್ವರದಿಂದ ೬—೦—

ಇದುವರೆಗಿನ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

೧. ಚಿಗುರು	ದಿ ಸೌ. ಗೌರಮ್ಮ	ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ ನಡೆದಿದೆ
೨. ಅಕ್ಕಾಜಿ	ಶರಚ್ಚಂದ್ರ	”
೩. ಕುಲದೀಪಕರು	ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ	”
೪,೫,೬. ಸಾಹಿತ್ಯ ರತ್ನ	ಅ. ನ. ಕೈ.	೩—೮—೦
೭. ಮುದ್ದಿನ ಕಣಿ (ಚೆಕ್ಕೊವ್)	ಚುಳಕಿ	೧—೦—೦
೮. ಸುಮತಿ ಮತ್ತು ಅನುರಾಧಾ	ಶರಚ್ಚಂದ್ರ	೧—೪—೧
೯. ಡೊಂಕುಬಾಲ	ನಾ. ಕಸ್ತೂರಿ	೧—೮—೦
೧೦. ಕಸ್ತೂರಿ	ಶ್ರೀಮತಿ 'ವಾಣಿ'	೧—೪—೦
೧೧. ಶೈಲಾಜಿ	ವಿವಿಧ ಏಕಾಂಕಗಳು	ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ
೧೨. ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕ	ಸಂಪಾದಕರು:	”

ಶ್ರೀ.ವಿ. ಕೈ. ಗೋಕಾಕ, ಬಿ. ಎ. (ಆಕ್ಷಫರ್ಡ್)

ಸಿಗುವ ಸ್ಥಳಗಳು:

೧. ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರ, ಧಾರವಾಡ.
೨. ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ.

